

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет**

Ніколаєва С. Ю.

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

**Навчально-методичний посібник
для студентів магістратури та аспірантури**

**Київ
Видавничий центр КНЛУ
2019**

УДК 378.147:811.11:811.13

Н 63

Рецензенти:

Паршикова О. О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри німецької філології та перекладу і прикладної лінгвістики Київського національного лінгвістичного університету;

Майер Н. В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету.

*Друкується за рішенням вченої ради
Київського національного лінгвістичного університету
(протокол № 1 від 27 серпня 2019 року).*

Н 63 Ніколаєва С. Ю.

Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур: Навч.-метод. посібник для студентів магістратури та аспірантури. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2019 – 136 с.

Навчально-методичний посібник покликаний допомогти студентам магістратури у самостійному оволодінні дисципліною «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур» в позааудиторний час. У навчально-методичному посібнику визначено мету, завдання і зміст дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур», подано рекомендації щодо підготовки до лекцій та їх конспектування і до практичних занять. Представлено зміст лекцій, плани практичних занять, сформульовано професійно-орієнтовані творчі завдання, основну літературу для опрацювання та додаткову, зокрема іноземними мовами, посилання на Інтернет-ресурси, завдання для самоконтролю та індивідуальні завдання. Розкрито особливості контролю, наведено зразок модульної контрольної роботи та орієнтовні питання і завдання до заліку. Посібник може також бути використаний у викладанні дисциплін «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур у закладах середньої та вищої освіти» в магістратурі та «Теоретичні засади реалізації дослідження в галузі освіти» в аспірантурі.

Посібник призначений студентам магістратури, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта, спеціалізації «Мова і література (англійська / німецька / французька / іспанська)», освітньо-професійних програм «Англійська / Німецька / Французька / Іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» та «Викладання європейських мов на основі комбінованих технологій (англійська мова і друга західноєвропейська мова) ; майбутнім докторам філософії; викладачам закладів вищої освіти.

© С. Ю. Ніколаєва, 2019

© Вид. центр КНЛУ, 2019

Зміст

1. Передмова	6
2. Глосарій термінів з основ наукового дослідження.....	7
3. Мета, завдання і зміст навчальної дисципліни.....	14
4. Підготовка до лекцій та їх конспектування.....	22
5. Основний зміст лекцій.....	23
6. Анотації рекомендованих публікацій з проблем методології та методів дослідження.....	29
7. Рекомендовані відеолекції з проблем методології та методів дослідження у галузі методики навчання іноземних мов і культур.....	33
8. Підготовка до практичних занять.....	37
9. Плани практичних занять.....	40
9.1. Практичне заняття 1 «Загальна характеристика, структура і зміст дипломної роботи магістра».....	41
9.2. Практичне заняття 2 «Вимоги до оформлення дипломної роботи магістра».....	46
9.3. Практичне заняття 3 «Основні методи наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур».....	55
9.4. Практичне заняття 4 «Допоміжні методи наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур».....	67
10. Підготовка до модульної контрольної роботи.....	80
10.1. Зразок модульної контрольної роботи.....	80
10.2. Загальні поради	82
11. Підсумковий контроль.....	83
11.1. Загальна характеристика	83
11.2. Орієнтовні питання і завдання до заліку	83
11.3. Зразок підсумкового тесту.....	85
12. Рекомендована література.....	88
13. Рекомендовані Інтернет-ресурси.....	91
13.1. Сайти видань кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій.....	91
13.2. Сайти кафедри та викладачів кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій...	91
13.3. Сайти глосаріїв наукової термінології.....	91
13.4. Цифрові інструменти для дослідників.....	91
13.5. Сайти зарубіжних магістерських дипломів.....	92

13.6. Зарубіжні наукові журнали вільного доступу.....	93
13.7. Вебінари з проблем реалізації дослідження в галузі методики навчання іноземних мов.....	93
Додатки.....	95
Додаток А. Орієнтовна тематика дипломних робіт студентів магістратури.....	95
Додаток Б. Зразки формулювань тем дипломних робіт студентів магістратури.....	98
Додаток В. Зразок оформлення «Змісту» дипломної роботи.....	99
Додаток Д. Зразок анкети для вивчення проблеми організації самоконтролю рівня сформованості англomовної компетентності у читанні.....	102
Додаток Е. Зразок оформлення контрольних листів.....	104
Додаток Ж. Зразок вхідного тесту для самоконтролю рівня сформованості вмінь іншомовного читання.....	109
Додаток И. Зразки завдань перед- і післяекспериментального зрізів для перевірки рівня сформованості компетентності у діалогічному мовленні.....	115
Додаток К. Зразки оформлення таблиць	121
Додаток Л. Зразки оформлення рисунків	124
Додаток М. Зразки гістограм.....	125
Додаток Н. Зразки опису вправ.....	126
Додаток П. Зразок автентичної англomовної анотації до дипломної роботи магістра.....	128
Додаток Р. Зразок автентичного англomовного «Summary» до дипломної роботи магістра.....	129
Додаток С. Приклади оформлення бібліографічного опису використаних джерел.....	130

1. ПЕРЕДМОВА

Наука виграє, коли її
крила розковані фантазією.
Майкл Фарадей
(1791—1867), англійський фізик

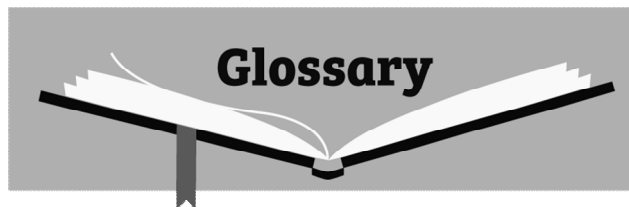
Шановні студенти !

Цей посібник допоможе вам правильно обрати і спланувати Вашу особисту програму оволодіння такими дисциплінами: «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур», «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур у закладах середньої та вищої освіти» в магістратурі та «Теоретичні засади реалізації дослідження в галузі освіти» в аспірантурі.

Наука в університетах – це насамперед науково-дослідницька діяльність викладацького складу, яка зумовлює власне зростання викладачів і створення середовища, в якому студенти беруть активну участь у дослідженнях і сучасних розробках. Формування у студентів потреб у самостійному оволодінні загальними і фаховими компетентностями з метою стати конкурентноспроможними на ринку праці спонукає до розширення і поглиблення знань, до самоосвіти та саморозвитку, формування і розвитку науково-дослідницьких компетентностей, які є умовою успішної наукової діяльності.

Виконуючи практичні завдання, ви ознайомитеся із сучасними тенденціями з організації наукових досліджень у вищій освіті, формування в них дослідницьких компетентностей та їх реалізації в професійній діяльності. Опрацювання запропонованих наукових джерел допоможе вам усвідомити теоретичні проблеми методики навчання іноземних мов і культур (ІМіК) як науки, основи методології наукового дослідження в галузі навчання ІМіК в різних типах закладів освіти, процес наукового дослідження, його характеристику та етапи проведення, види та форми науково-дослідницької діяльності майбутніх викладачів, організацію і методику проведення наукового дослідження тощо. Вам також допоможе висвітлення питань структури й оформлення дипломної роботи, підготовки та оприлюднення результатів реалізованого наукового дослідження, оформлення дипломної роботи.

Сподіваємося, що цей посібник допоможе вам у написанні та захисті дипломної або дисертаційної роботи.

2. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З ОСНОВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Для кращого оволодіння матеріалом дисципліни пригадайте загальнонаукову термінологію, якою ви мали оволодіти в бакалавраті. У процесі вивчення дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур» ви ознайомитесь з окремими термінами, пов'язаними з реалізацією дослідження в галузі методики навчання іноземних мов і культур.

Абстрагування – уявне відвернення від неістотних, другорядних ознак предметів і явищ, зв'язків і відношень між ними та виокремлення кількох сторін, які цікавлять дослідника.

Аксіома – певне твердження, яке приймається без доказів як опорне в деякій теорії і, з якого (або сукупності яких) виводяться всі інші положення цієї теорії в межах прийнятих у ній правил виведення.

Актуальність теми – важливість, суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам певної галузі науки.

Аналіз – метод пізнання, за якого виконують практичне або розумове розчленування об'єкта дослідження на його складники з метою дослідження окремих частин як елементів складного цілого.

Анкетування – одержання письмових даних з певного питання.

Аналогія – науковий метод, за якого висновок про предмет або явище роблять на підставі його схожості з іншими, вже відомими.

Анотування – процес аналітико-синтетичного опрацювання наукового документа, що полягає в складанні стислої характеристики змісту і призначення документа, основної його теми і мети виконаної роботи. Результатом цього процесу є *анотація*.

Аргумент – це підстава чи доказ, які наводяться задля обґрунтування або підводження тези.

Аспект — точка зору, з якої розглядається об'єкт дослідження.

Бесіда – метод педагогічного дослідження за якого відбувається цілеспрямована розмова дослідника з досліджуваними.

Бібліографічний опис – і процес, і результат аналітико-синтетичного опрацювання наукових документів, що полягає в складанні за встановленими правилами переліку відомостей про документ, які дають змогу повністю визначити цей документ і знайти його серед інших з метою використання його в різних видах праць.

Брошура – друковане видання обсягом від 5 до 48 сторінок. Версії – гіпотези, що по різному пояснюють одні й ті ж самі факти.

Версії – гіпотези, що по різному пояснюють одні й ті ж самі факти.

Вимірювання – фізичний процес визначення чисельного значення деякої величини способом порівняння її з еталоном.

Висновки – положення, що виносяться дослідником на обговорення науковою спільнотою, синтез накопиченої в основній частині наукової інформації, послідовний, логічний, чіткий виклад головних результатів.

Впровадження результатів наукових досліджень – передавання у заклади освіти або в повсякденну практичну діяльність наукової продукції.

Гіпотеза – наукове припущення висунене для пояснення певних явищ, процесів або причин, що зумовлюють певний наслідок. Гіпотеза має ймовірний характер і потребує перевірки, доведення. Після такої перевірки гіпотеза або стає науковою теорією, або відозмінюється.

Дедуція (виведення) – це умовивід, у якому висновок про елемент множини робиться на підставі знання про загальні властивості всієї множини.

Демонстрація (ілюстрація) – форма зв'язку між аргументами та тезою (макети, таблиці, схеми).

Дипломна робота магістра – самостійна наукова робота теоретичного, теоретико-експериментального чи теоретико-прикладного характеру, спрямована на самостійне розв'язання складних дослідницьких завдань, пов'язаних з певною науковою або науково-практичною проблемою.

Дисертація доктора філософії – спеціально підготовлена кваліфікаційна наукова праця, виконана здобувачем особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчить про особистий внесок здобувача в науку та характеризується єдністю змісту.

Доведення – це логічна процедура встановлення істинності будь-якого твердження за допомогою інших тверджень, істинність яких уже доведено.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Документ науковий – носій, в якому зафіксовано наукові дані або науково-технічну інформацію з обов'язковим посиланням на те, де, ким і коли його було створено. Наукові документи поділяють на *первинні*, що містять безпосередні результати наукових досліджень і розробок, нові наукові дані або нове осмислення відомих ідей і фактів, та *вторинні* – результати аналітико-синтетичного і логічного опрацювання одного або кількох первинних документів або відомостей про них.

Експеримент – науковий метод вивчення об'єкта або явища, за якого дослідник активно і цілеспрямовано впливає на нього з метою створення штучних чи застосування звичайних умов, необхідних для виявлення його відповідних властивостей.

Збірник наукових праць – друкований науковий документ, що містить низку наукових матеріалів одного або кількох авторів.

Здобувач ступеня доктора філософії – особа, яка навчається у закладі вищої освіти (науковій установі) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань та/або спеціальності;

Зміст науки – сукупність інтелектуальних надбань людства, що складається з: *теорії* як системи знань, яка є формою суспільної свідомості і досягнень інтелекту людини; *суспільної ролі* в практичному використанні рекомендацій для виробництва благ, що є життєвою необхідністю людей.

Ідеалізація – уявне конструювання об'єктів, яких немає в дійсності або які практично нездійсненні. Мета ідеалізації – позбавити реальні об'єкти деяких притаманних їм властивостей і наділити їх в уяві певними нереальними і гіпотетичними властивостями.

Ідея – визначальне положення в системі поглядів, теорій.

Індукція – це умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень, коли на основі знань про частини предметів певного класу робиться висновок про клас загалом.

Інформаційне забезпечення – процес задоволення потреб конкретних користувачів інформації заснований на використанні спеціальних методів і засобів її отримання, опрацювання, накопичення та видачі в зручному для користувача вигляді.

Історія науки – розділ наукознавства, що становить накопичення наукових знань, які характеризують розвиток в історичному аспекті і окремих наук, і наукознавства в цілому.

Категорії – поняття, що відображають найбільш загальні та суттєві властивості природи й суспільства.

Класифікація наук – у наукознавстві виконує функції групування наукових знань у певні системи, що сприяє уніфікації науки, її міжнародних зв'язків і прискоренню темпів розвитку.

Книжка – друкований багатосторінковий неперіодичний твір обсягом понад 48 сторінок.

Комплексна проблема – сукупність наукових проблем, комплексних теоретичних і практичних завдань, об'єднаних однією науковою ідеєю, спільною метою.

Конкретизація – науковий метод, який полягає в дослідженні предметів або явищ в усій якісній різнобічності реального їх існування. При цьому досліджується стан об'єктів у зв'язку з певними умовами їх існування та історичного розвитку.

Концептуальне положення – провідна ідея, що становить теоретичну основу наукового дослідження.

Концепція – система поглядів на те чи інше явище, система поглядів на предмет дослідження, система доказів певного положення, основна думка при визначенні мети й завдань дослідження, що вказує на шлях його опанування

Мета науки – опис, пояснення і передбачення процесів та явищ дійсності, що становлять предмет її вивчення на основі відкритих нею законів; теоретичне відображення дійсності з метою використання в практичній діяльності людей.

Мета наукового дослідження – ціль, яку поставив перед собою дослідник. Формулюючи мету, дослідник передбачає результат, який він має отримати.

Метод – спосіб дослідження явищ, планомірний підхід до їх вивчення, послідовність дій у проведенні теоретичного дослідження або практичного здійснення якогось явища або процесу; у найзагальнішому значенні – спосіб, певним чином упорядкована діяльність і своєрідний інструмент для досягнення конкретної мети.

Метод педагогічного експерименту – науково поставлений дослід з організації педагогічного процесу за певних умов. Саме експеримент забезпечує достовірний результати у педагогічних дослідженнях.

Методика дослідження – система правил використання методів, прийомів та операцій. З розвитком наук розвиваються й диференціюються її методи, Відтак кожна наукова галузь синтезує у собі сукупність певних знань та методи пізнання досліджуваних об'єктів, тобто методи дослідження.

Методологія – система принципів і способів організації наукової діяльності на теоретичному і практичному рівнях.

Мова науки – розділ наукознавства, який вивчає певну систему понять, за допомогою яких індивідуальні наукові знання перетворюються на колективне надбання.

Моделювання – непрямий, опосередкований метод наукового дослідження об'єктів пізнання (безпосереднє вивчення яких неможливе, ускладнене чи недоцільне).

Монографія – друкований неперіодичний науковий документ, в якому подаються результати всебічного вивчення однієї проблеми чи теми, та який належить одному автору або невеликій групі авторів (колективна монографія).

Навчальні видання – неперіодичні видання, що містять систематизовані відомості наукового і прикладного характеру, викладені у формі, зручній для викладання і вивчення.

Наука – це соціально значуща царина людської діяльності, спрямована на вироблення й використання теоретично систематизованих знань про дійсність.

Наукова інформація – інформація, яка адекватно відображає явища і закони природи, суспільства та мислення і використовується в суспільно-історичній практиці, отримана в результаті діяльності окремих науковців і спеціалістів або наукових колективів, пройшла опрацювання та узагальнення абстрактно-логічними методами і зафіксована в системі точних понять, суджень, умовиводів, теорій, гіпотез.

Наукова робота – цілеспрямоване пізнання, результати якого виступають як система обґрунтованих положень.

Наукова стаття – один із основних видів наукових публікацій, що містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового слідження, висвітлює конкретне питання, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

Наукова тема — завдання наукового характеру, що підлягає науковому дослідженню та є основним показником науково-дослідної роботи.

Наукова теорія — система абстрагованих понять та тверджень, що являє собою ідеальне відображення дійсності.

Наукова школа – творчий колектив дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою, стилем дослідницької роботи, спільною аксиоматикою, логікою і які діють під керівництвом лідера-розробника теорії.

Наукова експертиза – найбільш детальний та об'єктивний метод оцінки наукової діяльності та її результатів.

Наукова комунікація – обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями) між науковцями та фахівцями.

Наукове дослідження – це процес вивчення певного об'єкта (предмета або явища) з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення в інтересах раціонального використання у практичній діяльності.

Наукове питання – невелике наукове завдання, що стосується конкретної теми наукового дослідження. *Емпіричні завдання* спрямовані на виявлення, точний опис, докладне вивчення різних чинників досліджуваних процесів та явищ. *Теоретичні завдання* мають за мету виявлення та вивчення причин, зв'язків, залежностей, що дають змогу встановити поведінку об'єкта, визначити його структуру, характеристику на основі розроблених наукою принципів і методів пізнання.

Науковий закон – внутрішній суттєвий і стійкий зв'язок явищ і процесів, що обумовлює їх впорядковані зміни і дає можливість достовірно передбачити перебіг цих явищ або процесів.

Науковий метод – це спосіб пізнання явищ дійсності, їх взаємозв'язку і розвитку. Як засіб пізнання метод є способом відтворення в мисленні досліджуваного предмета.

Науковий напрям – окрема наука або комплекс наук, у межах яких провадяться дослідження з можливою подальшою деталізацією. Структурними одиницями наукового напрямку є комплексні проблеми, теми, наукові питання.

Науковий факт – явище, що становить базу для формування думки та є основою наукового пізнання.

Науково-дослідний процес – чітко організований комплекс дій, спрямований на отримання нових знань, що розкривають суть процесів і явищ у природі і суспільстві, з метою використання їх у практичній діяльності людей.

Науково-педагогічне дослідження – це процес формування нових педагогічних знань, один із видів пізнавальної діяльності, спрямований на розкриття об'єктивних закономірностей навчання, виховання та розвитку.

Наукознавство – галузь досліджень, що вивчає закономірності функціонування і розвитку науки, структуру і динаміку наукової діяльності, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами і сферами матеріального й духовного життя суспільства.

Об'єкт наукового дослідження – це процес або явище, що становить дослідницький інтерес.

Об'єкт наукового пізнання – весь матеріальний світ і форми його відображення у свідомості людей.

Об'єкт педагогічного дослідження – елемент педагогічної системи.

Огляд – результат аналітико-синтетичного опрацювання наукових документів, який становить текст, що містить синтезовану інформацію з якогось питання чи низки питань, вилучену з деякої множини спеціально підібраних з цією метою первинних документів, виданих за певний час. Розрізняють огляди: бібліографічні, реферативні, аналітичні

Ознаки – такі вияви особливостей змісту, форми, що, як правило, свідчать про шкідливість чи корисність предмета, явища і можуть бути сприйняті, осмислені та оцінені людиною як позитивні, негативні, цінні, небезпечні чи безцінні взагалі.

Ознаки науки: 1) наявність систематизованого знання (наукової концепції); 2) наукова проблема, об'єкт, предмет; 3) практична значущість.

Основне завдання науки – відкриття законів існування та розвитку природи, суспільства, мислення і процесу пізнання. Для реалізації такого завдання наука оперує такими методами: збір, аналіз, узагальнення фактів; систематизація отриманих знань; пояснення суті явищ і процесів; прогнозування подій, явищ і процесів; встановлення напрямків та форм практичного використання отриманих знань.

Педагогічне спостереження – цілеспрямоване споглядання.

Поняття – думка, що узагальнює та виокремлює предмети, явища за певними ознаками, відображає суттєві його якості, результат узагальнення суттєвих ознак об'єкта, сукупність поглядів на що-небудь.

Порівняння – пізнавальний прийом, що полягає у зіставленні об'єктів з метою визначення рис схожості або відмінності між ними (або і того, і іншого разом).

Постулат – твердження, попереднє припущення деякої наукової теорії, що береться в ній за вихідне і стає основою для великих теоретичних узагальнень.

Предмет наукового дослідження – певні властивості чи частина об'єкту, досліджувані з певною метою.

Прикладні наукові дослідження – вид пізнавальної діяльності, спрямованої на визначення способів використання законів природи для створення нових і вдосконалення існуючих способів і засобів людської діяльності; встановлення того, як можна використовувати в практичній

діяльності наукові знання, отримані в результаті фундаментальних досліджень.

Принципи наукового дослідження – керівні положення, що відображають загальні закономірності і вимоги процесу розв’язання наукової проблеми.

Реферування – процес аналітико-синтетичного опрацювання документа, що полягає в стислому викладенні змісту первинного документа (або його частини) з основними фактичними даними та висновками. У процесі реферування виконується семантична компресія (стискання) тексту. Результат цього процесу – реферат, який містить тему, предмет, об’єкт, мету, метод проведення роботи, отримані результати, висновки, сферу використання.

Розробка – процес і результат перетворення нової наукової інформації, отриманої в результаті фундаментальних і прикладних досліджень у форму придатну для впровадження в практичну діяльність.

Соціометрія – (у педагогічному дослідженні) метод вивчення структури і стилю взаємин у колективі.

Спостереження – систематичне цілеспрямоване вивчення об’єкта.

Стандарт – нормативно-технічний документ, що встановлює комплекс норм, правил, вимог до об’єкта стандартизації і затверджений компетентним органом. Містить технічні вимоги та умови, параметри й розміри, типи, конструкції, правила приймання, методи контролю, правила експлуатації та ремонту, типові технологічні процеси та ін.

Сутність – те найважливіше, найцінніше чи найсуттєвіше в змісті, формі, ознаках чи функціях предмета, істот, явища і т. ін., що складає його найвищу значимість і цінність (на момент пізнання його людиною або й взагалі).

Творчість – найвища форма мислення, що виходить за межі відомого, а також діяльність, що створює щось нове.

Теза – це системний виклад основних положень, думок, спостережень, у ній відсутні деталі, пояснення, ілюстрації тощо.

Тема наукового дослідження – складник наукової проблеми, вирішення якої дає змогу отримати відповіді на певну низку наукових питань, що охоплюють частину проблеми.

Теорія – система узагальненого достовірного знання про той чи інший фрагмент дійсності, що описує, пояснює і передбачає функціонування деякої сукупності об’єктів, які становлять цей фрагмент. Т. є розумовим, духовним відображенням і відтворенням реальної дійсності.

Термін – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття певної галузі науки.

Узагальнення – науковий метод, що становить логічний процес переходу від окремого до загального, виділення поняття, яке визначає те загальне, що характеризує об’єкти певного класу. Отримання узагальненого знання означає глибше відображення дійсності, проникнення в її суть.

Умовивід – процес мислення, що об’єднує послідовність двох та більше суджень, у результаті чого з’являється нове судження.

Формалізація – метод вивчення різноманітних об'єктів через відображення їх структури в знаковій формі за допомогою штучних мов, наприклад мови математики.

Фундаментальні наукові дослідження – вид пізнавальної діяльності, спрямованої на відкриття та вивчення нових явищ і законів природи, на створення нових принципів дослідження, розширення наукового знання суспільства, встановлення того, що може бути використано в практичній діяльності людини.

Глосарій укладено за такими публікаціями з проблем наукового дослідження:

- Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / укл. : О. Є. Антонова, В. М. Єремєєва, Н. М. Мирончук. Житомир, 2018. 76 с.
- Основи наукознавства: Навчальний посібник / за ред. П. Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2011. 288 с.
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 460 с.
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
- Староста В. І., Товканець Г. В. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень: навч.-метод. посіб. Мукачево: МДУ, 2015. 64 с.
- Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур» є формування у студентів магістратури науково-дослідницької компетентності викладача іноземної мови і культури (ІМіК); ознайомлення магістрантів із методологією наукового дослідження та методикою його реалізації. Магістранти набувають також ґрунтовних знань щодо сучасних тенденцій в методиці навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти. У процесі вивчення курсу слухачі опановують загальні відомості про методологічні основи наукового пізнання; провідні закономірності, проблеми й протиріччя розвитку науки; організацію й планування науково-дослідної роботи; основні етапи наукового дослідження; емпіричні, емпірично-теоретичні й теоретичні методи дослідження.

Магістранти ознайомлюються із основними вимогами до формулювання теми дипломної роботи, її структури, змісту кожної складової. Особлива увага приділяється питанню визначення об'єкта та предмета дослідження, його

актуальності, наукової новизни та практичної цінності, основних завдань у зв'язку із обраною темою. Магістранти повинні оволодіти також вмінням опрацьовувати наукові джерела, коректно використовувати опрацьовані наукові публікації у своїй роботі, правильно оформляти бібліографію. Крім того, мета цього курсу – поглибити теоретичні знання магістрантів в галузі реалізації різних методів дослідження (анкетування, тестування, пробного навчання) і оформлення необхідної документації (протоколів анкетування, тестування, пробного навчання); сформуванню в молодих науковців практичні вміння проводити різні методи дослідження. Вона сприяє формуванню інтегральної компетентності фахівця, здатності розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури в процесі професійної діяльності або навчання; формувати/вдосконалювати загальні та фахові компетентності, зазначені в освітньо-професійній програмі «Англійська /німецька / французька / іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти» та інших програмах, зазначених у вступі. Професійним акцентом цієї освітньої програми є формування здатності здійснювати інноваційну діяльність, розв'язувати складні задачі і проблеми у професійно-методичній діяльності або навчанні. В результаті оволодіння цією програмою ви маєте володіти певними загальними та фаховими компетентностями (див. табл. 1).

Таблиця 1

Перелік загальних і фахових компетентностей,
якими треба володіти в межах освітньо-професійної програми
«Англійська /німецька / французька / іспанська мова і друга
західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання
іноземних мов і культур у закладах вищої освіти»

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1.	Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.
ЗК 2.	Здатність спілкуватися іноземними мовами в усній і письмовій формах.
ЗК 3.	Здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати, оцінювати для розуміння проблем, процесів і явищ у галузі методики навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ЗК 4.	Здатність до пошуку, аналізу й опрацювання професійно орієнтованої інформації із різних джерел.
ЗК 5.	Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності.
ЗК 6.	Здатність до критики, самокритики, професійного саморозвитку й самовдосконалення.
ЗК 7.	Здатність працювати в команді.

ЗК 8.	Здатність виявляти професійні проблеми, знаходити рішення і брати на себе відповідальність за їх реалізацію.
ЗК 9.	Здатність дотримуватися етичних норм, цінувати та поважати різноманітність й мультикультурність.
ЗК 10.	Здатність дотримуватися вимог академічної доброчесності.
ЗК 11.	Здатність дотримуватися вимог безпеки в процесі професійної діяльності.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
ФК 1.	Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані з діяльністю викладача іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ФК 2.	Здатність орієнтуватися в сучасних тенденціях реалізації міжкультурної іншомовної освіти у закладах вищої освіти.
ФК 3.	Здатність планувати й організовувати освітній процес з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, проектувати власну професійно-методичну діяльність.
ФК 4.	Здатність аналізувати й відбирати сучасні методи, технології і засоби навчання, контролю й оцінювання та ефективно використовувати їх для забезпечення освітнього процесу з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ФК 5.	Здатність здійснювати виховання засобами англійської мови і другої західноєвропейської (французької / німецької / іспанської) мови.
ФК 6.	Здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег.
ФК 7.	Здатність організувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність і самостійну роботу студентів з іноземних мов і культур та зарубіжної літератури, створювати умови для реалізації індивідуальних траєкторій їхнього учіння з використанням сучасних засобів і технологій навчання.
ФК 8.	Здатність розвивати інтелектуальну й емоційну сфери студентів, індивідуальний стиль навчально-пізнавальної діяльності, професійно орієнтовані інтереси, здібності, вміння самонавчання шляхом ознайомлення з навчальними стратегіями, готовність до професійної самоосвіти, самовдосконалення й саморозвитку, вміння цілепокладання.
ФК 9.	Здатність використовувати англійську мову і другу західноєвропейську мову як мету і засіб навчання.
ФК 10.	Здатність виконувати наукові дослідження у галузі методики навчання іноземних мов і культур.
ФК 11.	Здатність реалізовувати міжпредметні зв'язки.
ФК 12.	Здатність застосовувати інноваційні підходи до навчання іноземних мов і культур та зарубіжної літератури.
ФК 13.	Здатність усвідомлювати єдність успішної професійної діяльності

з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у професійній галузі.

Отже, провідними завданнями викладання зазначеної дисципліни згідно вищезазначеної освітньо-професійної програми є такі.

Формування загальних компетентностей:

- Здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати, оцінювати методи організації сучасних досліджень у галузі методики навчання іноземних мов і культур.
- Здатність дотримуватися вимог академічної доброчесності.
- Здатність до критики, самокритики, професійного саморозвитку й самовдосконалення.

Формування фахових компетентностей:

- Здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег.
- Здатність виконувати наукові дослідження у галузі методики навчання іноземних мов і культур.

Орієнтовними результатами оволодіння студентами цією дисципліною визначено:

- Здатність застосовувати знання і розуміння щодо методів та особливостей організації й проведення досліджень з методики навчання іноземних мов і культур.
- Здатність робити власні висновки і використовувати їх для проведення самостійних наукових досліджень з методики навчання іноземних мов і культур.

(Детальніше дивись: Майер Н. В. Освітньо-професійна програма «Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти» . *Іноземні мови* . 2018. №1. С. 36 – 41.

Для оволодіння вищепереліченими здатностями насамперед треба набути певних знань та оволодіти необхідними вміннями (див. табл. 2).

Таблиця 2

**Очікувані знання та вміння з дисципліни
«Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур»**

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Знати і розуміти	Лекції інтерактивні.	Усна співбесіда.

	методологічні засади наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур.	Методи: проблемний, груповий, проектний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий, інтерактивний.	Усне опитування. Тестування письмове.
1.2	Знати і розуміти особливості організації і проведення наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур .	Лекції інтерактивні. Методи: проблемний, груповий, проектний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий, інтерактивний.	Усна співбесіда. Усне опитування. Тестування письмове.
1.3.	Знати і розуміти вимоги до дипломної роботи студента магістратури та до її написання і захисту.	Лекції інтерактивні. Методи: проблемний, груповий, проектний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий, інтерактивний.	Усна співбесіда. Усне опитування. Тестування письмове.
2.	Уміти		
2.1.	Уміти реалізувати на практиці методологічні засади наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур .	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий.	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація електронної презентації.
2.2.	Уміти реалізувати наукове дослідження з методики навчання іноземних мов і культур.	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий,	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація електронної

		комп'ютерний , кейсовий.	презентації.
2.3.	Уміти реалізувати на практиці вимоги до дипломної роботи студента магістратури та до її написання і захисту.	Практичні / семінарські заняття. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний, кейсовий.	Тестування письмове. Демонстрація виконаних завдань трьох рівнів складності. Демонстрація електронної презентації.
3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися з зарубіжними колегами іноземними мовами в усній і письмовій формах на професійно-наукові теми.	Лекції інтерактивні. Практичні / семінарські заняття. Самостійна робота. Методи: проблемний, груповий, проектний, інтерактивний, ігровий, комп'ютерний , кейсовий, самонавчання.	«Професійно-наукові дебати». Науковий колоквиум.
4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою професійно-наукову самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність.	Самостійна робота. Методи: самонавчання, комп'ютерний.	Презентація та захист індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Основними **формами** організації навчального процесу з цієї дисципліни є:

- лекції інтерактивні,
- практичні заняття,
- самостійна позааудиторна робота,
- консультації,
- модульна контрольна робота,
- залік,
- педагогічна практика з ІМ1 та ІМ2.

У **лекційному курсі** та на практичних заняттях ви познайомитеся з провідними проблемами формування науково-дослідницької компетентності.

На **практичних заняттях** і під час педагогічної практики ви зможете оволодіти **вміннями** реалізації вищезазначеної компетентності у процесі навчання ІМіК:

- формулювати мету і завдання дослідження;
- складати план дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;
- обробляти отримані дані, аналізувати та синтезувати їх на базі відомих наукових джерел;
- оформлювати результати досліджень відповідно до сучасних вимог, у вигляд звітів, рефератів, статей;
- утілювати отримані знання у практику, конкретні методики та технології навчання ІМіК;
- готувати усний виступ на захист дипломної роботи;
- створювати електронну презентацію на захист;
- готувати до видання тези доповіді на науковій конференції,
- виступати на науковій конференції тощо.

Метою вашої позааудиторної самостійної роботи є поглиблення знань, набутих на лекціях, під час самостійного опрацювання рекомендованої літератури, перегляду навчальних відеофільмів, використання набутих знань для виконання завдань з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи. Ця робота допоможе вам чітко уявити особливості науково-дослідницької діяльності викладача ІМ, оволодіти основами теорії реалізації дослідження в галузі методики навчання ІМіК, усвідомити сутність досліджуваних явищ і набути практичних умінь реалізації наукового дослідження в навчання ІМіК.

Вам також необхідно оволодівати індивідуально-творчими якостями майбутнього дослідника. До основних з них зазвичай відносять :

- креативність мислення, тобто здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи вираження проблемних завдань;
- інтуїцію – передбачення сутності речей, знаходження правильного рішення проблеми без усвідомлення шляхів і способів досягнення;
- творча уява – самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних результатах діяльності;
- альтернативність – здатність запропонувати кілька підходів до вирішення завдання, бачення проблеми тощо;
- оригінальність мислення – своєрідність якості розуму, способу розумової діяльності;
- асоціативне мислення – здатність використовувати асоціації, у тому числі аналогії;
- інтелектуальна активність – інтегральний пізнавально-мотиваційний показник рівня розвитку творчої особистості, що базується на

інтелектуальній ініціативі (стимульованому зовні продовженні мислення, розумової діяльності за межами заданої ситуації).

У посібнику ви знайдете розробки з кожної теми. Кожна тема містить: мету і завдання щодо її опрацювання; скорочений зміст лекцій; питання для опрацювання з рекомендованою літературою до них; завдання з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи; додаткову літературу і завдання для самоконтролю з тестами.

Пропонуємо вам ознайомитися зі змістом дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов», який зафіксовано у Програмі навчальної дисципліни. Згідно чинної Програми зміст дисципліни складається з таких *змістових модулів (тем)* (див. табл.3).

Таблиця 3

Зміст дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур»

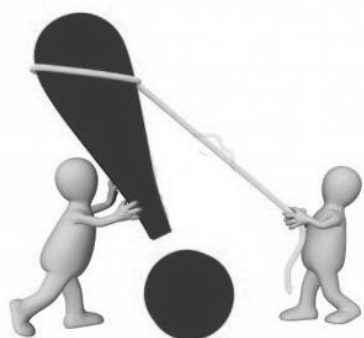
Змістовий модуль 1. Методологічні засади та методи реалізації наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур	
Тема 1.	Наука – як система знань. Методика навчання ІМіК як наука. Структура і зміст дослідницької компетентності магістра освіти.
Тема 2.	Організація наукової діяльності в галузі методики навчання ІМіК.
Тема 3.	Теоретичні методи наукового дослідження у методиці навчання ІМіК.
Тема 4.	Емпіричні методи дослідження у методиці навчання ІМіК: вивчення наукових публікацій, навчальної документації, результатів викладацької діяльності, наукового спостереження, опитування тощо.
Тема 5.	Емпіричні методи дослідження у методиці навчання ІМіК: мовне тестування, пробне навчання.
Змістовий модуль 2. Організація і проведення наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур	
Тема 1.	Загальна характеристика та вимоги до ДР випускника магістратури.
Тема 2.	Технологія написання ДР з методики навчання ІМіК.
Тема 3.	Вимоги до теми ДР з методики навчання ІМіК і вступу до неї.
Тема 4.	Вимоги до оформлення і захисту ДР з методики навчання ІМіК.
Тема 5.	Апробація результатів дослідження з методики навчання ІМіК

На першій лекції лектор надасть вам графік викладання дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур». Відтак, ви ознайомитесь з тематикою, кількістю і послідовністю лекцій і практичних занять.

4. ПІДГОТОВКА ДО ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ КОНСПЕКТУВАННЯ

Ви вже конспектували лекції протягом навчання у бакалавраті. Тепер вам необхідно удосконалювати ці вміння. У кабінеті методики (аудиторія 122) або на освітньому сайті КНЛУ чи в репозитарії КНЛУ є матеріали лекцій з цієї дисципліни. Особливістю лекцій цього курсу – їх інтерактивний характер.

Інтерактивна лекція передбачає переважно діалог лектора і студента. Вона має здебільшого проблемний і пошуковий характер. На таких лекціях змінюється роль викладача: він не тільки викладає матеріал, але й активізує самостійну роботу студентів. Лектор формулює проблему і допомагає студентам самостійно розв'язати її.

Особливостями інтерактивної лекції є необхідність студента готуватися до неї шляхом опрацювання рекомендованих публікацій, перегляду навчальних відеофільмів, підготовки запитань та виступів тощо.

Рекомендуємо готуватися до лекції за таким алгоритмом:

- Перед кожною лекцією проглядайте «Орієнтовний графік викладання дисципліни» і визначайте, яка тема буде опрацьовуватися. Ознайомтеся зі змістом лекції.
- Зробіть копії слайдів лекції і роздрукуйте їх, тоді під час лекції ви не будете витрачати час на переписування змісту слайдів. Ознайомтеся з основними питаннями лекції (планом лекції – це зазвичай один з перших слайдів), щоб орієнтуватися у структурі лекції і, якщо дозволяє ваш час, з відповідним розділом підручника.
- Прочитайте кілька джерел із списку рекомендованої літератури.
- Подивіться рекомендований відеофільм / відеолекцію з проблеми.
- Занотуйте ваші запитання до лектора.
- Свої думки, коментарі і запитання, які виникли під час лекції, доцільно записувати поряд на полях, чи маркувати ручкою або фломастером іншого кольору.

- За необхідності підготуйте усний виступ та електронну презентацію на лекції з одного із запланованих питань.
- Під час конспектування користуйтеся загально прийнятими, або власними скороченнями, які ви можете розробити самостійно, що значно прискорить і полегшить конспектування (див. табл. 4).

Таблиця 4

Перелік рекомендованих скорочень

АТ	Актуальність теми	Н	Наука
Ан.	Аналіз	НР	Наукова робота
Анк.	Анкетування	НП	Наукова публікація
Висн.	Висновки	НДК	Науково-дослідницька компетентність
Гіп.	Гіпотеза	НС	Наукова стаття
Дед.	Дедукція	НД	Наукове дослідження
ДРМ	Дипломна робота магістра	ОМД	Об'єкт методичного дослідження
ЕМ	Експеримент методичний	ПрМД	Предмет методичного дослідження
Інд.	Індукція	ПМД	Принципи методичного дослідження
Конц.	Концепція	Реф.	Реферування
МНД	Мета наукового дослідження	РН	Розробка наукова
М	Метод	СН	Спостереження наукове
МД	Методика дослідження	Т	Тези
Мод.	моделювання	ТМД	Тема методичного дослідження

Анекдоти про вчених і науку

- Красти думки в однієї людини – плагіат. У багатьох – наукове дослідження.
- Британські вчені довели, що натискання хрестика в правому верхньому куті цього вікна прискорює написання курсових і дипломних робіт на 57%.
- В результаті експерименту британські вчені втратили сенс експерименту.
- Британські вчені винайшли мобільний домофон.
- Британські вчені встановили, що миші йдуть в мишоловку не за безкоштовним сиром, а за екстримом.
- Сама дієтична їжа – це граніт науки.
- Вченими експериментально встановлено, що канцелярські щури живуть значно довше звичайних.

5. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

Лекція 1.

Наука – як система знань. Методика навчання ІМіК як наука. Структура і зміст науково-дослідницької компетентності магістра освіти

Наука як чинник технічного і духовного прогресу. Наука як спосіб пізнання. Принципи наукового пізнання. Наука як система знань. Наукові дослідження, їх особливості та класифікація. Характеристика процесу пізнання. Специфіка процесу наукового пізнання. Доведення: його призначення та основні елементи.

Сучасна класифікація наук. Місце методики навчання ІМіК в системі педагогічних наук. Провідні тенденції досліджень з методики навчання ІМіК у системі сучасної освіти.

Підходи до визначення структури і змісту науково-дослідницької компетентності магістра освіти.

Лекція 2.

Організація наукової діяльності в галузі методики навчання ІМіК. Методологія наукового пошуку в галузі методики навчання ІМіК

Система науково-дослідної роботи студентів магістратури у сучасних закладах вищої освіти. Різновиди науково-дослідної роботи студентів магістратури. Основні *форми фіксування* результатів науково-дослідної роботи у закладах вищої освіти – анотація, реферат, доповідь, тези, стаття, магістерська робота. Правила і норми оформлення результатів наукових досліджень.

Загальні положення про *підготовку наукових кадрів*. Організація науково-дослідницької роботи в магістратурі. Поняття про наукову школу.

Особливості трудової діяльності наукового колективу. Специфіка професійної діяльності наукового колективу. Визначення поняття *наукової етики*. Провідні моральні принципи співробітництва у науковому колективі.

Гуманізація наукових пошуків сучасності. *Поняття «методологія»* та рівні методологічних знань: рівень філософської методології (великі філософські вчення, напр. неотомізм, екзистенціалізм, діалектичний

матеріалізм, неопозитивізм тощо); рівень загальнонаукових принципів дослідження (принципи об'єктивності, доказовості, альтернативного характеру наукового пошуку, всебічності, комплексного підходу, сутнісного аналізу, системності, цілісності); рівень конкретної наукової методології (напр., педагогіки, психології, методики тощо) та рівень методик і технік дослідження (напр., формування конкретної компетентності). *Функції методології наукових досліджень. Характеристика структурних компонентів методології наукового дослідження з методики навчання ІМіК. Особливості фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Обґрунтованість результатів дослідження.*

Лекція 3.

Теоретичні методи наукового дослідження у методиці навчання ІМіК

Класифікація методів дослідження в психолого-педагогічних науках.

Теоретичні методи дослідження: індукція та дедукція, (теоретичний) аналіз і синтез, абстрагування та конкретизація, узагальнення, порівняння, інтерпретація, класифікація, моделювання.

В сучасній методиці навчання ІМіК виділяють також основні та допоміжні методи дослідження. До *основних методів* відносять: 1) критичний аналіз літературних джерел (у тому числі ретроспективне вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду); 2) вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи вчителів, які досягли видатних результатів у навчально-виховному процесі; 3) наукове спостереження; 4) пробне навчання; 5) експеримент; 6) дослідне навчання. *Допоміжні методи* охоплюють: 1) анкетування, 2) дослідну бесіду, інтерв'ю; 3) соціометрію; 4) експертну оцінку; 5) педагогічний консиліум; 6) тестування; 7) моделювання; 8) хронометрування; 9) математичну статистику.

Лекція 4.

Емпіричні методи дослідження у методиці навчання ІМіК: опрацювання наукових публікацій, навчальної документації, результатів викладацької діяльності, наукового спостереження, опитування тощо

Емпіричні методи дослідження (основні і допоміжні): вивчення і аналіз програм, освітніх документів; наукове (педагогічне) спостереження; вивчення і узагальнення педагогічного досвіду; методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування); рейтинг (ранжування); тестування; пробне навчання; дослідне навчання; методичний експеримент. Особливості методів дослідження у методиці навчання ІМіК.

Лекція 5.

Емпіричні методи дослідження у методиці навчання ІМіК: мовне тестування, пробне навчання, експеримент

Мовне тестування як термін має основні два тлумачення. У вузькому смислі – це використання і проведення тесту, і в широкому – це сукупність процедурних етапів планування, складання й випробування тестів, обробки та інтерпретації їх результатів.

Пробне навчання – це дослідження, побудоване переважно на ерудиції та педагогічній інтуїції вчителя, який здійснює науковий пошук. У цьому випадку вчитель, спираючись на власний досвід, без глибокого й тривалого вивчення проблеми здійснює пошук, завдяки якому підтверджується або спростовується висунуте і первинно обґрунтоване допущення, спрямоване на удосконалення окремих аспектів процесу навчання ІМіК.

Експеримент у навчанні ІМіК посідає особливе місце серед основних методів дослідження. З його допомогою вивчаються загальні та спеціальні закономірності навчання ІМіК. Під експериментом розуміють науково поставлений дослід, заснований на ретельному вивченні варіювання явища, яке досліджується, при можливому урівноваженні всіх інших значущих факторів.

Дослідне навчання як метод наукового пошуку базується на проведенні масового навчання за запропонованою дослідником методикою. На відміну від інших методів наукового пошуку дослідне навчання дає лише сумарні показники, які, проте, характеризуються достатньою надійністю завдяки тому, що дослідження проходить у великій кількості шкіл і протягом тривалого часу. Дослідне навчання порівняно з пробним здійснюється як певна модель навчального процесу.

Змістовий модуль 2.

Написання та захист дипломної роботи з методики навчання іноземних мов і культур

Лекція 6.

Мета і завдання дипломної роботи магістра з методики навчання ІМіК. Технологія написання ДР з методики навчання ІМіК

Загальна характеристика магістерської роботи: це наукова робота теоретико-експериментального характеру, спрямована на самостійне розв'язання складних дослідницьких завдань, пов'язаних з певною науковою проблематикою кафедри. Це випускна науково-дослідна робота, в якій магістрант виявляє навички і вміння використання методів такої роботи, теоретичного аналізу, обробки і представлення результатів у їх логічному взаємозв'язку, теоретичного обґрунтування і самостійної розробки методики навчання та/або контролю однієї з мовленнєвих або мовних компетентностей, або їх окремих компонентів та їх експериментальної перевірки у пробному навчанні.

Дипломна робота магістра повинна мати пошуковий характер, визначатися актуальністю, теоретичною новизною і практичною значущістю та бути чітко структурованою.

Завдання написання магістерської роботи: розширення та поглиблення теоретичних знань із досліджуваної проблематики, поглиблення знань із

суміжних наук, удосконалення вміння самостійного наукового пошуку, створення авторської методики навчання, проведення експерименту.

Мета написання дипломної роботи магістра: продемонструвати професійну зрілість випускника магістратури, його здатність виконувати описані в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця функції: науково-дослідницькі, навчально-педагогічні і управлінські.

Загальні принципи творчої діяльності (принцип творчого підходу, принцип креативного мислення, принцип плановості, принцип самоорганізації, принцип самообмеження, принцип критичності та самокритичності).

Етапи виконання дипломної роботи:

Підготовчий етап: вибір теми та її уточнення; формулювання теми і затвердження її Вченою радою факультету; планування наукового дослідження (складання графіка виконання); ознайомлення з основними публікаціями з проблеми дослідження (особливо за останні 5-10 років) і написання Вступу у 1-му робочому варіанті; укладання орієнтовного плану дипломної роботи (ЗМІСТ); обґрунтування методів дослідження.

Дослідницький етап:

1. Теоретичне дослідження проблеми: укладання бібліографії (списку літератури); опрацювання документів у галузі освіти та навчальних програм; вивчення психолого-педагогічної, лінгвістичної і методичної літератури з проблеми дослідження; проведення опитування, спостереження (факультативно); написання і подання керівникові чорнового варіанту I-го (теоретичного) розділу.

2. Розробка авторської методики на основі результатів теоретичного дослідження проблеми: визначення етапів навчання; обґрунтування принципів навчання; розробка підсистеми (груп) вправ; відбір та організація навчального матеріалу; реалізація підсистеми (груп) вправ у комплексі (-ах) вправ; написання і подання керівникові чорнового варіанту II-го (методичного) розділу.

3. Експериментальне дослідження – організація пробного навчання: формулювання гіпотези; підготовка експериментального матеріалу; визначення експериментальних груп; проведення зрізів; уточнення цілей, критеріїв оцінювання; реалізація пробного навчання під час педпрактики; опис результатів; аналіз та інтерпретація отриманих результатів; виведення закономірностей, тенденцій; укладання методичних рекомендацій.

Текстовий етап:

Редагування рукопису (уніфікація стилю, формулювань і термінів; перевірка виконання всіх завдань дослідження у порівнянні зі Вступом; узгодження висновків I і II розділів з результатами експериментальної частини дослідження; узгодження змісту Вступу з усіма (під-)розділами дипломної роботи; формулювання загальних висновків та анотацій українською та англійською мовами; оформлення списку літератури і додатків; форматування тексту (оформлення посилань, розбивка тексту на абзаци, вирівнювання

відступів, інтервалів тощо); оформлення першого варіанту всієї роботи і подання керівникові на перевірку.

Доопрацювання та оформлення чистового варіанту дипломної роботи з дотриманням стандартних вимог; переплетення роботи і подання на рецензування.

Завершальний етап: підготовка доповіді для захисту дипломної роботи; підготовка демонстраційного матеріалу (мультимедійна презентація, таблиці, схеми, малюнки, фонограми, комп'ютерні програми тощо).

Захист на засіданні ЕК: процедура захисту і вимоги до виступу магістранта, вимоги до мультимедійної презентації.

Лекція 7.

Структура і зміст дипломної роботи з методики навчання ІМіК

Структура дипломної роботи магістра та зміст її підрозділів (обов'язкові складові роботи та їх зміст): робота складається з двох або трьох розділів, кожний розділ містить декілька підрозділів. Структурні елементи роботи:

Список використаних скорочень, ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, підрозділи з назвами (1.1., 1.2., 1.3.), Висновки до розділу 1, РОЗДІЛ 2, підрозділи з назвами (2.1., 2.2., 2.3.), Висновки до розділу 2, ВИСНОВКИ, РЕЗЮМЕ, SUMMERY, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ.

Роль і завдання ВСТУПУ до дипломної роботи магістра. Загальна характеристика і завдання першого (теоретичного) та другого (методичного) розділів, або: першого (теоретичного), другого (методичного) і третього (експериментального) розділів дипломної роботи.

Зміст і структура Додатків.

Лекція 8.

Вимоги до вступу до дипломної роботи з методики навчання ІМіК

У вступі до дипломної роботи магістра: обґрунтовуються вибір теми дослідження та його актуальність; визначаються об'єкт і предмет дослідження; формулюються мета і завдання дослідження; вказуються використані методи дослідження; визначається наукова новизна і практичне значення роботи; дається інформацію про апробацію результатів дослідження (публікації, виступи на конференціях); вказується обсяг і описується структура дипломної роботи магістра.

Лекція 9.

Вимоги до оформлення і захисту дипломної роботи з методики навчання ІМіК

Мова написання, обсяг, шрифт, оформлення титульної сторінки та змісту роботи, розміщення тексту на сторінці, оформлення таблиць та схем, посилань у тексті, додатків. Оформлення списку використаних джерел: чинні вимоги щодо оформлення списку літератури, списку джерел рідною та іноземними мовами.

Мова і стиль наукової праці: формально-логічний спосіб викладу думок, смислова завершеність, цілісність і зв'язність; цілеспрямованість; використання спеціальної термінології.

Лекція 10.

Апробація та оприлюднення результатів дослідження з методики навчання ІМіК

Нормативне забезпечення процесу апробації результатів магістерського дослідження. Форми апробації результатів дослідження. Вимоги до виступів на наукових «круглих столах», наукових семінарах/конференціях; особливості наукових мультимедійних презентацій; етика участі у наукових семінарах/конференціях; етика наукових публікацій.

Технології пошуку наукових видань для оприлюднення результатів дослідження. Підготовка і подання тез / наукової статті до вітчизняного наукового фахового видання. Підготовка і подання тез/наукової статті до видання (у тому числі закордонного), що входить до міжнародних наукометричних баз. Підготовка і презентація результатів магістерського дослідження на наукових конференціях різних рівнів. Підготовка і подання до друку інших матеріалів апробаційного характеру.

Для кращого розуміння матеріалу лекцій ви можете ознайомитися з наведеними нижче публікаціями.

6. АНОТАЦІЇ РЕКОМЕНДОВАНИХ ПУБЛІКАЦІЙ З ПРОБЛЕМ МЕТОДОЛОГІЇ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Н. Т. Тверезовська, В. К. Сидоренко

МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження. Київ : Центр навч. літератури, 2017. 440 с.

У посібнику розкрито роль, функції і сутність науки і наукової діяльності в житті суспільства, їх взаємозв'язок з практичною діяльністю людини. Головне місце приділено викладу питань теорії і практики педагогічного дослідження. Розкрито особливості наукового пізнання та сучасні методи педагогічного дослідження. Центральне місце в посібнику займає виклад питань організації та проведення педагогічного експерименту, опрацювання, узагальнення та оформлення його результатів. Особливу увагу приділено інформаційному забезпеченню наукового дослідження.

Палеха Ю. І., Леміш Н. О.

ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи. Київ: Ліра-К, 2013. 336 с.

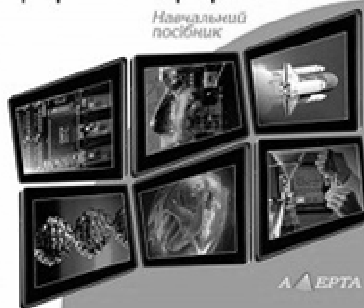
Наука подана як система уявлень про дійсність, розглянуті питання організації наукової діяльності, наведена структура та класифікація наук, розкриті основи методології науково-дослідної роботи, організація наукових досліджень та її інформаційне забезпечення, питання підведення підсумків наукових досліджень, виділені організаційні аспекти наукової діяльності, вимоги до підготовки і оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт. Для студентів вищих навчальних закладів, викладачів, аспірантів.

М. В. Корягін, М. Ю. Чік

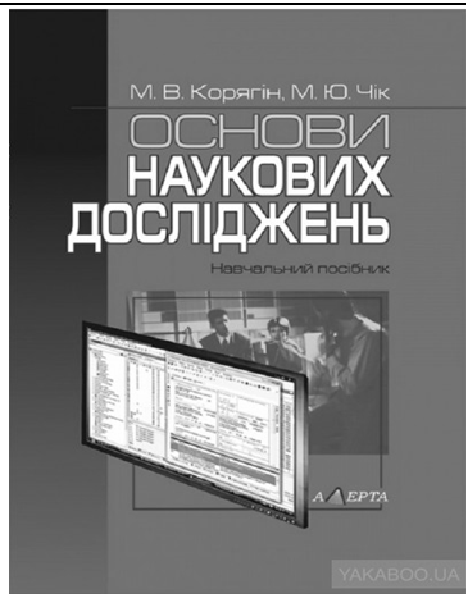
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Навчальний
посібник

Корягін М. В., Чік В. Ю. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Алерта, 2019. 492 с.

У навчальному посібнику розкрито основні елементи методики проведення досліджень у різних галузях науки. Висвітлено сутність науки та історію її розвитку, класифікацію наук і регулювання наукової діяльності як в Україні, так і за кордоном, питання підготовки та кваліфікації наукових кадрів. Подано методику підготовки тез наукової доповіді та написання наукової статті. Наведено вимоги до етики наукової діяльності, критерії оцінювання науковості роботи вченого.

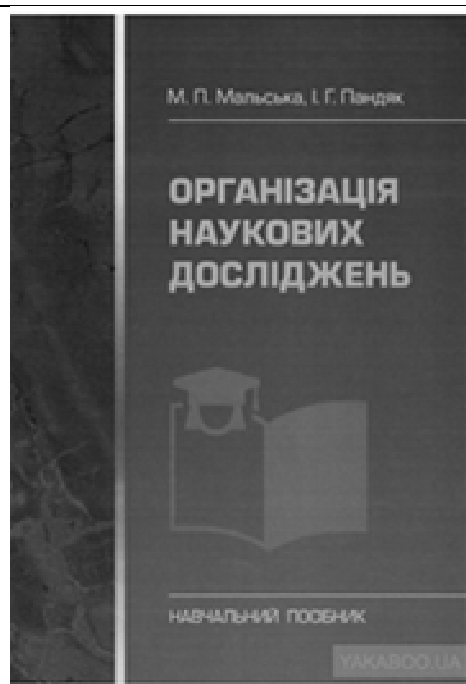
Корягін М. В., Чік В. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Алерта, 2014. 622 с.

У навчальному посібнику розкрито основні елементи методики проведення наукових досліджень. Висвітлено сутність науки та історію її розвитку, класифікацію наук і регулювання наукової діяльності як в Україні, так і за кордоном, питання підготовки та кваліфікації наукових кадрів. Подано методику підготовки тез наукової доповіді та написання наукової статті. Наведено вимоги до етики наукової діяльності, критерії оцінювання науковості роботи вченого.

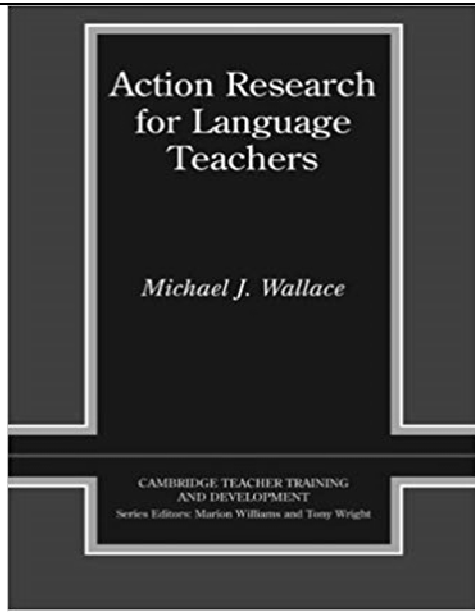
Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 142 с.

У посібнику узагальнена і систематизована вся необхідна інформація, пов'язана з виконанням будь-яких наукових робіт. Викладено проблеми, що виникають при написанні, - від вибору теми роботи до її захисту, наведені найбільш раціональні способи їх подолання. Систематизовано норми, правила, вимоги щодо оформлення текстових наукових робіт, які є загальними, універсальними незалежно від профілю навчального закладу.

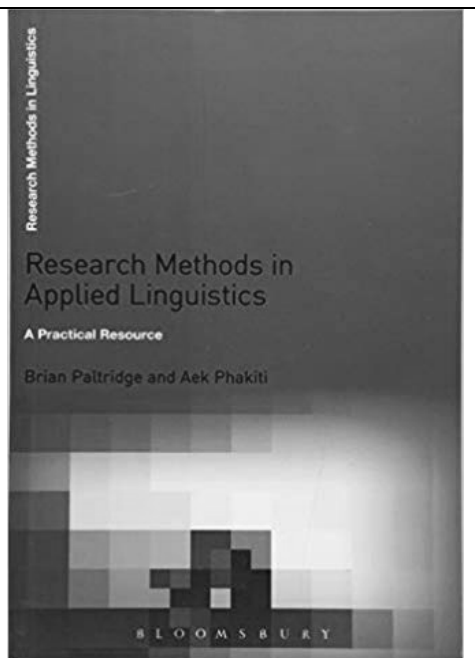
Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень: Навч. посібник. Київ : Центр навч. літератури. Київ, 2017. 136 с.

У навчальному посібнику проаналізовано методологічні основи та організацію наукових досліджень – процес вибору теми, виконання, оформлення і захисту курсової, кваліфікаційної (дипломної) та інших типів студентських робіт. Висвітлено інформаційне забезпечення наукового дослідження, основні сучасні інструменти ресурсного наповнення. Пропонується для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» і «Бакалавр» спеціальності «Туризмознавство», аспірантів вищих навчальних закладів, усіх, хто займається професійною науковою діяльністю

Wallace M. J. Action Research for Language Teachers. Cambridge Teacher Training and Development. Cambridge University Press, 1998. 284 p.

This practical guide can be used by teachers who wish to develop their professional expertise by investigating their own teaching in a systematic and organised way. It is also invaluable for teachers or trainee teachers who have to produce a professional project or dissertation as part of a training programme. This will help teachers to design and implement a research project which is derived from their normal practice, with results which should be of direct relevance to them.

Research Methods in Applied Linguistics: A Practical Resource. Brian Paltridge (Editor, Author) and others. Bloomsbury Academic; 2nd Revised edition. 2015. 608 p.

The book is designed to be the essential one-volume resource for students. The book includes:

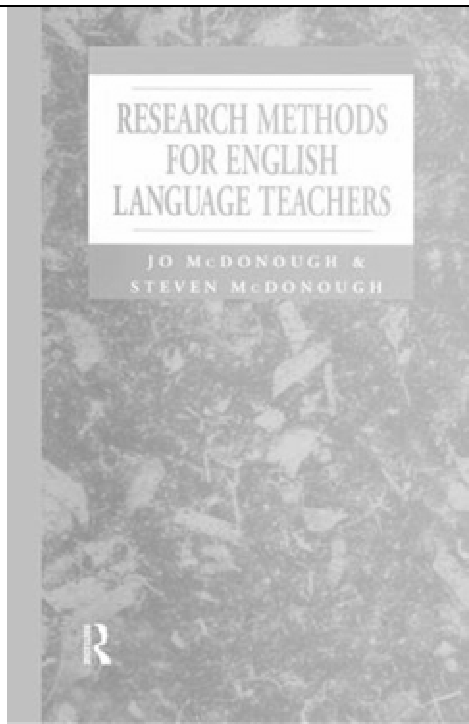
- * qualitative, quantitative and mixed methods,
- * research techniques and approaches,
- * ethical considerations,
- * sample studies,
- * a glossary of key terms,
- * resources for students.

Comprehensive and accessible, this is the essential guide to research methods for undergraduate and postgraduate students in applied linguistics and language studies.

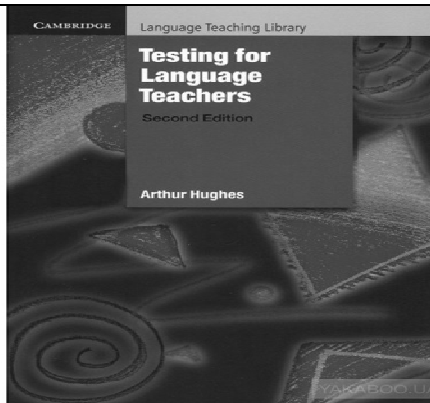
Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning, Vol. 2 / Ed. Eli Hinkel. New York : Routledge, eBook 2011. 998 p.

This landmark volume provides a broad-based, comprehensive, state-of-the-art overview of current knowledge and research into second language teaching and learning. All authors are leading authorities in their areas of expertise. The chapters, all completely new for Volume 2, are organized in eight thematic sections. Volume 2 is an essential resource for researchers, faculty, teachers, and students in MA-TESL and applied linguistics programs.

McDonough Jo, Mc Donough St. Research Methods for English Language Teachers. London: Routledge, 1997. 272 p.

Each method is illustrated with examples in language teaching contexts, and techniques of data collection and analysis are introduced. The authors focus particularly on research in the classroom, on tests, materials, the effects of innovations, and they discuss methods appropriate to research in various collaborative modes as well as by individuals. A key feature of the book is an introduction to the debate surrounding different approaches to research, with an evaluation of traditional research in relation to the paradigms associated with reflective practice and action research. The book is ideal for teachers on initial training and post-experience courses, students on degree programmes in applied linguistics and TEFL.

Hughes A. Testing for Language Teachers. Cambridge University Press ELT; 2 edition, 2002. 264 p.

This second edition remains the most practical guide for teachers who want to have a better understanding of the role of testing in language teaching. It has a new chapter on testing young learners and expanded chapters on common test techniques and testing overall ability. The book includes: teaching and testing; testing as problem solving; an overview of the book; kinds of tests and testing; validity; reliability; achieving beneficial backwash; common test techniques; stages of test development; testing writing and so on.

Крім підручників та посібників у процесі підготовки до лекцій корисно використовувати навчальні відеофільми з проблеми науково-дослідної роботи з методики навчання ІМіК. Наведемо приклади таких відеолекцій, які викладено уYouTube.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ВІДЕОЛЕКЦІЇ З ПРОБЛЕМ МЕТОДОЛОГІЇ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

- Research Methodology; Lecture 1 (MiniCourse)

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=9IjscfF_irU&t=50s

- Research Methodology; Lecture 2 (MiniCourse)

Режим доступу:

https://www.youtube.com/results?search_query=Research+Methodology%3B+Lecture+2+%28MiniCourse%29.avi

- Research Methodology; Lecture 3 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=5GUL32sl-GI&t=25s>

- Research Methodology; Lecture 4 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Rezg6I3llg0>

- Research Methodology; Lecture 5 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fJ3DxocnhTA>

- Research Methodology; Lecture 6 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=umdSzeZnjbM>

- Research Methodology; Lecture 7 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=XnhRDnsnD-8>

- Research Methodology; Lecture 8 (MiniCourse)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=xYvBE7BiP8E>

- Research Methodology Course (Self-Study)

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=uCM2hk54MbI>

- How to Choose a Theoretical Framework for My Dissertation

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=MdXVq_9aoms

- Theoretical Framework

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=EcnufgQzMjc>

- Quantitative Research Design

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=d-w2HDnUC6s>

- Into to Research Methodology

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=1LGuNn9Q0bI>

- Get Lit_ The Literature Review

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=9la5ytz9MmM>

- Complex Research Terminology Simplified_ Paradigms, Ontology, Epistemology and Methodology

Режим доступу:

https://www.youtube.com/results?search_query=Complex+Research+Terminology+Simplified_+Paradigms%2C+Ontology%2C+Epistemology+and+Methodology

- Basic Research Methodology Overview

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=b64Zz6f4nb4>

- A Brief Comparison of Qualitative and Quantitative Research Methods

Режим доступу:

https://www.youtube.com/results?search_query=A+Brief+Comparison+of+Qualitative+and+Quantitative+Research+Methods

- Qualitative Research Methods, Case Study Research

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=6Sg0M8Fn99E>

Для кращого розуміння відеолекцій рекомендуємо повторити англійську наукову термінологію (див. табл. 5):

Таблиця 5

Базова термінологія

Аналіз кількісний	Quantitative analysis
Аналіз літературних джерел	Literature analysis
Аналіз мовних потреб студентів	Students' language needs analysis
Аналіз помилок	Error analysis
Аналіз кількісний	Quantitative analysis
Аналіз теоретичний	Theoretical analysis
Аналіз якісний	Qualitative analysis
Анкета	Questionnaire
Анкетування	Questioning
Анотація (дипломної роботи)	Abstract
Бесіда (метод дослідження)	Conversation
Вивчення та узагальнення досвіду роботи (збір даних)	Data collection
Вимірювання	Measurement
Висновки (до дипломної роботи)	Summary, conclusions
Вступ (до дипломної роботи)	Introduction
Гіпотеза дослідження	Research hypothesis
Гіпотеза робоча	Working hypothesis
Глосарій	Glossary
Група експериментальна	Experimental group
Група контрольна	Control group
Дані кількісні	Quantitative data
Дані якісні	Qualitative data
Дипломна робота магістра	Master's dissertation , thesis
Додатки (до дипломної роботи)	Appendices
Додаток (до дипломної роботи)	Appendix
Доповідь (на захисті дипломної роботи)	Diploma defense speech
Дослідження	Research, investigation
Дослідник	Researcher
Експеримент	Experiment
Експеримент довготривалий	Long-term experiment
Експеримент короткочасний	Short-term experiment
Експеримент лабораторний	Laboratory experiment

Експеримент основний	Basic experiment
Експеримент перехресний	Cross experiment
Експеримент природний	Natural experiment
Експериментальне навчання	Experimental training
Експериментатор	Experimenter
Завдання дослідження	Research tasks
Захист (дипломної роботи)	Thesis defense
Збір даних	Data collection
Зміст (дипломної роботи)	Table of contents
Ключові слова	Key words
Компоненти варійовані	Variables
Компоненти неварійовані	Non-variables
Кореляція результатів	Results correlation
Людина, яка проводить тест	Tester
Мета дослідження	Research aim
Метод дослідження	Research method
Метод експертів	Expert method
Метод інтерв'ю	Interview method
Навчання пробне	Experimental training
Навчання дослідне	Pilot training
Наука базова	Basic science
Наука суміжна	Related , contiguous science
Наукова новизна	Scientific novelty, originality
Об'єкт дослідження	Research object
Обсяг дипломної роботи	Diploma work volume
Огляд літератури	Literature Review
Організація пробного навчання	Experimental training organization
Організація експерименту	Experiment organization
Перелік таблиць	List of tables
Перелік рисунків	List of figures
Практичне значення	Practical value
Предмет дослідження	Research subject
Протокол інтерв'ю	Interview protocol
Протокол експерименту	Experiment protocol
Процедура дослідження	Research procedures
Резюме (дипломної роботи)	Summary
Розділ (дипломної роботи)	Chapter
Розроблення методу навчання	Teaching method development
Список використаної літератури	References
Тема наукової роботи	Research subject
Тест (лінгводидактичний)	Test (linguodidactic)
Тест дискретний	Discrete-point test
Тест для визначення здібностей	Aptitude test

Тест для розподілу по групах	Placement test
Тест з вибірковою відповіддю	Recognition-type test
Тест з вільно конструйованою відповіддю	Recall-type test
Тест загальних умінь	Proficiency test
Тест заключного контролю	Final achievement test
Тест інтегральний (глобальний)	Integrative, global test
Тест модульного контролю	Modular control test
Тест на визначення труднощів	Diagnostic test
Тест нестандартизований	Non –standardized test
Тест орієнтований на критерії	Criterion-referenced test
Тест орієнтований на на норми	Norm-referenced test
Тест поточного і проміжного контролю	Progress achievement test
Тест стандартизований	Standardized test
Тест успішності	Achievement test
Тестове завдання	Test task
Тестування (метод)	Testing (method)
Упровадження	Dissemination
Учасники тестування	Testees, test-takers
Хронометрування	Timing (method)
Шляхи дослідження	Ways of research, investigation

Глосарій укладено за такими публікаціями:

- Wallace M. J. Action Research for Language Teachers. Cambridge Teacher Training and Development. Cambridge University Press, 1998. 284 p.
- McDonough Jo, Mc Donough St. Research Methods for English Language Teachers. London: Routledge, eBook 2014. 272 p.
- Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning. Vol. 2 / Ed. Eli Hinkel. New York : Routledge, eBook 2011. 1016 p.
- Brown J. D., Rodgers T. S. Doing Second Language Research. Oxford University Press, 2002. 328 p.

workshops

8. ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На практичні заняття виносяться найважливіші питання дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур», участь в обговоренні яких потребує вашої спеціальної підготовки з використанням конспекту лекцій, відеофільмів та рекомендованої літератури, як основної, так і додаткової, Інтернет-ресурсів.

Специфіка практичних занять з дисципліни передбачає такі основні форми роботи:

- усне обговорення теоретичних питань;
- перегляд і обговорення відеофільмів / відеофрагментів;
- демонстрація виконаних завдань для самостійної роботи;
- демонстрація виконаних завдань для індивідуальної роботи;
- демонстрація виконаних завдань з навчально-дослідної чи науково-дослідної роботи;

Підготовка до практичних занять з методів та організації сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і передбачає:

- читання і аналіз конспекту лекції;
- перегляд та аналіз відеофільму / відеофрагменту;
- порівняння змісту конспекту лекції та відеолекції;
- читання і конспектування основної літератури;
- виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи;
- виконання завдань з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи;
- ознайомлення з додатковою літературою та Інтернет-ресурсами;
- самоперевірку за завданнями для самоконтролю та тестами;

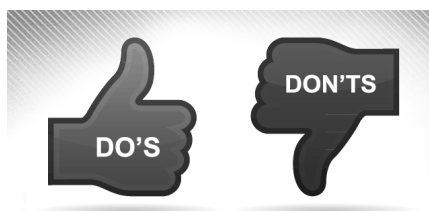
Отже, готуючись до практичних занять вам необхідно:

- уважно прочитати питання практичного заняття;
- опрацювати відповідний матеріал лекції;
- переглянути відеолекцію (за необхідності);
- ознайомитись із рекомендованою літературою, укладаючи анотацію до кожного джерела, зазначаючи при цьому: прізвище, ім'я, по-батькові автора; вихідні дані; основні положення, викладені у тексті / теоретичні здобутки автора / практичні доробки та сформулювати власну точку зору;
- укласти список основних термінів з їх тлумаченням за темою практичного заняття та вивчити їх;
- ознайомитися з інформацією рекомендованих Інтернет –ресурсів;
- перевірити свої знання, виконуючи завдання для самоконтролю, тест і індивідуальні завдання;
- згадати власний досвід реалізації науково-дослідної роботи в школі та бакалавраті;
- виконати і підготуватися до демонстрації навчально-дослідного чи науково-дослідного завдання;
- сформулювати науково-дослідницькі вміння викладача ІМіК, дотичні до теми, що розглядається.

Зауважимо, що технологія опрацювання теми може бути різною. Наприклад:

- ✓ самостійна робота – лекція – практичне заняття;
- ✓ лекція – практичне заняття – самостійна робота;
- ✓ лекція – самостійна робота;
- ✓ самостійна робота – консультації викладача тощо.

Вибір технології за вами!

- Тему дипломної роботи обираєте саме *ви*. Науковий керівник лише консулює вас.
- Тему роботи обирайте за основними критеріями: новизна та актуальність.
- Графік написання дипломної роботи укладаєте *ви* та узгоджуєте його з науковим керівником.
- Вимоги до дипломних робіт *різних* закладів вищої освіти відрізняються.
- Починайте роботу над дипломною роботою з укладання списку літератури за темою дослідження.
- У процесі опрацювання літератури, робіть виписки.
- Над Вступом треба працювати постійно.
- Теоретичні передумови, описані у розділі 1, мають знайти своє відображення у розділі 2.
- Висновки до розділів мають «прокладати місток» до наступних розділів.
- Зміст розділу 2 є логічним продовженням розділу 1.
- Основною частиною розділу 2 є ваша практична розробка.
- Матеріали для реалізації пробного навчання слід готувати на першому році навчання в магістратурі.
- Список використаної літератури оформлюйте лише згідно рекомендованого стандарту.
- Перед створенням електронної презентації пригадайте вимоги до *наукової* презентації.
- Обов'язково перевірте дипломну роботу на наявність плагіату.
- Своєчасно подавайте тези виступу на конференції для опублікування.

Анекдоти про вчених і науку

- Найскладніше в написанні дипломної роботи – не ставити смайлики після кожної вдалої думки.
- Якщо ти будеш занадто довго думати – твої ідеї втілять в життя інші.

- Не починайте назву дипломної роботи зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...», «Проблема...» тощо.
- Не намагайтеся написати якісну дипломну роботу за місяць.
- Не починайте опрацювання літератури за темою дослідження з давніх часів.
- Не плануйте багато завдань для дослідження (4 – 5 максимум) .
- Не захоплюйтесь цитуванням.
- Не перекручуйте та не підганяйте цитати під мету вашої роботи.
- Не забувайте про наукову доброчесність.
- Не ігноруйте критичний аналіз при доборі наукових фактів з літературних джерел.
- Не описуйте другорядні подробиці у Висновках до розділів.
- Не оформлюйте Додатки окремою частиною дипломної роботи.
- Не забувайте про найбільш характерні риси наукового стилю викладу матеріалу.
- Не вносьте в електронну презентацію другорядну інформацію.
- Не зловживайте часом, відведеним на ваш виступ у процесі захисту.

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У попередньому підрозділі ви ознайомилися із особливостями підготовки до практичних занять з дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур».

До викладеного вище треба додати, що для виконання конкретного науково-дослідного завдання треба знати навчально-методичні матеріали, що розробляються викладачами мовних кафедр університету. Наприклад, це можуть бути:

- робоча програма навчальної дисципліни (напр. «Практика усного та писемного мовлення англійської мови»);

- Інформаційно-методичний пакет з дисципліни напр. «Практика усного та писемного мовлення англійської мови» для студентів II-го курсу);
- Екзаменаційні завдання до кожної з сесій.
Всі матеріали викладаються на офіційних сайтах відповідних кафедр.

У нижчеперелічених публікаціях викладачів кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій подано окремі рекомендації з реалізації науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання ІМіК:

1. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.

2. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: навч. посібник. / О. Б. Бігич та ін.] / кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2004. 360 с.

3. Практикум з методики викладання німецької мови: навч. посіб. / Г. А. Гринюк [та ін.] / кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2007. 288 с.

4. Практикум з методики викладання французької мови у середніх навчальних закладах (модульний курс): навч. посібник / Л. М. Пасічник [та ін.] кер. авторськ. колективу С. Ю. Ніколаєва. 2-е вид. Київ : Ленвіт, 2006. 430 с.

9.1. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема « Загальна характеристика, структура і зміст дипломної роботи магістра»

Питання для обговорення і література для опрацювання

Мета: вдосконалення науково-дослідницької компетентності; ознайомлення зі структурою, змістом і оформленням дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти (ЗВО).

Завдання:

- Ознайомтеся з основними науковими публікаціями з проблеми.
- Перегляньте рекомендовану відеолекцію з проблеми.
- Оволодійте термінологію з проблеми (див. додатки).
- Опануйте науковими засадами написання дипломної роботи магістра.

Навчіться:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;

- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацювати наукові джерела з проблеми;
- структурувати дипломну роботу;
- визначати зміст дипломної роботи;
- обґрунтовувати актуальність обраної теми дослідження;
- формулювати об'єкт і предмет дослідження;
- визначати мету і завдання дослідження;
- формулювати наукову новизну і практичну значущість дослідження.

Форми проведення практичного заняття:

- Евристична бесіда.
- «Мозковий штурм»
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

➤ Повторення матеріалу

1. Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:
 - Дипломна робота магістра – це...
 - Дипломна робота магістра зорієнтована на ...
 - Тема дипломної роботи магістра визначається...
2. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Категоріальний апарат дослідження		
№ з/п	Термін	Визначення
1.	Проблема дослідження	
2.	Тема дослідження	
3.	Об'єкт дослідження	
4.	Предмет дослідження	
5.	Мета дослідження	
6.	Завдання дослідження	
7.	Гіпотеза дослідження	
8.	Наукова новизна дослідження	
9.	Практична значущість дослідження	

➤ Питання для опрацювання та обговорення

1. Вимоги до написання і загальна характеристика дипломної роботи магістра (ДРМ) з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО. Категоріальний апарат дослідження.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С.42 – 45.

- Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. *Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник*. Рівне: Волинські обереги, 2013. С.23 – 79.
- *Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : посіб.* / ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. С. 53 – 67.
- *Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл.* / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 19 –20.
- *Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / уклад. О. Є. Антонова та ін.* Житомир, 2018. С.6 – 11.
- *Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майєр. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. 18 с.*

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, будьте готові визначити 1) мету написання ДРМ; 2) завдання, які вирішуються в процесі виконання науково-методичного дослідження та написання ДРМ; 3) загальну характеристику ДРМ. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

№ п/п	Вимога	Зміст вимоги
1.	Тема ДРМ затверджується на....	
2.	Характер ДРМ	
3.	Мова написання ДРМ	
4.	Обсяг ДРМ	
5.	Загальна кількість використаних джерел	
6.	Кількість джерел першою іноземною мовою	
7.	Кількість джерел другою іноземною мовою	

1. Структура дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.

- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 20.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С. 4 – 5.
- Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / уклад. О. Є. Антонова та ін. Житомир, 2018. С.28 – 32.

Опрацювавши рекомендовані джерела, охарактеризуйте загальну структуру ДРМ. Визначіть правильну послідовність (нумерацію) структурних елементів ДРМ.

Таблиця для заповнення

Структурний елемент ДРМ	Номер структурного елемента (послідовність) у загальній структурі ДРМ
Список використаних скорочень	1(зразок)
ВСТУП	
ЗМІСТ	
РЕЗЮМЕ	
РОЗДІЛ 1.	
РОЗДІЛ 2.	
ДОДАТКИ	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

3.Зміст структурних елементів ДРМ з методики навчання іноземних мов і культур У ЗВО.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 20.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта.

Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С. 4 – 5.

- Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / уклад. О. Є. Антонова та ін. Житомир, 2018. С. 28 – 36.

Опрацювавши рекомендовані джерела, визначіть основні вимоги до вступу до ДРМ, кількості і змісту розділів та підрозділів ДРМ. Заповніть подану нижче таблицю: визначте, які структурні елементи мають подаватися у ВСТУПІ, а які є зайвими. У відповідній колонці поставте «+» або «-».

Таблиця для заповнення

Структурні елементи	Обов'язковий (+) чи необов'язковий (-) для вступу
Обґрунтування вибору теми	+ (зразок)
Перелік скорочень	
Об'єкт і предмет дослідження	
Мета і завдання дослідження	
Резюме	
Методи дослідження	
Наукова новизна	
Практичне значення	
Перелік публікацій	
Перелік виступів на конференціях	
Обсяг вступу	

➤ **Завдання для самостійної роботи**

Запишіть тему вашої дипломної роботи. Підготуйте письмове обґрунтування (1 сторінку) її актуальності (див. Додатки).

➤ **Завдання для індивідуальної роботи**

Перший рівень складності

Назвіть завдання, які мають бути вирішені вами у процесі написання дипломної роботи.

Другий рівень складності

Поясніть принципову різницю між об'єктом і предметом вашого дослідження.

Третій рівень складності

Підготуйте електронну презентацію Змісту вашої дипломної роботи (див. Додатки). Будьте готові обґрунтувати його.

➤ **Завдання з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи**

Оберіть одну з ДРМ за проблемою вашого дослідження у кабінеті методики навчання іноземних мов (кабінет 122), у науковому залі бібліотеки

КНЛУ чи у репозитаріях закладів вищої освіти. Визначіть, чи відповідають зроблені автором роботи висновки поставленим у вступі завданням.

➤ Додаткова література

1. Бобир С. Л. Як виконати дипломну та магістерську роботу з методики навчання іноземних мов: метод. реком. для студ. Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2012. 64 с.
2. Воротіна Л. І., Воротін В. Є., Гуткевич С.О. Магістерська робота: методика написання і захисту: навч. посібник для освітньо-кваліфікаційного рівня повної вищої освіти «магістр». Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. 81 с.
3. Дипломні роботи магістрів.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
5. Основи наукознавства: навч. посібник./ ред. П. Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. 288 с.
6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2005. 208 с.
7. Статті з журналу “Іноземні мови”
8. Biggam J. Succeeding with Your Master's Dissertation. London : McGraw-Hill Education, 2015. 346 p.
9. Furseth I., Everett E. Doing Your Master's Dissertation: From Start to Finish. Los Angeles : SAGE, 2013. 176 p.
10. Gass S., Mackey A. Stimulated Recall Methodology in Second Language Research. New York: Routledge, 2013. 192 p.
11. Paltridge B. , Starfield S. Thesis and Dissertation Writing in a Second Language: A Handbook for Supervisors. New York: Routledge, 2007. 200 p.
12. Joyner R. L., Rouse W. A., Glatthorn A. A. .Writing the Winning Thesis or Dissertation: A Step-by-Step. Corwin Press, 2012. 328 p.

➤ Рекомендовані Інтернет ресурси

Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. –

Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О.

Сухомлинського. –

Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua>

Сайт Національної парламентської бібліотеки України. –

Режим доступу: <http://www.nplu.org>

Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. –

Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>

➤ Сайти рекомендацій з написання дипломної роботи

https://www.postgrad.com/advice/exams/dissertations_and_theses/dissertation_methodology/

<https://www2.hw.ac.uk/.../postgraduate/.../dissertations/dissertationguide>

<http://www.skillsyouneed.com/learn/dissertation-methodology.html>

<https://www.ukessays.com/dissertation/methodology/>

https://www.docs.hss.ed.ac.uk/.../Postgraduate/...researchers/.../3_Methodology

➤ Завдання для самоконтролю

А. Перевірте, чи ви можете:

1. Сформулювати мету дипломної роботи магістра.
2. Перелічити завдання дипломної роботи магістра.
3. Обґрунтувати актуальність дослідження обраної вами проблеми.
4. Визначити об'єкт та предмет вашого дослідження.
5. Сформулювати предмет вашого дослідження.
6. Визначити теоретичну новизну обраної вами проблеми дослідження.
7. Пояснити практичну значущість обраної вами проблеми дослідження.
8. Розкрити роль і завдання «Вступу» до дипломної роботи магістра.
9. Окреслити зміст вступної частини вашої дипломної роботи.
10. Пояснити, що означає поняття «методологічне обґрунтування проблеми».

9.2. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема «Вимоги до оформлення дипломної роботи магістра»

Мета: вдосконалення науково-дослідницької компетентності; ознайомлення з правилами оформлення дипломної роботи магістра з методики навчання ІМіК у ЗВО.

Завдання:

- Ознайомтеся з основними науковими публікаціями з проблеми.
- Оволодійте термінологію з проблеми.
- Опануйте вимогами до оформлення дипломної роботи магістра.

Навчіться:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;
- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацьовувати наукові джерела з проблеми;
- оформляти титульну сторінку та зміст роботи;
- розміщувати текст на сторінці;
- оформляти таблиці та ілюстрації;
- робити посилання в тексті на інші публікації;
- укладати список використаних джерел рідною та іноземними мовами.

Форми проведення практичного заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- «Мозковий штурм».
- Вирішення проблемних питань.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

➤ Повторення матеріалу

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

- Дипломна робота магістра складається з
- Перший розділ дипломної роботи магістра повинен містити ...
- Обсяг дипломної роботи магістра не повинен перевищувати ...

➤ Питання для опрацювання та обговорення

1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи магістра (ДРМ) з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 19 – 20.
- Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / уклад. О. Є. Антонова та ін. Житомир, 2018. С. 31 – 33.
- П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. С. 66 – 72.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С. 5 – 6.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, будьте готові пояснити правила оформлення 1) заголовків структурних частин ДРМ; 2) підрозділів ДРМ; 3) окремих сторінок ДРМ. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

№ п/п	Вимога	Зміст вимоги
1.	Правила друку заголовків структурних частин ДРМ	
2.	Правила друку підрозділів ДРМ	

3.	Поля сторінки	Нагорі – Внизу – Зліва – Справа -
4.	Шрифт	
5.	Інтервал	
6.	Правила нумерації сторінок	

2.Вимоги до оформлення ілюстрацій у тексті дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО (див. додатки).

- Конспект лекції.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С.19 – 20.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С.6.

Опрацювавши рекомендовані джерела, заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Твердження	Відповідність чинним вимогам
Малюнки повинні мати назву.	Відповідає (зразок)
Схеми не мають назви.	
Графіки мають назву.	
Всі ілюстрації повинні мати номер.	
Нумерація подається арабськими цифрами.	
Нумерація має бути наскрізною з першої до останньої сторінки ДРМ.	
Номер і назва ілюстрації друкуються над нею.	
Пояснення до скорочень розміщуються під ілюстрацією.	

3. Вимоги до оформлення таблиць у тексті дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО (див. додатки).

- Конспект лекції.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С.20.
- Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : посіб. / ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. С. 141– 143.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С.6.

Опрацювавши рекомендовані джерела, заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Твердження	Відповідність чинним вимогам
Таблиці повинні мати назву.	Відповідає (зразок)
Таблиці не мають номерів.	
Номер таблиці друкується справа.	
Назва таблиці друкується справа.	
Нумерація подається арабськими цифрами.	
Нумерація має бути наскрізною з першої до останньої сторінки ДРМ.	
Номер і назва таблиці друкуються над нею.	
Назви граф у таблиці друкуються з великою літери.	
Назви підзаголовків у таблиці друкуються з малої літери, якщо вони продовжують назву графи.	
Назви підзаголовків у таблиці друкуються з великої літери, якщо вони є самостійними назвами.	
Посилання у тексті роботи на таблицю дається обов'язково.	

4. Вимоги до оформлення додатків у тексті дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО (див. додатки).

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 20.
- Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : посіб. / ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. С. 140.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С.6.

Опрацювавши рекомендовані джерела, заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Твердження	Відповідність чинним вимогам
Додатки повинні мати назву.	Відповідає (зразок)
Додатки не нумеруються.	
Додатки розміщуються в кінці роботи після списку використаних джерел.	
Додатки розміщуються в порядку появи посилань на них в тексті роботи.	
Додатки оформляються на окремих сторінках і мають заголовки.	
У додатках заголовки друкується внизу малими літерами (крім першої).	
Заголовок друкується угорі малими літерами (крім першої) симетрично до тексту (у центрі).	
Для нумерації додатків використовуються літери.	
У першому додатку над заголовком у центрі друкується “Додаток А”.	
Для нумерації додатків не використовуються літери: Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.	
Якщо додаток один, літера не ставиться.	

Посилання у тексті роботи на додатки даються обов'язково.	
---	--

5. Вимоги до укладання та оформлення списку використаних джерел до дипломної роботи магістра з методики навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

- Конспект лекції.
- Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: посібник для студ. вищих навч. закл. / М. І. Соловей [та ін.]. Київ : Ленвіт, 2009. С. 20.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С.4.

Ознайомтеся з рекомендованими матеріалами. Визначте, які з поданих нижче прикладів опису використаних публікацій оформлені коректно (+), а в яких є неточності (–). Заповніть бланк для відповідей (див. додаток).

Приклади опису використаних публікацій (з неточностями !!!)

- 1). Бігич О. Б. Освітній сайт як засіб навчання молодшого школяра техніки читання англійською мовою // Іноземні мови. – 2014. – №3. – С. 3–8.
- 2). Майер Н. В. Методика самостійного оволодіння франкомовним діловим писемним спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням дистанційних технологій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Майер Наталія Василівна. – К. – 286 с.
- 3). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт. 590 с.
- 4). Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2008. 285 с.
- 5). П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: ЦНЛ, 2003.
- 6). Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : Колективна монографія / С.Ю.Ніколаєва, Г.Е.Борецька, Н.В.Майер, О.М.Устименко, В.В.Черниш та інші; [за ред. С.Ю.Ніколаєвої; техн. ред. І.Ф.Соболевої]. – К. , 2015. – 444 с.
- 7). Черниш В. В. Correct English Usage for Everyday and Professional Life: посібник / Черниш В.В. – К.: Ленвіт, 2009. – 64 с. – (Бібліотечка журналу

“Іноземні мови”; вип. 2.

8).McDonough J., McDonough S. Research Methods for English Language Teachers. London, 1997. 262 p.

9). Mackey A., Gass S. Second Language Research: Methodology and Design. New York: Routledge, 2015. – 452 p.

10). Tarone E., Gass S., Cohen A. Research Methodology in Second-Language Acquisition. New York: Routledge, 2013.

Бланк для відповідей

№ публікації	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відповідь	+									

➤ Завдання для самостійної роботи

Оформіть титульну сторінку і ЗМІСТ вашої дипломної роботи згідно опрацьованих вимог.

➤ Завдання для індивідуальної роботи

Перший рівень складності

Назвіть основні вимоги до оформлення структурних частин ДРМ.

Другий рівень складності

Поясніть принципову різницю між оформленням таблиць і графіків.

Третій рівень складності

Напишіть перші дві сторінки Вступу до вашої дипломної роботи.

➤ Завдання з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи

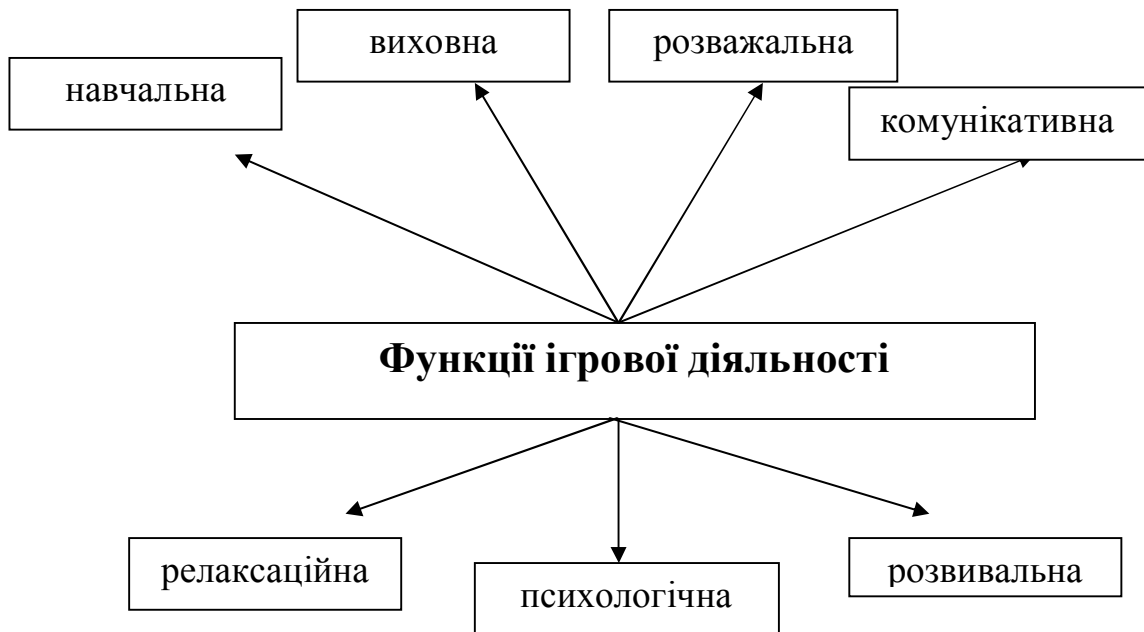
1. Укладіть таблицю до першого розділу вашої дипломної роботи. Узагальніть досягнення науковців з проблеми вашого дослідження. Оформіть таблицю згідно сучасних вимог. Врахуйте, що вона буде використана вами (умовно) у першому підрозділі першого розділу вашої дипломної роботи. Приклад таблиці подано нижче.

Точки зору науковців на типологію методів навчання іноземних мов

№ ПП	ПІБ науковця	Рік публікації	Запропоновані типи методів навчання іноземних мов
1.	Щукін А. М.	2007	Прямі, свідомі, комбіновані, інтенсивні

2.	Соловова О. М.	2008	...
3.	Гальскова Н. Д.	2008	...
...

2. Дайте назву наведеній нижче схемі та оформіть її згідно чинних вимог. Врахуйте, що вона буде використана (умовно) у другому підрозділі першого розділу дипломної роботи (див додатки).

3. Дайте назву наведеній нижче ілюстрації та оформіть її згідно чинних вимог. Врахуйте, що вона буде використана (умовно) у першому підрозділі першого розділу дипломної роботи «Методика формування професійно орієнтованої англійської компетентності в аудіюванні студентів першого курсу»: графік викладено на сайті <https://mon.gov.ua/ua/news/zno-z-anglijskoji-movi-vporatis-z-audiyuvannyam-ne-zmogli-lishe-002-uchasnikiv-testuvannya-obrobleno-95-blankiv-vidpovidej> (див. додатки).

➤ Додаткова література

1. Воротіна Л. І., Воротін В. Є., Гуткевич С.О. Магістерська робота: методика написання і захисту: навч. посібник для освітньо-кваліфікаційного рівня повної вищої освіти «магістр». Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. 81 с.
2. Дипломні роботи магістрів.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт. 2013. 590 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
5. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навч. посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2005. 208 с.
7. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник . 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання-Прес, 2002. 295 с.
8. Статті з Вісника КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія» за останні 5 років.
9. Hart Ch. Doing Your Masters Dissertation. Los Angeles: SAGE Publications, 2004. 496 p.
10. Mackey A., Gass S . Second Language Research: Methodology and Design. New York: Routledge, 2015. 452 p.
11. Tarone E., Gass S., Cohen A. Research Methodology in Second-Language Acquisition . New York: Routledge, 2013. 384 p.

➤ Рекомендовані Інтернет ресурси

Сайт Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua>

Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. –
Режим доступу: <http://gntb.gov.ua>

Сайт Одеської національної наукової бібліотеки України. –
Режим доступу: <http://www.odnb.odessa.ua>

Сайт Українського інституту науково-технічної і економічної інформації.
Режим доступу: <http://www.uintai.kiev.ua>

➤ Сайти рекомендацій з написання дипломних робіт

<https://userpage.fu-berlin.de/.../PREPARING%20YOUR%20DISSERTATION>
<http://www.oxbridgeessays.com/blog/dissertation-methodology-tips/>

https://www.eap.gr/images/stories/pdf/mbade_handbook.pdf

[https://www.tcd.ie/Education/courses/masters/MEdDissertationWriting1112\[1\].pdf](https://www.tcd.ie/Education/courses/masters/MEdDissertationWriting1112[1].pdf)

<https://www.birmingham.ac.uk/schools/lcahm/departments/languages/research/index.aspx>

➤ Завдання для самоконтролю

Перевірте, чи ви можете:

1. опрацювати наукові джерела з проблеми;
2. оформляти титульну сторінку дипломної роботи;
3. укласти ЗМІСТ дипломної роботи;
4. розміщувати текст на сторінці;
5. укласти та оформляти таблиці;
6. укласти та оформляти схеми, графіки, малюнки;
7. робити посилання в тексті на публікації інших авторів;
8. укласти список використаних джерел українською мовою;
9. укласти список використаних джерел іноземними мовами.

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

9.3. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема «Основні методи наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур»

Мета: вдосконалення науково-дослідницької компетентності; ознайомлення з основними методами наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти (ЗВО).

Завдання:

- Ознайомтеся з провідними науковими публікаціями з проблеми.
- Оволодійте термінологію з проблеми.
- Опануйте теоретичними засадами реалізації наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

Навчіться:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;
- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацювати наукові джерела з проблеми;
- використовувати теоретичні методи дослідження: індукцію та дедукцію, (теоретичний) аналіз і синтез, абстрагування та конкретизацію, узагальнення, порівняння, інтерпретацію, класифікацію, моделювання;

- реалізувати основні методи наукового дослідження: критичний аналіз наукових джерел; вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи викладачів; наукове спостереження; пробне навчання; методичний експеримент; дослідне навчання.

Форми проведення практичного заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- «Мозковий штурм».
- Вирішення проблемних завдань.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

➤ Повторення матеріалу

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

- Методи дослідження – це
- До теоретичних методів наукового дослідження відносять ...
- До емпіричних методів наукового дослідження відносять ...

➤ Питання для опрацювання та обговорення

1. Класифікація методів наукового дослідження, в тому числі і в методиці навчання іноземних мов і культур. Теоретичні методи дослідження.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 45 – 46.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2008. С. 20 – 21.
- П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2003. С. 16 – 22; 60 – 65.
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С. 15 – 20.
- Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учеб. пособ. Москва: ВК, 2012. С. 44 – 45.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, будьте готові: 1) навести приклади трьох класифікацій методів дослідження у психолого-педагогічних науках; 2) пояснити сутність теоретичних методів дослідження. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

№ п/п	Метод дослідження	Визначення методу дослідження
1.	індукція	
2.	дедукція	
3.	аналіз	
4.	синтез	
5.	абстрагування	
6.	конкретизація	
7.	узагальнення	
8.	порівняння	
9.	інтерпретація	
10.	класифікування	
11.	моделювання	

2. Емпіричні методи дослідження. Вимоги до здійснення критичного аналізу наукових джерел.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 46.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2008. С. 22.
- Рудницька О.П., Болгарський А. Г., Свистельникова Т. Ю. Основи педагогічних досліджень: навч.-метод. посібник. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1998. С. 53 – 57.
- Сисоєва С. О., Кристочук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посібник. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С. 128 – 132.

Опрацювавши рекомендовані джерела, заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Твердження	Відповідність вимогам критичного аналізу
Критичний аналіз має розкривати:	Відповідає (зразок)
-основну ідею автора публікації	
-відмінність певного автора від інших	
-всі проблеми, описані автором	
-сутність полеміки автора з іншими дослідниками	
-кількість публікацій дослідника з	

певної проблеми	
-найаргументованіші положення публікації	
-дискусійні положення публікації	
-практичний досвід дослідника	
-перспективні напрями подальших досліджень науковця	

3. Емпіричні методи дослідження. Вимоги до реалізації: 1) вивчення та узагальнення досвіду роботи викладачів, 2) наукового спостереження, 3) пробного і дослідного навчання; 4) методичного експерименту.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 46 – 49.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2008. С. 25.
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С. 57–61; 114 – 125.
- Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учеб. пособ. Москва: ВК, 2012. С. 46 – 48.
- Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. С. 5.

Опрацювавши рекомендовані джерела, визначте: 1) основні етапи аналізу педагогічного досвіду; 2) види наукового спостереження; 3) різницю між пробним і дослідним навчанням; 4) складові природного методичного експерименту. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

№ п/п	Складові пробного навчання	Зміст складової
1.	Фази	1. 2. 3.

		4.
2.	Мета фази 1	
3.	Мета фази 2	
4.	Мета фази 3	
5.	Мета фази 4	

➤ **Завдання для самостійної роботи**

Укладіть план наукового спостереження навчального процесу з навчання іноземної мови студентів за темою вашої дипломної роботи. Визначіть: мету спостереження, досліджувані ознаки, критерії оцінювання цих ознак.

➤ **Завдання для індивідуальної роботи**

Перший рівень складності

Назвіть основні види теоретичних методів дослідження.

Другий рівень складності

Поясніть принципову різницю між теоретичними та емпіричними методами дослідження.

Третій рівень складності

Укладіть план проведення пробного навчання іноземної мови студентів відповідно до теми вашої дипломної роботи.

➤ **Завдання з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи**

Уважно прочитайте поданий нижче фрагмент магістерської роботи Ю. І. Богоносолової «Методика комп'ютерного тестового самоконтролю сформованості англomовної читацької компетентності у майбутніх учителів» (2017 р.), у якому наведено опис пробного навчання. Визначіть і запишіть:

- структуру пробного навчання;
- гіпотезу пробного навчання;
- три основні завдання пробного навчання;
- кількість академічних груп-учасниць пробного навчання;
- кількість учасників пробного навчання;
- етапи реалізації пробного навчання;
- фази реалізації пробного навчання;
- мета використання пам'ятки - поради.

Фрагмент магістерської дипломної роботи

«...Розробка будь-якої методики контролю іноземномовної мовленнєвої компетентності насамперед спрямована на отримання кінцевого продукту – засобу для практичного вимірювання рівня сформованості цієї компетентності в цілому чи її окремих компонентів. Для методики організації СК рівня сформованості англomовної компетентності у читанні (АКЧ) таким засобом виступає комплекс ТЗ і свідомо рефлексія власних мовленнєвих дій, ефективність яких перевірено і доведено шляхом проведення пробного навчання.

У сучасній методиці навчання іноземних мов здійснено низку експериментальних перевірок та пілотувань створених тестових завдань (ТЗ) і тестів для контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності, компетентності в аудіюванні, компетентності в говорінні, компетентності в читанні, компетентності в писемному мовленні, граматичної компетентності, лексичної компетентності, соціокультурної компетентності. Це все свідчить про актуальність питання перевірки ефективності розроблених методик для контролю сформованості тієї чи іншої компетентності. Між тим, пробне навчання методики організації самоконтролю (СК) рівня сформованості АКЧ ще не проводилась. Отже, **метою цього підрозділу** є опис процесу підготовки, організації та проведення пробного навчання.

Пробне навчання здійснювалось згідно таких вимог: 1) точна обмеженість у часі (початок і кінець), 2) наявність заздалегідь сформульованих гіпотез, 3) план та організаційна структура, що адекватна висунутим гіпотезам, 4) можливість ізольованого врахування методичного впливу фактору, який досліджується, 5) вимір вихідного та підсумкового станів релевантних для проблеми знань, навичок і вмінь, досліджуваних за критеріями, що відповідають специфіці та меті пробного навчання.

В структурі проведеного пробного навчання, у відповідності із зазначеними вимогами, виокремлюємо чотири фази: 1) підготовка, 2) реалізація, 3) констатація отриманих результатів, 4) їх інтерпретація.

На етапі підготовки була визначена **мета пробного навчання** – перевірити ефективність розробленої методики організації СК рівня сформованості АКЧ, доцільність та адекватність використання розробленого комплексу тестових завдань (ТЗ) та визначення оптимальнішого варіанта методики організації СК рівня сформованості АКЧ.

Спираючись на теоретичні передумови організації СК рівня сформованості АКЧ, ґрунтуючись на уточнених засобах СК рівня сформованості АКЧ та на доцільності використання розробленої підсистеми ТЗ, маємо можливість сформулювати **гіпотезу пробного навчання**: ефективність СК рівня сформованості АКЧ значно зростає за умов рефлексивного підходу студентів до СК: 1) застосування обґрунтованої і розробленої методики організації СК рівня сформованості АКЧ; 2) використання відповідної моделі, яка включає засоби СК для прогностичного, процесуального та результативного СК; 3) застосування в підготовчому циклі пам'ятки-поради для стимулювання рефлексивного мислення студентів.

Для перевірки гіпотези у ході проведення пробного навчання необхідно було вирішити такі **завдання**:

1) провести зріз перед пробним навчанням, з метою визначення вихідного рівня сформованості АКЧ у майбутніх учителів;

2) проаналізувати результати зрізу у групі щодо рівня сформованості АКЧ у студентів з метою визначення можливості проведення пробного навчання;

3) здійснити пробне навчання на основі розробленої нами методики організації СК рівня сформованості АКЧ з використанням розробленого комплексу ТЗ, пам'яток-інструкцій, контрольних листів для СО рівня сформованості АКЧ і визначити наскільки вона ефективна;

4) визначити критерії оцінювання рівня сформованості АКЧ;

5) після проведення пробного навчання провести зріз для визначення досягнутого рівня сформованості АКЧ у майбутніх учителів за допомогою СК;

6) інтерпретувати результати пробного навчання;

7) сформулювати висновки щодо ефективності розробленого комплексу ТЗ та щодо оптимального варіанту методики організації СК рівня сформованості АКЧ.

Перевірка сформульованої гіпотези здійснювалась у межах пробного навчання, що проводилося у природних умовах з 4 вересня по 29 вересня 2017 року у Київському національному лінгвістичному університеті. У пробному навчанні взяло участь 15 студентів другого курсу факультету германської філології, які навчаються за спеціальністю “Середня освіта”.

До умов реалізації пробного навчання відносяться: 1) відібрані матеріали для організації СК рівня сформованості АКЧ; 2) розроблений комплекс ТЗ; 3) завдання зрізів перед та після пробного навчання; 4) загальна кількість годин, відведених на пробне навчання для групи; 5) склад учасників пробного навчання; 6) викладач; 7) індивідуальна робота з пам'ятками-порадами викладача (індивідуальний аналіз і використання пам'яток-порад викладача для підготовки до здійснення трьох видів СК).

СК рівня сформованості АКЧ, як засіб рефлексії, реалізовувався шляхом виконання комплексу ТЗ, використання студентами попередньо укладених викладачем пам'яток-порад для підготовки до здійснення прогностичного, процесуального та результативного СК, процесуального та результативного СК, а також заповнення контрольних листів для самооцінювання (СО) рівня сформованості АКЧ.

Реалізація пробного навчання здійснювалась у три етапи: 1) зріз з метою визначення вихідного рівня сформованості АКЧ, перед пробним навчанням; 2) пробне навчання шляхом впровадження у навчальний процес розробленої методики; 3) зріз з метою перевірки зміни рівня сформованості АКЧ, після проведення пробного навчання. Представимо структуру пробного навчання в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Структура пробного навчання з організації самоконтролю рівня сформованості англомовної компетентності у читанні майбутніх учителів

Етапи навчання	пробного	Час проведення	Кількість годин	Основні завдання етапів
Зріз до проведення пробного навчання		05.09.2017	2 години	Виявлення вихідного рівня сформованості

			АКЧ
Пробне навчання	11.09.2017 – 28.09.2017	6 годин	Перевірка ефективності методики
Зріз після проведення пробного навчання	29.09.2017	2 години	Виявлення підсумкового рівня сформованості АКЧ

Розглянемо етапи пробного навчання докладніше. Основним завданням зрізу перед проведенням пробного навчання було визначення вихідного рівня сформованості основних об'єктів СК, до яких відносяться вміння мовної антиципації, мовленнєві лексичні і граматичні навички читання, та мовленнєві вміння глобального, детального і вибіркового розуміння текстів. При проведенні зрізу ми виходили з того положення, що головною вимогою до зрізів є їхня адекватність суті дослідження, що проводиться [...]. Всі тестовані перебували в однакових умовах. За чинною Програмою рівень сформованості АКЧ по закінченню I курсу має відповідати рівню В2. Для цього ми використали текст «The Age of the Internet Nerd», що відповідає вищевказаному рівню. Для перевірки рівня розуміння прочитаного було створено тест, який складався з ТЗ в електронній формі, з використанням платформи «Moodle», де СК поєднувався із контролем з боку комп'ютера. Передбачалось виконання ТЗ відповідно до трьох видів СК: прогностичного, процесуального та результативного.

Перед читанням тексту студенти виконували ТЗ для СК рівня сформованості вміння мовної антиципації. Це було електронне ТЗ перехресного вибору у зіставленні нових ЛО (які подавались в контексті) з їх тлумаченнями. Дане ТЗ стосувалось прогностичного СК і передбачало зняття мовних труднощів.

Наступним етапом було власне читання тексту. Цей етап стосувався процесуального СК. Після прочитання студенти ознайомлювалися з ТЗ для результативного СК рівня сформованості вміння глобального розуміння тексту. По закінченні другого прочитання студенти виконували ТЗ для СК рівня сформованості вміння детального розуміння тексту. Це було електронне ТЗ альтернативного вибору.

Зауважимо, що дворазове прочитання було обумовлене вимогами чинної Програми до умов пред'явлення матеріалів під час перевірки рівня сформованості у студентів іншомовної компетенції у читанні [...].

Структуру та зміст тесту, що використовувався для проведення зрізів, наведено у табл. 3.2. Зразки тестів наведені у додатках.

Таблиця 3.2

Структура та зміст тесту для самоконтролю рівня сформованості англомовної компетентності у читанні

Спосіб	Вид СК	Об'єкт СК	Тип, вид ТЗ
--------	--------	-----------	-------------

контролю			
СК (електронне ТЗ)	Прогностичний СК	Рівень сформованості вміння мовної антиципації	ТЗ перехресного вибору у зіставленні ЛО з її дефініцією
СК (електронне ТЗ)	Результативний СК	Рівень сформованості вмінь детального розуміння тексту	ТЗ альтернативного вибору

Для зручності оцінювання тесту було визначено загальну суму балів – 100 балів (100%), оскільки ми спиралися на 100-бальну систему оцінювання, запропоновану платформою “Moodle”. Вміння мовної антиципації було оцінене в 30 балів. Більш важливу роль для сприйняття і розуміння мовлення на слух відіграють уміння детального і вибіркового розуміння тексту, яким ми надали 70 балів (70%).

Описавши процедуру проведення зрізу до початку пробного навчання, перейдемо до характеристики наступного компоненту фази реалізації методичного експерименту – **пробного навчання**.

Здійснення СК рівня сформованості АКЧ відбувалось за наступною методикою. **Підготовчий етап** – був спрямований на індивідуальний аналіз пам’яток-порад, укладених викладачем, для здійснення кожного із трьох видів СК, а також виконання ТЗ для СК рівня сформованості АКЧ (спочатку студентами аналізувалась пам’ятка-порада для прогностичного СК, а потім виконувалось ТЗ для цього ж виду СК, потім аналізувалась пам’ятка-порада для процесуального СК і відбувалось власне читання (під час другого прочитання виконувалось ТЗ для процесуального СК), далі аналізувалась пам’ятка-порада для результативного СК і виконувалось ТЗ для цього виду СК). Отже, дедуктивним шляхом студенти поступово підходили до наступного циклу. **Основний** цикл був спрямований на осмислення й усвідомлення мовленнєвих і навчальних дій. У **завершальному** циклі здійснювалось оцінювання студентами власних мовленнєвих і навчальних дій за допомогою контрольних листів для СО рівня сформованості АКЧ.

Розробляючи методику, ми припускали, що пам’ятки-поради, укладені викладачем, використовувались студентами як опора, на яку можна орієнтуватись, та, аналізуючи їх, створювати більш гнучкі способи реалізації прогностичного, процесуального і результативного СК рівня сформованості АКЧ і, як наслідок, отримувати більш якісні результати виконання ТЗ.

На впровадження методики організації СК рівня сформованості АКЧ як компонента до навчання читання було відведено 12 годин (6 години аудиторної та 6 години самостійної роботи).

Розвиток та вдосконалення вмінь СК рівня сформованості АКЧ було передбачено в умовах кредитно-модульного навчання в контексті опрацювання такої теми як «Кар’єра», що запланована відповідно до

Робочих програм з першої іноземної мови (англійської), складених на основі чинної програми з англійської мови для університетів та інститутів [...].

Результати зрізу перед початком пробного навчання дозволили визначити, що труднощі, які виникали у студентів, пов'язані зі сприйняттям і розумінням мовного матеріалу, з недостатнім рівнем володіння мовленнєвих вмінь читання, зокрема детального та вибіркового розуміння, а також зі специфікою типів і видів ТЗ, що пропонувалися для прогностичного, процесуального та результативного СК рівня сформованості АКЧ. Це, в свою чергу, підтвердило прогнозовану нами необхідність використання не лише спеціально створеного комплексу ТЗ, для перевірки відповідних читацьких навичок і вмінь студентів, а й залучення певної методики організації СК рівня сформованості АКЧ з метою усвідомлення власних мовленнєвих і навчальних дій майбутнього учителя. ТЗ виконувались під час аудиторної роботи у комп'ютерному класі в режимі он-лайн. Кожне ТЗ було комунікативно спрямованим і дозволяло вимірювати рівень сформованості визначеного об'єкта СК на конкретному відрізку пробного навчання та відстежувати динаміку його розвитку за рахунок зіставлення поточних результатів із попередніми. Передбачалося, що методика організації СК рівня сформованості АКЧ дозволить оперативно нівелювати труднощі студентів, пов'язані зі специфікою прогностичного, процесуального та результативного СК під час читання за рахунок пам'яток-порад викладача. Наведемо приклад пам'ятки-поради для виконання прогностичного СК рівня сформованості АКЧ, укладеної викладачем, що використовувалась студентами групи СОа 11-16.

Пам'ятка-порада для прогностичного самоконтролю щодо планування читацької діяльності

Pre-reading tips

1. *Before reading the text do the matching test task on your computer that will help you avoid difficulties while-reading.*
2. *Read the instruction carefully before you start doing the test task. Be sure that you have understood it.*
3. *Pay special attention to the time given for this test task.*
4. *Read the sentences with the unknown words written in italics.*
5. *Do the test task on your computer: match the words with their definitions.*
6. *First, try to match the easier words, which you have understood from the context, and then the more difficult words. When you have matched the words to their definitions, have time to read them carefully again.*
7. *Push the "Check" button to get your result and your points.*
8. *Find out which words were matched incorrectly. Match them in a right way.*
9. *Try to remember the new words.*
10. *Get ready for reading: take away the unnecessary things, turn off your mobile phone.*

A JOURNEY OF A THOUSAND MILES BEGINS WITH A SINGLE STEP!!!...»

➤ Додаткова література

1. Білим П. А. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 40 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. Київ: АБУ, 2002. 430 с.
3. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента. Москва, 1982. 436 с.
4. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков. Владимир, 1980. 103 с.
5. Гуревич Р. С., Сидоренко В. Д., Кадемія М. Ю. Як підготувати і захистити дипломну роботу? Вінниця: ТОВ «Планер», 2010. 80 с.
6. Загвязинский В. И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования. Москва: Изд. центр «Академия», 2006. 207 с.
7. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Вища школа, 2004. 212 с.
8. Дипломні роботи магістрів.
9. Основи наукознавства: Навчальний посібник / за ред. П. Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2011. 288 с.
10. Сидоренко Е. Методы математической обработки в психологии. СПб.: ООО «Речь», 2002. 350 с.
11. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2005. 208 с.
12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання-Прес, 2002. 295 с.
13. Штульман Э. А. Основы эксперимента в методике обучения иностранным языкам. Воронеж: Изд-во Ворон. унив., 1971. 142 с.
14. Статті з Вісника КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія».
15. Статті з журналу «Иностранные языки в школе».
16. Gass S, Mackey A. Data Elicitation for Second and Foreign Language Research. - New York: Routledge, 2012. 224 p.
17. McDonough J., McDonough S. Research Methods for English Language Teachers. – London : Arnold, 1997. 262 p.
18. Seliger H., Shohamy E. Second Language Research. Oxford University Press, 1989. 270 p.

➤ Рекомендовані Інтернет ресурси

Педагогічна бібліотека [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.pedlib.clx.ru>
Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
Освіта України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://osvita-ukrainy.com.ua>

Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua>

➤ **Сайти навчальних матеріалів**

<http://mvz.inf.ua/index.php/u4ba/89-lekciya4>

<http://um.co.ua/10/10-2/10-25420.html>

<http://um.co.ua/10/10-2/10-25420.html>

<http://elib.lutsk-ntu.com.ua/book/fb/pesp/2012/.../page8.html>

http://studme.com.ua/116307175163/filosofiya/metody_nauchnogo_poznaniya_nablyudenie_eksperiment.htm

<http://um.co.ua/10/10-2/10-25420.html>

<http://lektsii.com/2-3749.html>

<http://studopedia.info/4-115463.html>

http://eduknigi.com/ped_view.php?id=82

http://studme.com.ua/176402185162/filosofiya/urovni_nauchnogo_poznaniya.htm#856

➤ **Завдання для самоконтролю**

Перевірте, чи ви можете:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;
- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацьовувати наукові джерела з проблеми;
- пояснити сутність таких теоретичних методів дослідження, як:
 - індукція та дедукція,
 - (теоретичний) аналіз і синтез,
 - абстрагування та конкретизація,
 - узагальнення,
 - порівняння,
 - інтерпретація,
 - класифікація,
 - моделювання;
- реалізувати основні методи наукового дослідження у ЗВО:
 - критичний аналіз наукових джерел,
 - вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи викладачів,
 - наукове спостереження,
 - пробне навчання,
 - методичний експеримент,
 - дослідне навчання.

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____

9.4. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема «Допоміжні методи наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур»

Мета: вдосконалення науково-дослідницької компетентності; ознайомлення з допоміжними методами наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти (ЗВО).

Завдання:

- Ознайомтеся з провідними науковими публікаціями з проблеми.
- Оволодійте термінологією з проблеми.
- Опануйте теоретичними засадами реалізації додаткових методів наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

Навчіться:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;
- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацьовувати наукові джерела з проблеми;
- реалізувати допоміжні методи наукового дослідження: опитування (бесіду, інтерв'ю, анкетування); соціометрії, експертних оцінок, комісії, «мозкового штурму», тестування, моделювання, хронометрування та математичної статистики.

Форми проведення практичного заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- «Мозковий штурм».
- Вирішення проблемних завдань.
- Усні виступи з наступним обговоренням.

➤ **Повторення матеріалу**

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

- До теоретичних методів наукового дослідження відносяться:
- До основних емпіричних методів наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур відносять: ...
- До допоміжних емпіричних методів наукового дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур відносять: ...

➤ **Питання для опрацювання та обговорення**

1. Соціологічні методи дослідження у методиці навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 49 – 46.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2008. С. 22.
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С. 139 – 177.
- Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учеб. пособ. Москва: ВК, 2012. С. 48 – 50.
- Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / уклад.: Артемчук Г. І., Ніколаєва С. Ю. Київ: Ленвіт, 2003. С. 8 – 11.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, будьте готові: 1) пояснити сутність соціологічних методів дослідження; 2) навести приклади використання соціологічних методів дослідження у методиці навчання іноземних мов і культур у ЗВО. Заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

№ п/п	Метод дослідження	Визначення методу дослідження
1.	анкетування	
2.	бесіда дослідна	
3.	інтерв'ю	
4.	соціометрія	
5.	експертних оцінок	
6.	«мозкового штурму»	
7.	педагогічний консиліум	

2. Тестування як метод дослідження у методиці навчання іноземних мов і культур у ЗВО.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 55 – 56.

- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2008. С. 160 – 167.
- Ніколаєва С. Ю. Практикум з методики тестування іноземної лексики (на матеріалі англійської мови): навч. посібник. Київ: ІЗМН, 1996. С. 4 – 9, 14 – 17, 59 – 62, 122 – 124, 191 – 194.
- Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учеб. пособ. Москва: ВК, 2012. С. 50 – 53.
- Квасова О. Г. Основи тестування іноземних навичок і вмінь: навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2009. С. 9 – 21.
- Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / уклад.: Артемчук Г. І., Ніколаєва С. Ю. Київ: Ленвіт, 2003. С. 12 – 28 або 29 – 42 або 43 – 64 або 65 – 80.

Опрацювавши рекомендовані джерела, заповніть подану нижче таблицю.

Таблиця для заповнення

Твердження	Відповідність вимогам теорії тестування
Тестування передбачає стандартну систему оцінювання.	Відповідає (зразок)
Тест не повинен проходити попереднє випробування.	
Тести можуть бути лише стандартизованими.	
Тести досягнень призначені для визначення різних рис особистості.	
Тести навчальних досягнень складаються у відповідності до програми з навчання іноземної мови у конкретному типі навчального закладу.	
Тести навчальних досягнень використовуються лише для підсумкового контролю.	
Тести загального володіння іноземною мовою не повинні відповідати вимогам певної навчальної програми.	
Основна перевага тестування – об'єктивність.	
Констатуючі тести є складовою методичного експерименту.	

3. Реалізація методів моделювання, хронометрування та математичної статистики у ЗВО.

- Конспект лекції.
- Переглянута відеолекція.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. С. 56 – 59 .
- Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С. 177 – 181.
- Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учеб. пособ. Москва: ВК, 2012. С. 53 – 54.

Опрацювавши рекомендовані джерела, визначте: 1) типи моделювання; 2) мету використання хронометрування у науковому дослідженні; 3) статистичні показники, які використовуються для визначення вірогідності відмінностей двох методик навчання іноземних мов і культур.

➤ Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся з анкетною для вивчення стану організації само- і взаємоконтролю рівня сформованості англомовної аудитивної компетентності студентів 2-го курсу факультету перекладачів (укладач Крапчатова Я. А.). За зразком укладіть анкету (опитувальник) з 10-и питань для студентів 1-го курсу з вивчення стану організації позааудиторної самостійної роботи з іноземної мови.

АНКЕТА

Шановні респонденти!

Просимо Вас ознайомитись із запропонованими запитаннями і відповісти на них. Ваші відверті відповіді допоможуть нам врахувати Ваші потреби і вдосконалити навчальний процес на мовних факультетах. Анкетування є анонімним, результати якого будуть використані лише для наукових досліджень з проблеми організації само- і взаємоконтролю рівня сформованості англомовної компетентності в аудіюванні у майбутніх філологів. Прочитайте уважно запитання і зробіть позначку «+» біля обраного Вами варіанту відповіді. Будьте уважні при заповненні бланку.

Само- і взаємоконтроль – це способи контролю, що здійснюються студентами, і спрямовані на підвищення рівня реалізації всієї навчально-контролюючої системи та розвиток рефлексії студентів.

Рефлексія – це самоспостереження, самоконтроль студентом своїх власних мовленнєвих дій в процесі вивчення іноземної мови.

1) Чи звертають викладачі Вашу увагу на проведення самоконтролю?

Так Ні Не завжди

2) Чи завжди Ви контролюєте результати Вашої роботи?

Так Іноколи Ніколи

3) Чи вважаєте Ви доцільним контролювати хід Вашої роботи?

Так Ні Іноколи

4) Чи вважаєте Ви доцільним планувати свою діяльність?

Так Ні Іноколи

5) Якщо Ви контролюєте Вашу мовленнєву діяльність, коли найчастіше Ви це робите?

Перед виконанням завдання

Під час виконання завдання

Після виконання завдання

6) Чи застосовує викладач на заняттях такий спосіб контролю, як взаємоконтроль?

Так Іноколи Ні

7) Чи цікавить Ви критеріями оцінки Ваших відповідей?

Так Ні Іноколи

8) Чи завжди збігається Ваша оцінка з оцінкою викладача?

Так Ні Не завжди

9) Чи цікавить Ви, як оцінюють Вашу відповідь одногрупники / товариші?

Так Ні Іноколи

10) Чи впливає оцінка, яку виставляє Вам викладач, на формування Вашої самооцінки?

Так Ні Певною мірою

11) Чи впливає оцінка, яку надають Вам одногрупники, товариші на формування Вашої самооцінки?

Так Ні Певною мірою

12) В яких видах мовленнєвої діяльності Ви найчастіше використовуєте самоконтроль (перевіряєте себе)?

Говоріння Читання Аудіювання Письмо

ЩИРО ВДЯЧНІ ЗА СПІВПРАЦЮ!

2. Укладіть анкету з 10-и питань для студентів 1-го курсу з метою вивчення стану організації їхньої позааудиторної самостійної роботи з іноземної мови.

➤ **Завдання для індивідуальної роботи**

Перший рівень складності

Назвіть основні види допоміжних методів дослідження.

Другий рівень складності

Поясніть принципову різницю між відкритими і напіввідкритими анкетами.

Третій рівень складності

Ознайомтеся з поданими нижче тестовими завданнями і заповніть таблицю.

Task 1. Instruction: Listen to the story about a new mayor of London and after it fill in the gaps with the exact words you can see in the box below. Check the answers of your partner and compare them with those of yours (Крапчатова Я. А.).

ambitious streak, bumbling, controversy, colourful figure, congestion
charge, gaffes and blunders, narrow victory, replaces, self-
deprecating, "Red Ken".

Mr Johnson has been a [1] _____ in British politics for many years. He is well-known for his wild blonde hair, his [2] _____ humour and his reputation for [3] _____. But [4] _____ Boris has always had an [5] _____. When he was asked as a child what he wanted to be when he grew up, he said "the world king". He now [6] _____ Ken Livingstone, who had been London's mayor for a long time. [7] _____ will be remembered for his role in helping London win the 2012 Olympic Games, as well as his introduction of the [8] _____, which is widely thought to have reduced traffic in the capital. Boris Johnson's [9] _____ has surprised his critics, who questioned whether he was a serious enough politician to win. His remarks have often caused [10] _____.

Answer keys: 1 – colorful figure; 2 – self-deprecating; 3 – gaffes and blunders; 4 – bumbling; 5 – ambitious streak; 6 – replaces; 7 – "Red Ken"; 8 – congestion charge; 9 – narrow victory; 10 – controversy.

Task 2. Instruction. Listen to the programme once again and find out some details about Boris Johnson's and Ken Livingstone's careers (Крапчатова Я. А.).

Boris Johnson is well-known for		Ken Livingstone is well-known for	
a) being London's new mayor		j) being the Conservative Party candidate	
a) being the Conservative Party candidate		k) being the Labour Party candidate	
b) being the Labour's candidate		l) suggesting that Papua New Guinea is famous for "cannibalism"	
c) introduction of the congestion charge		m) his ambitious streak	
d) saying parents shouldn't be able to feed children what they like, healthy or not		n) having been a mayor for 8 years	
e) helping London win the 2012 Olympic Games		o) his colourful past	
f) apologizing to the entire country of Papua New Guinea		p) having been tough on crime	
g) having been London's mayor since 2000		q) having reduced traffic in the capital	
h) his criticism of a healthy eating campaign		r) having brought together Londoners of different ethnic backgrounds	

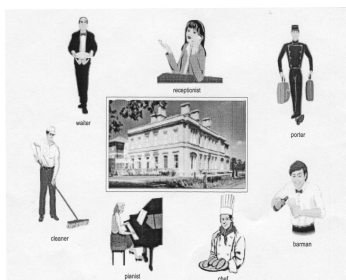
Answer key: a, b, e, g, k, n, q.

Task 3. Instruction. Match the first paragraphs in the first column with the last paragraph in the second column. Then write a title for each topic (Беженар I. B.)

FIRST PARAGRAPHS	LAST PARAGRAPHS
<p>1. When students are having discipline problems at school, I strongly believe that the parents are to blame. Children who are not well-disciplined at home do not behave properly at school.</p>	<p>a. To conclude, it seems that the only way to improve the quality of our surroundings is to work together to protect the environment. Unless this is done, many cities and towns will have become uninhabitable within the next fifty years.</p>
<p>2. What can be done to protect our cities from environmental pollution? Over the past decade our cities and towns have become more polluted than ever and this is a trend that looks set to continue.</p>	<p>c. In conclusion, the best solution to the problem is to inform parents about the situation and offer them suggestions on disciplining their children at home. Thus, the child's behavior will eventually improve at school as well.</p>
<p>3. There can be no doubt that television is the sole/only cause of the breakdown/failure of modern society and that it has absolutely no beneficial effect upon a child's development.</p>	<p>d. The negative role that television plays in the development of a child can be summed up with a quotation from George Mikes, who said "Television is of great educational value. It teaches you while still young how to kill, rob, embezzle, shoot, or poison.</p>

Task 4. Instruction. A busy international hotel is looking for staff for the holiday season. Here are some of the jobs available. First, talk to each other about how difficult it would be to do these jobs without training. Then say which job you would each find the most difficult. (*Students A and B speak for three minutes.*) (Дацьків О. П.)

Picture Set

Task 5. Instruction. You should spend about 10 minutes on Questions 1 - 7, which are based on Reading Passage I (IELTS).

Trans Fatty Acids

A recent editorial in the British Medical Journal (BMJ), written by researchers from the University of Oxford, has called for food labels to list trans fats as well as cholesterol and saturated fat.

Trans fats (or trans fatty acids) are a type of unsaturated fatty acid. They occur naturally in small amounts in foods produced from ruminant animals* e.g. milk, beef and lamb. However, most of the trans fatty acids in the diet are produced during the process of partial hydrogenation (hardening) of vegetable oils into semi-solid fats. They are therefore found in hard margarines, partially hydrogenated cooking oils, and in some bakery products, fried foods, and other processed foods that are made using these.

Trans fatty acids have an adverse effect on certain chemicals, known as lipids, which are found in the blood and have been shown to increase the risk of heart disease. They also increase LDL-cholesterol (the 'bad cholesterol') and decrease HDL-cholesterol (the 'good cholesterol'). They may also have adverse effects on cardiovascular disease risk that are independent of an effect on blood lipids (Mozaffarian et al. 2006).

In a recent review of prospective studies investigating the effects of trans fatty acids, a 2% increase in energy intake from trans fatty acids was associated with a 23% increase in the incidence of heart disease. The authors also reported that the adverse effects of trans fatty acids were observed even at very low intakes (3% of total daily energy intake, or about 2-7g per day) (Mozaffarian et al. 2006).

However, in this recent review it is only trans fatty acids produced during the hardening of vegetable oils that are found to be harmful to health. The public health implications of consuming trans fatty acids from ruminant products are considered to be relatively limited.

Over the last decade, population intakes of trans fatty acids in the UK fell and are now, on average, well below the recommended 2% of total energy set by the Department of Health in 1991, at 1.2% of energy (Henderson et al. 2003). This is not to say that intakes of trans fatty acids are not still a problem, and dietary advice states that those individuals who are in the top end of the distribution of intake should still make efforts to reduce their intakes.

Currently, trans fatty acids in foods are labelled in the USA, but not in the UK and Europe. The UK Food Standards Agency (FSA) is in favour of the revision of the European directive that governs the content and format of food labels so that trans fatty acids are labelled. This should enable consumers to make better food choices with regard to heart health (Clarke & Lewington 2006).

Recognising the adverse health effects of trans fatty acids, many food manufacturers and retailers have been systematically removing them from their products in recent years. For example, they have been absent for some time from major brands of margarine and other fat spreads, which are now manufactured using a different technique. Also, many companies now have guidelines in place that are resulting in reformulation and reduction or elimination of trans fatty

acids in products where they have in the past been found, such as snack products, fried products and baked goods. Consequently, the vast majority of savoury biscuits and crisps produced in the UK do not contain partially hydrogenated oils. Similarly, changes are being made to the way bakery products are manufactured. For example, a leading European manufacturer of major brands of biscuits, cakes and snacks has recently announced that these are now made without partially hydrogenated vegetable oils, a transition that began in 2004. Alongside these changes, the manufacturer has also reported a cut in the amount of saturates. It is clear that a major technical challenge in achieving such changes is to avoid simply exchanging trans fatty acids for saturated fatty acids, which also have damaging health effects.

Foods that are labelled as containing partially-hydrogenated oils or fats are a source of trans fatty acids (sometimes 'partially-hydrogenated' fats are just labelled as 'hydrogenated' fats). These foods include hard margarines, some fried products and some manufactured bakery products e.g. biscuits, pastries and cakes.

It is important to note that intake may have changed in the light of reformulation of foods that has taken place over the past six years in the UK, as referred to earlier. Furthermore, the average intake of trans fatty acids is lower in the UK than in the USA (where legislation has now been introduced). However, this does not mean there is room for complacency, as the intake in some sectors of the population is known to be higher than recommended.

Questions 1-7. Do the following statements agree with the information given in Reading Passage 1?

Choose:

TRUE - if the statement agrees with the information,

FALSE - if the statement contradicts the information,

NOT GIVEN - there is no information on this.

1 Trans fatty acids are found in all types of meat.

1) True 2) False 3) Not given

2 Health problems can be caused by the consumption of small amounts of trans fatty acids.

1) True 2) False 3) Not given

3 Experts consider that the trans fatty acids contained in animal products are unlikely to be a serious health risk.

1) True 2) False 3) Not given

4 In Britain, the intake of trans fatty acids is continuing to decline.

1) True 2) False 3) Not given

5 The amount of saturated fats in processed meats is being reduced by some major producers.

1) True 2) False 3) Not given

6 It is proving difficult to find a safe substitute for trans fatty acids.

- 1) True 2) False 3) Not given
 7 Some people are still consuming larger quantities of trans fatty acids than the experts consider safe.
 1) True 2) False 3) Not given»

Таблиця для заповнення

№ тестового завдання	Об'єкт контролю	Тип завдання	Вид завдання	Форма виконання
		за критерієм характеру розумових операцій		
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

➤ **Завдання з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи**

Укладіть п'ять тестових завдань для визначення рівня сформованості певної іншомовної компетентності (відповідно до теми вашої дипломної роботи) у студентів першого курсу.

➤ **Додаткова література**

1. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь : навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2009. 119 с.
2. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень: навч. посібник. Чернігів, 2003. 260 с.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Слово, 2009. 240 с.
4. Коккота В. А. Лингводидактическое тестирование: пособие. Москва : Высш. школа, 1989. 127 с.
5. Мокін Б. І., Моків О. Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник . Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
6. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / уклад. Е. В. Колісніченко. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с.
7. Основи наукових досліджень: навч. посібник. / В. С. Марцин [та ін]. Львів: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
8. Основи наукознавства: навч. посібник. / за ред. П. Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2011. 288 с.
9. Підлужна Г. В. Методичні рекомендації до написання курсових і магістерських робіт з методики навчання української мови. Житомир: Волинь, 2014. 116 с.
10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с.

11. Цатурова И. А., Балуюн С. Р. Тестирование устной коммуникации: учебно-метод. пособие. Москва: Высш. шк., 2004. 127 с.
12. Шквир О. Л., Дудчак Г. І. Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсових і дипломних робіт в умовах ступеневої освіти. Хмельницький : ХГПА, 2012. 39 с.
13. Юринець В. С. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Львів : Львівський національний ун-т імені Івана Франка, 2011. 178 с.
14. Bachman L.F. Fundamental considerations in language testing. Oxford: Oxford Univ. Press, 1991. 408 p.
15. Hughes A. Testing for Language Teachers. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1992. 172 p.

➤ **Рекомендовані Інтернет ресурси**

Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://znannya.info>

Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.osvita.com>

Науковий журнал «Creative Education» [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.Scirp.org/journal/ce>

➤ **Сайти навчальних матеріалів**

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrancais-ukraine.com>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=web

<http://alsic.revues.org/>

<http://www.lepointdufle.net/didactiquefle.htm>

http://www.ehowenespanol.com/metodos-ensenanza-del-ingles-segunda-lengua-lista_88126/

➤ **Сайти тестів за рівнями володіння іноземною мовою**

Breakthrough (A1)

<http://www.readwritethink.org/materials/wordwizard/>

http://www.eduplace.com/tales/content/wwt_005.html

http://www.englishquest.tw/Spelling_level1.php?lang=1

<http://www.readwritethink.org/materials/acrostic/>

<http://www.readwritethink.org/materials/comic/index.html>

<http://www.readwritethink.org/materials/construct/index.html>

http://www.readwritethink.org/materials/letter_generator/

<http://www.readwritethink.org/materials/picturematch/>

<http://www.readwritethink.org/materials/stapleless/index.html>
http://www.rong-chang.com/writing/scrambled_past.htm
http://www.rong-chang.com/writing/scrambled_present_continuous.htm
http://www.rong-chang.com/writing/scrambled_simple_present.htm
http://www.rong-chang.com/writing/yes_no_questions01.htm

Waystage (A2)

http://www.examenglish.com/PET/PET_writing.htm
http://www.examenglish.com/PET/PET_writing_part1.htm
http://www.rong-chang.com/writing/reported_speech.htm

Threshold (B1)

http://www.edufind.com/english/englishtests/english_tests1.cfm?TestID=15&TestName=Word%20Order
http://www.edufind.com/english/englishtests/english_tests1.cfm?TestID=36&TestName=Word%20Order
http://www.studyguidezone.com/sat_writing.htm

Vantage (B2)

http://www.examenglish.com/FCE/FCE_writing.htm
http://www.studyguidezone.com/ged_writing.htm
<http://www.iq.poquoson.org/2005vasol/eocwri/eocwri05.htm>

Effective operational proficiency (C1)

<http://www.compass-test-practice.com/compass-writing-sample.htm>

➤ Завдання для самоконтролю

Перевірте, чи ви можете:

- кваліфіковано використовувати термінологію з проблеми;
- зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять з проблеми;
- відбирати й аналізувати інформацію з проблеми;
- опрацювати наукові джерела з проблеми;
- реалізувати допоміжні методи наукового дослідження:
 - опитування (бесіду, інтерв'ю, анкетування);
 - соціометрії,
 - експертних оцінок,
 - комісії,
 - «мозкового штурму»,
 - тестування,
 - моделювання,
 - математичної статистики.

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

10. ПІДГОТОВКА ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

10.1. Зразок модульної контрольної роботи

Після опрацювання всіх тем, на останньому практичному занятті ви напишете модульну контрольну роботу. Вона складається з п'яти завдань.

Перше завдання – це тест множинного вибору, який перевіряє ваші знання з навчальної дисципліни. Аналогічні тести ви виконували протягом семестру, готуючись до практичних / семінарських занять.

Друге завдання – це визначення найбільш ефективного методу дослідження за наданою інструкцією. Воно перевіряє не лише ваші знання, але й практичні вміння.

Третє завдання має на меті перевірити ваші науково-дослідницькі вміння. Наприклад, обґрунтування актуальності обраної вами теми дипломної роботи. Такі завдання ви готували до кожного практичного заняття.

Четверте завдання: укладання плану дипломної роботи згідно інструкції.

П'яте завдання: укладання анкети згідно інструкції.

Модульна контрольна робота

Варіант ...

Перше завдання (Максимальна кількість балів – 5, критерій оцінювання – правильність відповіді).

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей.

1. До основних методів дослідження відносять
 - а) анкетування
 - б) пробне навчання
 - в) бесіду
2. До допоміжних методів дослідження відносять
 - а) експеримент
 - б) наукове спостереження
 - в) тестування
3. Проведення запланованого експерименту проходить у фазі

- а) реалізації
 - б) інтерпретації
 - в) організації
4. Пробне навчання проводиться
- а) в одній навчальній групі
 - б) у великій кількості груп
 - в) протягом короткого періоду часу
5. Мета написання дипломної роботи магістра продемонструвати
- а) загальну ерудицію
 - б) науково-дослідницькі вміння
 - в) професійну здатність

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5

Друге завдання (Максимальна кількість балів – 5, критерій оцінювання – правильність відповіді).

Інструкція: Поєднайте кожен з об'єктів аналізу з найбільш ефективним методом його дослідження (напр.: 9 – ж). Скористуйтеся бланком для відповіді.

Об'єкти аналізу	Методи дослідження
1. ставлення викладачів до чинної програми з ІМ	а. аналіз літературних джерел
2. ефективність певного методичного прийому в умовах використання компетентнісного підходу	б. вивчення досвіду роботи викладачів ІМ
3. ефективність певної методики навчання ІМіК в умовах проведення масового навчання	в. наукове спостереження
4. ефективність певної методики навчання ІМіК за допомогою науково проведеного дослідження	г. пробне навчання
5. мовленнєву активність студентів на занятті з ІМ	д. природний експеримент
	е. дослідне навчання
	є. метод інтерв'ю
	ж. анкетування (опитування)
	з. бесіда

Бланк для відповіді:

1	2	3	4	5

Третє завдання (Максимальна кількість балів - 10, критерії оцінювання – відповідність темі ДР, точність формулювань, логічність викладу).

Інструкція : Обґрунтуйте актуальність обраної вами теми дипломної роботи.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Четверте завдання (Максимальна кількість балів - 10, критерії оцінювання – відповідність назві розділу , точність формулювань, логічність побудови).

Інструкція : Запишіть назву першого розділу вашої дипломної роботи.
Укладіть план цього розділу з 4-ьох підрозділів .

Назва розділу

- _____
- _____
- 1.1 _____
 - 1.2 _____
 - 1.3 _____
 - 1.4 _____

П'яте завдання (Максимальна кількість балів - 20, критерії оцінювання – відповідність меті анкетування , точність формулювань, логічність побудови)

Інструкція : Укладіть анкету з п'яти запитань для студентів 1-го курсу з метою уточнення їхньої мотивації вибору спеціальності 014.02 «Середня освіта».

10.2. Загальні поради

Для того щоб ретельно підготуватися до модульної контрольної роботи і успішно виконати її, доцільно зробити наступне:

- повторити матеріал лекцій і практичних занять;
- переглянути відеолекції;
- перевірити виконані вами тести і проаналізувати свої помилки;
- переглянути запитання для самоперевірки і відповісти на них без використання конспектів;
- проаналізувати виконані вами науково-дослідницькі завдання.

Перед модульною контрольною роботою викладач ознайомить вас детальніше з чинними критеріями її оцінювання.

11. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

11.1. Загальна характеристика

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку з дисципліни «Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур».

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового балу магістранта за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A	}	зараховано
82 – 89 балів	B		
75 – 81 бал	C		
66 – 74 бали	D		
60 – 65 балів	E		
0 – 59 балів	FX	не зараховано	

Студенти магістрантури, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Магістранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал **60**. Якщо магістрант під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

11.2. Орієнтовні питання і завдання до заліку

1. Назвіть мету і завдання дипломної роботи магістра.
2. Обґрунтуйте актуальність дослідження обраної вами проблеми.
3. Скажіть, що розуміється під «об'єктом» та «предметом» дослідження. Сформулюйте об'єкт и предмет вашого дослідження.
4. Визначте теоретичну новизну та практичну значущість рішення обраної вами проблеми дослідження.
5. Обґрунтуйте роль і завдання змісту дипломної роботи і окресліть зміст вступної частини вашої магістерської роботи.
6. Поясніть ваше розуміння поняття «методологічне обґрунтування проблеми».
7. Назвіть і коротко охарактеризуйте теоретичні і емпіричні методи дослідження.
8. Поясніть ваше розуміння поділу методів дослідження на основні та допоміжні.
9. Назвіть основні методи дослідження, необхідні для виконання вашої роботи. Обґрунтуйте доцільність їх використання.
10. Перерахуйте допоміжні методи дослідження, потрібні для виконання вашого дослідження.
11. Охарактеризуйте роль опрацювання освітніх документів і програм та вивчення психолого-педагогічної, лінгвістичної і методичної літератури з проблеми дослідження.
12. Поясніть, що включає розробка авторської методики на основі результатів теоретичного дослідження проблеми.
13. Назвіть етапи організації і проведення пробного навчання.
14. Розкрийте зміст основних вимог, які висувають до формулювання гіпотези пробного навчання.
15. Поясніть, що розуміється під організацією умов пробного навчання. Які умови необхідні для реалізації вашого дослідження?
16. Визначте зміст і специфіку навчально-методичних матеріалів, необхідних для проведення пробного навчання з теми вашого дослідження.
17. Роз'ясніть, що розуміється під кількісною та якісною обробкою одержаних експериментальних даних.
18. Назвіть способи графічного зображення результатів експерименту.
19. Поясніть, що розуміється під апробацією результатів дослідження. Яку апробацію заплановано вами?
20. Поясніть, у чому полягає принципова різниця між експериментом та пробним навчанням.
21. Які основні правила проведення бесіди як методу дослідження. Чи плануєте ви звертатися до цього методу дослідження?
22. Назвіть основні вимоги, які висуваються до анкетування та анкет, що складаються та використовуються.
23. Назвіть основні вимоги, які висуваються до тестування в методиці навчання ІМіК.

24. Назвіть етапи проведення наукового дослідження і виконання дипломної роботи.
25. Опишіть вимоги, що висуваються до оформлення дипломної роботи магістра.

11.3. Зразок підсумкового тесту

1. *В основі наукової проблеми завжди лежить:*
 - A. протиріччя між проблемою і практичною задачею
 - B. протиріччя між знанням і незнанням
 - C. протиріччя між новими фактами та існуючою теорією
2. *Підходити до визначення наукової проблеми слід:*
 - A. від запиту практики
 - B. від запитів розвитку самої науки
 - C. від інтересів дослідника
3. *При вивченні проблеми досліджувач:*
 - A. бере за основу одну з існуючих теоретичних концепцій
 - B. працює без визначення теоретичної концепції
 - C. формулює свою теоретичну концепцію
4. *Методологічне обґрунтування має охоплювати:*
 - A. історико-логічний аналіз проблеми
 - B. план вивчення проблеми
 - C. опис провідних протиріч
5. *До підготовчого етапу проведення дослідження відносяться:*
 - A. Вступне тестування
 - B. планування пробного навчання
 - C. вибір теми та обґрунтування її актуальності
6. *До методів опитування відносяться:*
 - A. анкетування
 - B. аналізування
 - C. інтерв'ювання
7. *До дослідницького етапу відносяться:*

- A. оформлення рукопису дипломної роботи
- B. розробка авторської методики
- C. проведення пробного навчання

8. *До теоретичних методів належать:*

- A. аналіз і синтез
- B. опитування
- C. індукція і дедукція

9. *До емпіричних методів дослідження відносяться:*

- A. наукове спостереження
- B. порівняння
- C. пробне навчання

10. *В анкеті мають бути передбачені:*

- A. повні відповіді на запитання
- B. закриті запитання
- C. відкриті запитання

11. *Дидактичні тести виконують такі функції:*

- A. діагностуючу
- B. стимулюючу
- C. навчаючу

12. *До основних типів дидактичних тестів відносяться:*

- A. тести загальних вмінь
- B. тести лексичні
- C. тести граматичні

13. *Тести здібностей до іноземної мови за своїм характером відносяться до:*

- A. тестів навчальних досягнень
- B. діагностуючих тестів
- C. психологічних тестів

14. *Стандартизовані тести завжди мають:*

- A. критерії оцінювання
- B. норми оцінювання
- C. рекомендації оцінювання

15. *Дискретні тести вимірюють:*

- A. рівень оволодіння конкретним матеріалом
- B. загальний рівень володіння певною компетенцією
- C. рівень сформованості психологічних особливостей

16. *Інтегральні тести вимірюють:*

- A. рівень сформованості типологічних особливостей
- B. загальний рівень сформованості певної компетенції
- C. рівень оволодіння конкретним матеріалом

17. В тестах на швидкість:

- A. завдання різняться за обсягом
- B. завдання різні за складністю
- C. завдання приблизно рівні за складністю

18. В тестах на складність завдання даються за принципом:

- A. зростання кількості
- B. зростання труднощі
- C. зменшення труднощі

19. За метою використання тести поділяються на:

- A. стандартизовані
- B. не стандартизовані
- C. констатуючі

20. За характером діяльності, що контролюється, тести поділяються на:

- A. тести, що вимірюють засвоєння мовного матеріалу
- B. тести комунікативної компетенції.
- C. тести, що вимірюють оволодіння мовленнєвими вміннями

21. До основних методів дослідження відносять:

- A. експеримент
- B. анкетування
- C. тестування

22. До допоміжних методів дослідження відносять:

- A. наукове спостереження
- B. хронометрування
- C. пробне навчання

23. Третьою фазою пробного навчання є:

- A. реалізація
- B. інтерпретація
- C. констатація

24. Підготовка експериментальних матеріалів відноситься до фази:

- A. організації
- B. реалізації
- C. констатації

25. Обробка результатів пробного навчання відноситься до фази:

- A. організації
- B. реалізації
- C. констатації

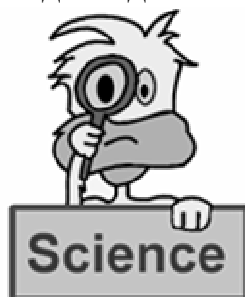
Проведення заліку передбачає такі **форми контролю**:

- усна співбесіда;
- підсумковий тест.

Усна співбесіда зазвичай оцінюється за **критеріями**: відповідність змісту; повнота і ґрунтовність викладу; термінологічна коректність.

Тест оцінюється за критерієм: правильність виконання тестових завдань.

Перед складанням заліку викладач ознайомить вас детальніше з чинними критеріями оцінювання вашої відповіді.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бірта Г.О., Бургу Ю. Г.Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 142 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. 308 с.
3. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь. Київ: Ленвіт, 2009. 119 с.
4. Князян М. О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов: Теорія і практика : монографія. Ізмаїл : Сміл, 2006. 242 с.
5. Корягін М. В., Чік В. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
6. Лаппо В. В. Основи науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2012. 212 с.
7. Лудченко А. А. Основы научных исследований: учеб. пособие / под ред. А. А. Лудченко. Київ: Знання, 2000. 114 с.
8. Ляховицький М. В. Методика преподавания иностранных языков. Москва : Высш. школа, 1981.159 с.
9. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ : Центр навч. літератури, 2017. 136 с.
10. Майєр Н. В. Modern methods and technologies for developing pre – service foreign language and culture teachers’ methodological competence. *Advanced Education*. 2018. Issue 10. P. 12 – 20.
11. Методика обучения иностранным языкам в средней школе : учебник /

- Гез Н. И. [и др.]. Москва : Высш. школа, 1982. 373 с.
12. Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / уклад. О. Є. Антонова та ін. Житомир, 2018. 76 с.
 13. Морська Л. І. Теоретико-методологічні засади підготовки вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій : монографія. Тернопіль : ТНТУ імені Володимира Гнатюка, 2007. 243 с.
 14. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навч. посібник. Тернопіль: Астон, 2008. 256 с.
 15. Ніколаєва С. Ю., Коваль Т. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для формування науково-дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії. *Information Technologies and Learning Tools*, 2019. Vol. 2. P. 237–256.
 16. Основні вимоги до написання та оформлення магістерських і кусових робіт : методичні рекомендації. Львів : Львівський національний ун-т імені Івана Франка, 2017. 29 с.
 17. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укл. Е. В. Колісніченко. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с.
 18. Основы методики обучения иностранным языкам: учеб. пособие. / Н. Д. Гальскова [и др.]. Москва: КНОРУС, 2018. 390 с.
 19. Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования. Елец: ЕГУ им. И.А. Бунина, 2010. 543 с.
 20. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи. Київ: Ліра-Київ, 2013. 336 с.
 21. Петрашук О. П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі: монографія. Київ : Вид. центр КДЛУ, 1999. 261 с.
 22. Рапопорт И. А., Сельг Р., Соттер И. Тесты в обучении иностранным языкам в средней школе : пособие для учителей. Таллин : Валгус, 1987. 360 с.
 23. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Вид.- во «Центр учбової літератури», 2007. 254 с.
 24. Сисоєва С. О., Козак Л. В. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи: навч. посібник. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬ-ВЕЙС», 2016. 156 с.
 25. Сисоєва С. О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
 26. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие. Москва: АСТ Астрель, 2009. 238 с.
 27. Солонцова Л. П. Методика обучения иностранным языкам в 3 частях: учебник для вузов. Москва: Издательство ВДАДОС, 2018. Часть 2 : Методические теории. 159 с.
 28. Староста В. І., Товканець Г. В. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень: навч.-метод. посібник. Мукачево: Мукачівський державний ун-т, 2015. 64 с.

29. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 444 с.
30. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження. Київ : Центр навч. літератури, 2017. 440 с.
31. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : посіб. / ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
32. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посібник. УМО НАПН України. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.
33. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
34. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання-Пресс, 2002. 295 с.
35. Avineri N. Research Methods for Language Teaching: Inquiry, Process, and Synthesis. London: Macmillan Education, 2017. 236 p.
36. Biggam J. Succeeding with Your Master's Dissertation. A step-by-step handbook. London: McGraw-Hill Education, 2008. 255 p.
37. Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning. Vol. 2 / Ed. Eli Hinkel. New York : Routledge, eBook 2011. 1016 p.
38. Research Methods in Applied Linguistics: A Practical Resource. Brian Paltridge (Editor, Author) and others. Bloomsbury Academic; 2nd Revised edition. 2015. 608 p.
39. Wallace M. J. Action Research for Language Teachers. Cambridge Teacher Training and Development. Cambridge University Press, 1998. 284 p.
40. Caspari D., Klippel F., Legutke M.K., Schramm K. (Hrsg.) Forschungsmethoden in der Fremdsprachendidaktik: Ein Handbuch. Tübingen: Narr Dr. Gunter Verlag, 2016. 476 S.
41. Doff S. Fremdsprachenunterricht empirisch erforschen: Grundlagen - Methoden - Anwendung (Narr Studienbücher) Taschenbuch. Tübingen: Narr Francke Atempo Verlag, 2012. 325 S.
42. Döring N., Bortz J. Forschungsmethoden und Evaluation in den Sozial- und Humanwissenschaften. Berlin, Heidelberg: Springer (Springer-Lehrbuch), 2016. 1051 S.
43. Göpferich S. Translationsprozessforschung. Stand, Methoden, Perspektiven. Tübingen: Narr, 2008. 313 S. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 189 S.
44. Duthoit E. Méthodologies de recherche et d'intervention en didactique des langues : l'apport de l'ergonomie de langue française / Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité [En ligne], Vol. 35 N° 1 | 2016. URL : <http://journals.openedition.org/apliut/5384>.
45. Catroux M. Méthodologie de la recherche en didactique des langues : guide pratique. Les étapes clés d'un travail de recherche. Pour un usage en autonomie. Ellipses. 2018. 168 p.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

13.1. Сайти видань кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій

- "Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія» –
Режим доступу: <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua>
Науково-методичний журнал «Іноземні мови» –
Режим доступу: <http://fl.knlu.edu.ua>
- Освітній сайт КНЛУ –
Режим доступу : <http://m.knlu.edu.ua/course/index.php?categoryid=13>
- Репозитарій КНЛУ –
Режим доступу : <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/30>

13.2. Сайти кафедри та викладачів кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій

- Сайт кафедри. – Режим доступу: <http://methods.knlu.edu.ua/>
- Сайт О. Б. Бігич. – Режим доступу: <http://bigich.knlu.edu.ua>
- Сайт О. М. Устименко. – Режим доступу: <http://ustymenko.knlu.edu.ua>

13.3. Сайти глосаріїв наукової термінології

- Glossary of Research Terms
Режим доступу:
https://www.researchgate.net/publication/324775202_Glossary_of_Research_Terms
- Glossary of Research Terms
Режим доступу: <https://student.societyforscience.org/glossary-research-terms>
- Glossary of Key Terms
Режим доступу:
https://writing.colostate.edu/guides/guide.cfm?guideid=90Glossary_of_Key_Terms
- Social Research Glossary
Режим доступу: <https://www.qualityresearchinternational.com/socialresearch/>
- A glossary of selected teaching approaches and techniques
Режим доступу:
<https://colab.cce.unipr.it/.../Glossary%20of%20teaching%20and%20...>

13.4. Цифрові інструменти для дослідників (Digital tools for researchers)

Анотації викладено на сайті
<http://connectedresearchers.com/online-tools-for-researchers/>

Explore the literature

*Here is a collection of digital tools that are designed to help researchers explore the millions of research articles available to this date. **Search engines and curators** help you to quickly find the articles you are interested in and stay up to date with the literature. **Article visualization tools** enhance your reading experience, for instance, by helping you navigate from a paper to another.*

Find and share data and code

Managing large sets of data and programming code is already unavoidable for most researchers. Tools have been developed to efficiently store and share data and code. These tools are becoming increasingly important as data and code sharing becomes the norm and a requirement of most funding agencies.

Connect with others

*Research cannot stay buried in the lab anymore! Under **Connect with experts and researchers**, you will find a set of tools that help researchers reach out to other researchers and find expertise for new collaborations. Under **Outreach**, find tools that help you communicate your research to the general public. **Citizen science**, gathers tools to help you involve the general public in your research efforts, by sharing CPU time, or counting birds for example. And under **Crowdfunding**, you will find tools that help you collect funds for research from others.*

At the bench and in the office

*Here is a collection of tools that help researchers in their everyday tasks. Go to **Lab and project management**, for tools that help manage stocks and equipments in the lab as well as project management tools for research. You'll also find a selection of **Electronic lab notebooks** developed with academic researchers in mind first. Many others are available elsewhere. **Outsourcing experiments** is increasingly common in academic research, in part thanks to several sites that are making it easier and cheaper. Also on the hardware side, the internet of things is coming to laboratories and **connecting instrumentation** to the internet. Platforms to **Find and share samples** help you disseminate and find materials and biological samples. Under **Protocol repository**, you will find a collection of publicly accessible resource for experimental protocols. **Work with code** gathers tools designed to make the coder's life easier and **Work with data** tools to generate and analyze data sets, including many R-based tools.*

Write

*Writing tools are adapting to the needs of researchers. Tools to store and manage references are grouped under **Reference managers**. And with research being more and more dependent on collaborations across labs and continents, **collaborative writing tools**, help researchers write their manuscript while keeping close track of the modifications done by others to the text.*

Publish

***Open Access platforms** offer an alternative publishing model, allowing anyone to visualize published work for free. Researchers can also maximize the exposure of their work by placing their manuscripts in **Paper repositories**. In addition to becoming more open, articles are bound to become more interactive. A set of tools allowing you to bring additional functionalities such as executable code to your articles are grouped under **Support to publication**. You can also find tools to help you choose from the thousands of journals in activity under **Journal reviews and advisors**.*

Evaluate research

*New tools are changing the way research is evaluated, both in terms of the scientific value of articles and the overall achievements of researchers. Find under **Peer-***

review, a collection of tools that are changing the peer-review system into a more open and productive process by bypassing journals and editors. Altmetrics are a set of new tools that analyze the impact of your work by other means than impact factor and citations counts.

13.5. Сайти зарубіжних магістерських дипломів

<https://www.birmingham.ac.uk/schools/edacs/departments/englishlanguage/research/resources/essays/tefltesl.aspx>

https://www.learntechlib.org/dissertations/topics/english_as_a_second_language_education/

<http://dspace.bracu.ac.bd/xmlui/handle/10361/3281>

<https://www.bath.ac.uk/library/dissertations/index.php?programme=MA+Teaching+English+to+Speakers+of+Other+Languages+%28TESOL%29>

https://dc.ewu.edu/tesl_theses/

https://www1.essex.ac.uk/langling/.../ma_dissertations.pdf

13.6. Зарубіжні наукові журнали вільного доступу

- Journal of Research in Applied Linguistics | ICI Journals Master List

Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/journal/35190>

- Journal of Research in Applied Linguistics | ICI Journals Master List

Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/journal/35190>

- Applied Linguistics Research Journal

Режим доступу: www.alrjournal.com/

- International Journal of Applied Linguistics

Режим доступу: <https://benjamins.com/catalog/itl>

- Journal of Research in Applied Linguistic Studies

Режим доступу: <https://www.noormags.ir/view/fa/magazine/.../zsk>

- Journal of Applied Linguistics and Language Research | RG Journal ...

Режим доступу: https://www.researchgate.net/journal/2376-760X_Journal_of...

- International Journal of Foreign Language Teaching and Research

Режим доступу: jfl.iaun.ac.ir/

- Journal of Language Teaching and Research

Режим доступу: www.academypublication.com/jltr/

- Language Teaching Research: SAGE Journals

Режим доступу: <https://journals.sagepub.com/home/ltr>

- Open-Access Research in English Language Teaching

Режим доступу: <https://openaccessresearchinenglishlanguageteaching.wordpr...>

- Research in the Teaching of English | RG Journal Impact Rankings ...

Режим доступу: https://www.researchgate.net/journal/0034-527X_Research_i...

- International Journal of Research in English Education

Режим доступу: ijreeonline.com/

13.7. Вебінари з проблем реалізації дослідження в галузі методики навчання іноземних мов

- Webinars - Research in Practice

Режим доступу: <https://www.rip.org.uk> › Events & Online Learning

- Research Webinars - Teaching Council

Режим доступу: <https://www.teachingcouncil.ie/.../Research...-/Research-Web...>

- Webinars - Elsevier

Режим доступу: <https://www.elsevier.com> › All Solutions › SSRN

- Webinars for teachers - Cambridge English

Режим доступу: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching-english/resources-for-teachers/webinars/>

- Free webinars for teachers | British Council

Режим доступу: <https://www.britishcouncil.me/en/teach/webinars>

- Webinars - | TeachingEnglish | British Council | BBC

Режим доступу: <https://www.teachingenglish.org.uk/events/webinars>

- Webinars | Oxford University Press

Режим доступу: <https://elt.oup.com/feature/global/webinars>

- Free Webinars on ELT - Macmillan English

Режим доступу: <http://www.macmillanenglish.com/webinars/>

- Free Webinars | EF Teacher Zone

Режим доступу: <https://www.ef.com/wwen/tz/courses/free-webinars/>

- IATEFL Webinars

Режим доступу: <https://www.iatefl.org/web-events/webinars>

- Webinars For Teachers | Search Webinars For Teachers

Режим доступу: www.zapmeta.ws/Search/Now

- TESOL Online Courses - Webinars - TESOL International Association

Режим доступу: <https://www.tesol.org/attend-and.../online-courses-seminars>

- Promoting a Teacher Education Research-Oriented Curriculum ...

Режим доступу: https://www.researchgate.net/.../320844297_Promoting_a_T...

- Mobile Research: Bookmark, Curate, Aggregate, & Annotate ...

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=2Sp_Yp-oR-Q

- TESOL and Languages Teaching and Research Group | Deakin

Режим доступу: <https://www.deakin.edu.au> › School of Education › Research

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Орієнтовна тематика дипломних робіт студентів магістратури

1. Іншомовна комунікативна компетентність (ІКК) як практична мета навчання та вивчення ІМ у контексті діалогу культур на різних ступенях навчання.
2. Визначення змісту і структури ІКК та її рівнів для різних ступенів навчання.
3. Особливості змісту навчання іноземних мов і культур для формування професійно орієнтованої ІКК у майбутніх учителів.
4. Зміст навчання іноземних мов і культур як модель міжкультурного іншомовного спілкування.
5. Відбір, мінімізація та узгодження окремих компонентів змісту навчання для формування професійно орієнтованих мовних/мовленнєвих компетентностей.
6. Професіоналізація освітнього процесу і початкових матеріалів з іноземних мов для майбутніх учителів.
7. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної фонетичної компетентності студентів.
8. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної лексичної компетентності студентів.
9. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної граматичної компетентності студентів.
10. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів у монологічному мовленні.
11. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів у діалогічному мовленні.
12. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів в аудіюванні.
13. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів у читанні.
14. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів у письмі.
15. Методика формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні на матеріалі художніх (публіцистичних / наукових / офіційно-ділових) текстів.
16. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого письма англійською (німецькою / французькою/ іспанською) мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

17. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого читання англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
18. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого аудіювання англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
19. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого спілкування англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою з використанням автентичних відеокурсів.
20. Методика навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого спілкування англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою з використанням автентичних художніх фільмів.
21. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого аудіювання англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою з використанням автентичних аудіокниг.
22. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованого спілкування англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою засобами театральної педагогіки.
23. Методика формування професійно орієнтованої лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання іноземних мов і культур на різних ступенях навчання.
24. Формування професійно орієнтованої навчально-стратегічної компетентності в процесі навчання іноземних мов і культур на різних ступенях навчання.
25. Розвиток навчальної автономії студентів в процесі оволодіння ними професійно орієнтованою ІКК на різних ступенях навчання.
26. Шляхи і засоби індивідуалізації навчального процесу з іноземної мови на різних ступенях навчання у закладах вищої освіти (ЗВО).
27. Шляхи і засоби індивідуалізації навчальних матеріалів з іноземної мови на різних ступенях навчання у ЗВО.
28. Метод проектів у навчанні і вивченні професійно орієнтованої іноземної мови і культури.
29. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованої писемної комунікації англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою як другою іноземною.
30. Навчання майбутніх викладачів професійно орієнтованої усної комунікації англійською (німецькою / французькою / іспанською) мовою як другою іноземною.
31. Формування професійно орієнтованих мовних компетентностей (граматичної, лексичної, фонетичної) у майбутніх викладачів в процесі навчання англійської (німецької / французької / іспанської) мови як другої іноземної.
32. Методика формування професійно орієнтованих мовленнєвих компетентностей в говорінні (аудіюванні / читанні / письмі) у майбутніх

- викладачів у процесі навчання англійської (німецької / французької / іспанської) мови як другої іноземної.
33. Формування професійно орієнтованої англомовної лінгвосоціокультурної компетентності у майбутніх викладачів на базі німецької (французької / іспанської) як першої іноземної.
 34. Формування у майбутніх викладачів професійно орієнтованої лінгвосоціокультурної компетентності у процесі вивчення німецької (французької/ іспанської) мови після англійської.
 35. Функції сучасного навчально-методичного комплексу (НМК) для навчання міжкультурного спілкування у ЗВО.
 36. Компоненти НМК (друковані, аудитивні, візуальні, аудіовізуальні та електронні), їх роль і особливості у навчанні міжкультурної комунікації.
 37. Вимоги до сучасних НМК та їх реалізація при укладанні навчальних матеріалів. Структура і зміст комунікативних підручників для різних ступенів навчання.
 38. Особливості контролю і оцінювання рівня сформованості професійно орієнтованих мовних (мовленнєвих) компетентностей на різних ступенях навчання у ЗВО.
 39. Методика створення і перевірки тестових завдань для поточного і підсумкового контролю сформованості професійно орієнтованої ІКК у ЗВО.
 40. Методика тестування рівня сформованості професійно орієнтованої мовної (граматичної / лексичної / фонетичної) компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов.
 41. Методика тестування рівня сформованості професійно орієнтованої компетентності майбутніх викладачів у говорінні (аудіюванні / читанні / письмі) іноземною мовою.
 42. Комплексний контроль рівня сформованості професійно орієнтованої англомовної (німецькомовної / франкомовної / іспаномовної) граматичної (лексичної / фонетичної) компетентності у майбутніх викладачів.
 43. Методика організації автономного професійно орієнтованого навчання англійської (німецької / французької / іспанської) мови студентів мовних спеціальностей.
 44. Методика організації самостійної роботи студентів магістратури з англійської (німецької / французької / іспанської) мови з використанням ІКТ.
 45. Методика організації самостійної роботи студентів магістратури з англійської (німецької / французької / іспанської) мови з використанням мовного портфеля.
 46. Методика вдосконалення професійно орієнтованої мовної компетентності (граматичної / лексичної / фонетичної) у майбутніх викладачів англійської (німецької / французької / іспанської) мови у самостійній роботі.
 47. Методика диференційованого формування іншомовного спілкування.

ДОДАТОК Б

Зразки формулювань тем дипломних робіт студентів магістратури (англомовна може бути замінена на німецькомовна, франкомовна, іспаномовна)

- Методика формування у майбутніх учителів англійської мови компетентності в діалогічному мовленні з використанням відеокастів.
- Методика організації комп'ютерного тестового самоконтролю рівня сформованості англійської читачької компетентності у майбутніх учителів.
- Методика формування у майбутніх учителів англійської мови компетентності в монологічному мовленні з використанням ігрових технологій.
- Методика формування у майбутніх учителів англійської мови лінгвосоціокультурної компетентності в аудіюванні з використанням аудіоматеріалів.
- Методика формування у майбутніх вчителів англійської мови компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри.
- Формування у майбутніх учителів англійської мови інтонаційних навичок з використанням подкастів.
- Методика формування англійської компетентності у читанні майбутніх вчителів з використанням мовного портфеля.
- Формування рецептивних граматичних навичок у майбутніх учителів англійської мови з використанням автентичної відеофонограми.
- Методика формування лексичної компетентності в майбутніх вчителів англійської мови з використанням мультимедійних технологій.
- Методика організації диференційованого контролю рівня сформованості граматичних навичок у майбутніх вчителів англійської мови.
- Методика формування у майбутніх вчителів англійської аудитивної компетентності на матеріалі англійського гумору.
- Методика формування лінгвосоціокультурної компетентності у майбутніх учителів англійської мови засобами сервісів Web 2.0.
- Розвиток умінь монологічного мовлення у майбутніх учителів англійської мови з використанням відеофонограми.
- Формування англійської компетентності в читанні у студентів мовних спеціальностей на матеріалі художніх текстів.
- Методика формування англійської компетентності в аудіюванні майбутніх викладачів у самостійній роботі.
- Методика формування англійської лексичної компетентності студентів мовних спеціальностей з використанням навчальних стратегій.
- Формування у майбутніх викладачів професійно орієнтованої англійської граматичної компетентності з використанням навчальних стратегій.
- Методика диференційованого формування у майбутніх викладачів англійської компетентності в аудіюванні.

ДОДАТОК В

Зразок оформлення «Змісту» дипломної роботи (варіант 1: два розділи) ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ МОВНОГО ПОРТФЕЛЯ	9
1.1. Цілі формування компетентності в англomовному читанні у студентів першого курсу	9
1.2. Психолого-дидактичні особливості використання мовного портфеля для формування компетентності студентів в англomовному читанні.....	25
1.3. Методичні засади використання мовного портфеля у процесі формування компетентності студентів в англomовному читанні	36
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВНОГО ПОРТФЕЛЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ЧИТАННІ.....	47
2.1. Зміст мовного портфеля для формування компетентності студентів в англomовному читанні	47
2.2. Прийоми використання мовного портфеля для формування компетентності студентів в англomовному читанні	58
2.3. Модель навчального процесу з формування компетентності студентів в англomовному читанні	68
2.4. Пробне навчання з перевірки ефективності методики формування компетентності студентів в англomовному читанні з використанням мовного портфеля	72
2.5. Методичні рекомендації щодо формування компетентності в англomовному читанні у студентів першого курсу.....	79
Висновки до розділу 2	85
ВИСНОВКИ	87
РЕЗЮМЕ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
ДОДАТКИ	100
Додаток А. Матеріали анкетування студентів.....	100
Додаток Б. Матеріали тестування студентів.....	105
Додаток В. Фрагмент мовного портфеля.....	110

Анекдот про науку і вчених

Нобелівську премію з економіки отримали два американця та англiєць, які запропонували заощадити на виплатах Нобелівських премій.

**Зразок «Змісту» дипломної роботи
(варіант 2: три розділи)**

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	9
1.1. Структура і особливості формування англомовної компетентності у монологічному мовленні майбутніх учителів.....	9
1.2. Цілі та зміст формування англомовної компетентності у монологічному мовленні студентів 2-го курсу.....	20
1.3. Види інтерактивних технологій для формування англомовної компетентності у монологічному мовленні..	31
Висновки до розділу 1.....	40
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	47
2.1. Етапи формування англомовної компетентності у монологічному мовленні майбутніх учителів.....	47
2.2. Комплекс вправ для формування англомовної компетентності у монологічному мовленні студентів 2-го курсу з використанням інтерактивних технологій.....	58
2.3. Модель освітнього процесу з формування англомовної компетентності у монологічному мовленні студентів 2-го курсу з використанням інтерактивних технологій.....	70
Висновки до розділу 2.....	75
РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	78
3.1. Підготовка пробного навчання.....	82
3.2. Хід і результати пробного навчання.....	90
3.3. Методичні рекомендації щодо формування англомовної компетентності у монологічному мовленні майбутніх учителів з використанням інтерактивних технологій.....	94
Висновки до розділу 3.....	97

ВИСНОВКИ.....	99
РЕЗЮМЕ.....	100
SUMMARY.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110
ДОДАТКИ.....	117

ЗРАЗКИ ДОДАТКІВ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

- Матеріали анкетування студентів.
- Зразки анкет для студентів.
- Зразки анкет для викладачів.
- Результати анкетування студентів.
- Матеріали тестування студентів.
- Зразки тестів для визначення рівня сформованості.....
- Результати тестування студентів.
- Комплекс тестових завдань для самоконтролю рівня сформованості
- Комплекс вправ для формування.....
- Пам'ятки-поради для організації самоконтролю рівня сформованості.....
- Фрагменти мовних портфелів .
- Мовні портфелі.
- Контрольні листи для самооцінки рівня сформованості.....
- Номенклатура проблемних ситуацій.
- Відібрані тексти для формування.....
- Списки джерел відбору навчального матеріалу.
- Перелік обраних джерел відбору.
- Перелік відібраних Інтернет-сайтів.
- Матеріали пробного навчання.
- Приклади виконання завдань учасниками пробного навчання.
- Показники рівня сформованості компетентності в..... тощо.

Анекдоти про науку і вчених

- Астрологія точна наука, все сказане в гороскопах обов'язково збувається. Тільки невідомо коли, де, з ким і що конкретно.
- Вічна трагедія науки: потворні факти вбивають гарні гіпотези.

ДОДАТОК Д

Зразок анкети для вивчення проблеми організації самоконтролю рівня сформованості англомовної компетентності у читанні (Ю. І. Богоносова)

Шановні респонденти!

Просимо Вас ознайомитись із запропонованими запитаннями і відповісти на них. Ваші відверті відповіді допоможуть нам врахувати Ваші потреби і вдосконалити навчальний процес на мовних факультетах. Анкетування є анонімним, результати якого будуть використані лише для наукових досліджень з проблеми організації самоконтролю рівня сформованості англомовної компетентності у читанні майбутніх викладачів іноземних мов. Прочитайте уважно запитання і зробіть позначку «+» біля обраного Вами варіанту відповіді. Будьте уважні при заповненні бланку.

Самоконтроль – це спосіб контролю, що здійснюється студентами, і спрямований на підвищення рівня реалізації всієї навчально-контролюючої системи та розвиток рефлексії студентів.

Рефлексія – це самоспостереження, самоконтроль студентом своїх власних мовленнєвих дій в процесі вивчення іноземної мови.

1. Чи звертають викладачі Вашу увагу на проведення самоконтролю?

- Так Ні Не завжди

2. Чи завжди Ви контролюєте результати Вашої роботи?

- Так Іноколи Ніколи

3. Чи вважаєте Ви доцільним контролювати хід Вашої роботи?

- Так Ні Іноколи

4. Чи вважаєте Ви доцільним планувати свою діяльність?

- Так Ні Іноколи

5. Якщо Ви контролюєте Вашу мовленнєву діяльність, коли найчастіше Ви це робите?

- Перед виконанням завдання

Під час виконання завдання

Після виконання завдання

6. Чи застосовує викладач на заняттях такий спосіб контролю, як самоконтроль?

Так Інколи Ні

7. Чи цікавитеся Ви критеріями оцінки Ваших відповідей?

Так Ні Інколи

8. Чи завжди збігається Ваша оцінка з оцінкою викладача?

Так Ні Не завжди

9. Чи впливає оцінка, яку надає Вам викладач, на формування Вашої самооцінки?

Так Ні Певною мірою

10. На вашу думку ви себе...

Недооцінюєте Переоцінюєте Адекватно оцінюєте

11. В яких видах мовленнєвої діяльності Ви найчастіше використовуєте самоконтроль (перевіряєте себе)?

Говоріння Читання Аудіювання Письмо

12. Чи допомагає вам самоконтроль у вдосконаленні знань, умінь і навичок, запобіганню помилок та неточностей?

Так Ні Не завжди

ЩИРО ВДЯЧНІ ЗА СПІВПРАЦЮ!

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення контрольних листів (автор Л. Д. Македонська)

Контрольний лист для самооцінки рівня володіння іншомовним читанням студентів (фрагмент)

Self-assessment checklist

Рівень B1 – Рубіжний B1 – Threshold	дата <i>date</i>			дата <i>date</i>			дата <i>date</i>		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Я вмію швидко переглянути короткий текст на цікаву мені тему, знайти важливу інформацію, щоб у подальшому прочитати її за допомогою словника. <i>I can scan quickly through short texts on the topics of my personal interest, find relevant information in order to read it later using a dictionary.</i>									
Я вмію переглядати відносно довгі тексти, пов'язані з моїм навчанням чи особистими інтересами, знаходити в них важливі уривки, щоб у подальшому прочитати їх зі словником. <i>I can scan fairly long texts related to my studies or personal interest and identify important passages to read later with the dictionary.</i>									
Я вмію швидко переглядати публіцистичні і науково-популярні тексти, щоденні інформаційні брошури і отримувати з них важливу для мене інформацію. <i>I can scan newspaper and popular scientific texts, everyday</i>									
Я розумію розвиток сюжету в довших розповідях, якщо вони мають чітку структуру і в них містяться вказівки на те, які події (епізоди) є найважливішими. <i>I can follow the plot in longer stories, provided they are well-structured and highlight the most important events.</i>									
Я розумію опис подій, почуттів і бажань в особистих листах. <i>I can understand the description of events, emotions and ambitions in personal letters.</i>									
Я вмію аналізувати в оповіданні, повісті, уривку з роману									

вчинки персонажів, їх стосунки і співвідносити результати аналізу з власним досвідом. I can analyse actions of the characters and their relationship described in short stories, stories and fragments of novels from my personal point of view.									
Я розумію основні висновки в чітко аргументованому тексті, який стосується сфери моїх навчальних чи професійних інтересів. I can identify the main conclusions in clearly signalled argumentative texts related to my academic or professional field.									
Я розумію основні аргументи в тексті. <i>I can recognize the main arguments in a text.</i>									
Рівень B2 – Рубіжний просунутий B2 – Vantage	дата date			дата date			дата date		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Я вмію вибирати стиль і темп читання залежно від його мети і характеру текстів (наприклад, швидко переглядати текст з метою виявлення необхідної чи істотної для мене інформації чи більш уважно читати важливі для мене фрагменти тексту). <i>I can adapt my style and speed of reading to different texts and purposes (e.g. scan quickly through texts locating relevant information or study the relevant fragments in detail).</i>									
Я вмію швидко визначити тему, зміст і значущість повідомлень, статей, оглядів із широкого спектра цікавих мені тем і визначити чи варто їх читати уважніше. <i>I can quickly identify the subject matter, content and relevance of news items, articles and reports on a wide range of topics and decide whether closer study is worthwhile.</i>									
Я вмію швидко переглядати книгу з цікавої мені тематики, виділити в ній важливі смислові фрагменти для того, щоб потім прочитати їх уважніше, використовуючи при цьому словник. <i>I can quickly scan through a book on topics within my field and identify the most relevant fragments to read them more thoroughly with a dictionary.</i>									
Я вмію швидко переглянути текст і визначити найважливіші теми, які висвітлюються в ньому, а також ключові думки. <i>I can quickly scan through texts to identify the most relevant topics and main ideas.</i>									
Я розумію різні художні, науково-популярні тексти, а також рекламу, інструкції, оголошення на такому рівні, щоб усно передати їх зміст, коментуючи при цьому основні ідеї і погляди, взяти участь в обговоренні прочитаних текстів. <i>I can read literary and scientific popular writings, as well as advertisements and instructions; relate their content, comment on the main topics and different viewpoints, and take part in their discussion.</i>									
Я можу читати більшість художніх творів, які хочу, без									

<p>особливих труднощів після того, як звикну до авторського стилю. <i>I can read most books and short stories that I want to, with little difficulty when I have got used to the writer's language style.</i></p>									
<p>Я розумію основний зміст повідомлень на актуальні теми, різні погляди, факти, висновки; я вмію коротко узагальнювати важливі положення. <i>I can understand the main ideas of articles on topical issues, I can understand different viewpoints, facts and conclusions; I can briefly sum up the main points.</i></p>									
<p>Я розумію основний зміст більш розгорнутих текстів з тематики загального характеру навіть у тому випадку, якщо в цих текстах зустрічаються складні, рідко вживані висловлювання і незнайомі слова, про значення яких я можу здогадатися за знайомими словами, за контекстом чи користуючись в окремих випадках словником. <i>I can understand the main ideas of longer texts on general topics, even if they contain unfamiliar, low-frequency words. I can guess their meaning from the context, or sometimes use a dictionary.</i></p>									
<p>Я розумію загальний зміст і багато деталей сучасних романів, п'єс, оповідань. <i>I can understand the main context and most details of modern novels, plays, short stories.</i></p>									
<p>Я можу зрозуміти почуття, емоції і ставлення до того, про що йдеться в літературному тексті. <i>I can understand and formulate feelings, emotions and attitudes aroused by the given literary text.</i></p>									
<p>Я вмію використовувати для розуміння та інтерпретації художнього тексту його образи, метафори і взаємозв'язок подій. <i>I can interpret a literary text, with support of its imagery, metaphors and connection between the events.</i></p>									
<p>Я вмію висловлювати припущення про розвиток сюжету на основі свого знання художньої літератури. <i>I can predict the development of the plot on the basis of my knowledge of fiction.</i></p>									
<p>Рівень C1 – Автономного користувача <i>C1 – Effective Operational Proficiency</i></p>	дата <i>date</i>			дата <i>date</i>			дата <i>date</i>		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
<p>Я можу швидко прочитати текст, визначити тему і хід аргументації, відокремити істотне від неістотного. <i>I can quickly read a text, identify its subject and line of argument, differentiating between the relevant and irrelevant.</i></p>									
<p>Я вмію виділяти найбільш істотну інформацію зі спеціального тексту, який стосується сфери моєї навчальної діяльності чи особистих інтересів (наприклад, із доповіді, огляду), а також виділити основні ідеї та погляди. <i>I can find the most relevant information in specialized texts related to my studies or personal interests (e.g. report,</i></p>									

<i>review), and identify the main ideas and viewpoints.</i>									
Я розумію різні тексти з суспільної, професійної та іншої тематики, виділяючи фактичну інформацію і різні погляди і диференціюючи інформацію про реальні факти і припущення. <i>I can understand a wide range of texts on social, professional and other topics, locating factual information and personal viewpoints, and differentiating between the real information and hypotheses.</i>									
Я розумію великі за обсягом огляди, аналітичні і полемічні статті, коментарі про актуальні події, які містять різні погляди. Я вмію оцінювати важливість, новизну, достовірність і переконливість інформації. <i>I can understand lengthy reviews, analytical articles and commentaries on current events, containing different stances and viewpoints. I can appreciate the relevance, novelty and reliability of information.</i>									
Я розумію різноманітні складні розгорнуті тексти. <i>I can understand long, more complex texts on a wide range of topics.</i>									
Я можу вільно читати твори художньої літератури і оцінювати їх. <i>I can easily read and appreciate modern literary texts.</i>									
Я розумію складні тексти, які передбачають різноманітне трактування, і вмію оцінити достовірність, правдивість подій, фактів і характерів. <i>I can understand complex texts allowing for different interpretations, I can qualify events, facts and characters described precisely in relation to degrees of certainty / uncertainty, belief / doubt, likelihood.</i>									
Я розумію сучасні розповіді, в яких час і місце дії приховані і вчинки персонажів зображені імпліцитно. <i>I can understand modern stories in which time and place of action are not clearly indicated and the character's motives are given implicitly.</i>									
Я розумію художні тексти, які містять описи, коментарі, міркування і спостереження, і вмію інтерпретувати взаємозв'язок подій та фактів. <i>I can understand literary texts containing descriptions, comments, argumentation and observation and I can interpret relationships between events and facts.</i>									
Я розумію та вмію інтерпретувати в художньому творі стилістичні засоби. <i>I can identify and interpret the stylistic devices in a literary text.</i>									
Я вмію інтерпретувати в художньому творі намір автора. <i>I can interpret the author's intention in a literary text.</i>									
Я вмію за взаємовідносинами героїв і розвитком подій визначати в художньому творі оцінку автором героїв та ставлення до них. <i>I can interpret the relationships between characters and the development of events to find out the author's viewpoint and</i>									

<i>attitude towards particular characters.</i>									
Я розумію в художньому творі гру слів та імпліцитні засоби (наприклад, іронію, сатиру) і можу проаналізувати їх. <i>I can identify and fully appreciate play of words and implicit expressive means (e.g. irony, satire) in literary texts.</i>									
Рівень C2 – Компетентного користувача C2 – Mastery	дата dat			дата dat			дата dat		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Я розумію різні за складністю й обсягом тексти і вмію оцінювати стилістичні (інколи ледь помітні) відмінності. <i>I can understand a wide range of long and complex texts, appreciating subtle distinctions of style.</i>									
Я розумію тексти з яскраво вираженим розмовним забарвленням і великою кількістю ідіоматичних виразів. <i>I can understand highly colloquial texts with a large number of idiomatic expressions.</i>									
Я вільно розумію різноманітні складні тексти, адекватно оцінюючи та інтерпретуючи як експліцитну, так і імпліцитну інформацію (наприклад, прихований смисл, натяки). <i>I can understand various complex texts, appreciating the explicit as well as implicit meaning (such as hidden points, hints).</i>									
Я розумію тексти довідників, приписів і вмію пояснювати незрозумілі уривки. <i>I can understand the text of reference books and instructions, I can explain difficult sections.</i>									
Я розумію практично всі види художніх та нехудожніх текстів. <i>I can understand virtually all forms of literary and non-literary writings.</i>									
Я розумію твори сучасної і класичної літератури різного жанру (поезія, проза, драма) і вмію адекватно їх інтерпретувати. <i>I can understand modern and classical literary writings of different genres (poetry, prose, drama) and interpret them adequately.</i>									
Я вмію шляхом аналізу мовних засобів визначати жанр тексту і його приналежність до історико-літературного періоду (наприклад, романтизм, експресіонізм і т.д.). <i>I can analyse the language of a literary text to refer it to a certain period in history of literature (e.g. romanticism, expressionism etc.).</i>									
Я розумію в художньому тексті стратегію оповідача / автора (зміна плану оповіді, зміна ходу подій тощо). <i>I can follow the author's / narrator's strategies (shifts in the narrative or change of events).</i>									
Я вмію визначати різні стилістичні засоби і оцінювати їх функцію в даному тексті. <i>I can identify various devices (e.g. metaphor, metonymy etc.) and their function in the text.</i>									

<p>Я розумію художні тексти, сюжет яких має абстрактний характер, а смисл, ідея і тема приховані від читача. Я вмію на основі свого знання літератури знаходити прихований смисл таких творів. <i>I can understand literary texts with abstract plot and hidden meaning and ideas. I can use my knowledge of literature to guess the implicit meaning.</i></p>									
<p>Я вмію здійснювати лінгвістичний, лінгвосоціокультурний та літературний аналіз твору. <i>I can analyse linguistic, aesthetic and cultural aspects of literary texts, identifying their main ideas.</i></p>									

ДОДАТОК Ж

Зразок вхідного тесту для самоконтролю рівня сформованості вмінь іншомовного читання (автор Ю. І. Богоносова)

➤ **Тестове завдання (ТЗ) для самоконтролю (СК) рівня сформованості вмінь повного розуміння прочитаного тексту.**

Об'єкт СК: вміння розуміти **повний зміст тексту.**

Тип і вид ТЗ: ТЗ альтернативного вибору тверджень.

Інструкція. *You are going to read an article about the fast-moving age of Internet nerds. First you will have 1 minute to study the statements below. After reading, mark the statements (1-10) true (T) or false (F) in your answer sheet. There is one example (0) at the beginning.*

0. *The age of Internet nerds started in the XIX century* **F**

1. Most companies do not have their own websites.
2. Internet companies usually make their money from advertising.
3. Internet companies are usually called 'web com' companies.
4. If a child wants to establish new company in the Internet, he/she should have a lot of money and an office.
5. Ben Cohen has made £80 million from his websites.
6. Ben wasn't interested in the Internet until he became ill when he was 13.
7. Ben borrowed thousands of pounds from his dad to set up his company.
8. Ben couldn't take his exams because he was too busy with his Internet businesses.
9. Ben's company CyberBritain.com is the fastest growing on-line network in Europe.
10. Most young people involved in Internet companies manage to have a normal social life.

Answer key: 1 – F; 2 – T; 3 – F; 4 – F; 5 – F; 6 – T; 7 – F; 8 – F; 9 – T; 10 – F.

The Age of the Internet Nerd

Some people are making a fortune in cyberspace. Here are some teenage Internet entrepreneurs who are showing the adults how to do it.

What's it all about?

Most companies have their own website these days, but some companies exist only on the Internet. They are sometimes called 'dot com' companies. A lot of them don't make a profit from selling products and some companies only provide information to the general public. They usually make money from advertising.

How are young people connected to Internet business?

Some of the most successful Net entrepreneurs are teenagers who are still at school. Tom Hadfield, 16, started a football results website called Soccernet in his bedroom and it became a business worth £80 million. *Cyber-Britain.com* and *Jewishnet* were started by Ben Cohen, who is 18.

Why are they so successful?

David Hands, of the *Federation of Small Businesses*, says: 'Children are at ease with the Net and new technology. They can now start a small business from their bedrooms and it doesn't cost them much money.'

What kind of teenagers start dot com companies?

Charlie Skilling of the charity *Young Enterprise*, which helps teenagers learn about business, says that there are two kinds of teenage entrepreneur. "There are those who want to get rich and those who want to be creative and provide something for the community."

How do they get interested in the Net?

Ben Cohen's story is a classic example. When he was 13 he became very ill and couldn't leave his house. "I hadn't been into the Internet much before that, but I started using it to keep in touch with the world. I realised how powerful it was for reaching people at a low cost," says Ben.

How did he start Jewishnet?

He borrowed £ 150 from his dad to buy the domain name *Jewishnet.co.uk* and contacted the venture capitalist who had given money to support *Soccernet*. Despite the success of his web businesses, Ben has continued a normal life. He still goes to school and took his 'A' levels last summer.

What is Jewishnet?

It is a successful website for the Jewish community. You can find links here to sites on everything from bar mitzvahs to teenage - chat rooms. Ben also started *CyberBritain.com* which is the fastest growing on-line network in Europe.

Are there any disadvantages to being young and successful?

- Some young people report feeling a lot of pressure to succeed after venture capitalists have invested money in their companies. They often have no social life.
- They also say they sometimes have problems with other students. "When I go into the college laundry room, people say things like, 'Oh, I didn't think millionaires did their own washing,'" one student entrepreneur said.
- "Certain people in my company didn't like having a boss who was 17 years old," Ben Cohen says. "And I'm having to make decisions that I don't really want to, like how many desks we should have and what colour the walls should be. Sometimes I think it's pressure I don't really need."

- **ТЗ для СК рівня сформованості вмінь розуміння
основного змісту прочитаного тексту.**

Об'єкт СК: вміння розуміти основний зміст тексту.

Тип і вид ТЗ: ТЗ множинного вибору.

Інструкція. *In this article you will read about women and men executives' leadership styles. Read the text and choose if the description below the text applies to men, women or isn't mentioned at all. There is one example at the beginning.*

Women executives' leadership assessed

Are there differences in how men and women executives' leadership styles are perceived? A recent study suggests that differences do exist, and that for women, some of these differences may be positive.

The study by Management Research Group of Portland, Maine, asked four groups - self¹, boss², peer³, and direct reports⁴ - to describe behaviours and styles of male and female senior executives. Direct reports described female senior executives as operating with a greater degree of energy, intensity and emotional expression, and having a greater capacity to keep others enthusiastic and involved.

¹ self: the executive

² boss: the executive's boss

³ peer: other executives

⁴ direct reports: the people who report to the executive

Other findings:

- Bosses and peers described female executives as more likely to set deadlines and monitor progress to ensure completion of activities.
- Bosses described female senior executives as more assertive and competitive in their approach to achieving goals, and more inclined to let others know directly what they think of them and their progress.
- Bosses described female senior executives as more assertive and competitive in their approach to achieving goals, and more inclined to let others know directly what they think of them and their progress.
- Direct reports found females set higher expectations for performance for both themselves and others.
- All four groups suggested male senior executives were more restrained in emotional expression.
- Bosses and direct reports consider males more traditional in their approach to problems, emphasising risk minimisation and learning from experience.

The authors note several important findings in ratings provided by bosses. 'Specifically, focusing on short-range, hands-on, practical strategies, and employing a forceful, assertive and competitive approach to achieving results, were seen as positively related to leadership effectiveness for male senior executives, and disadvantageous for female senior executives,' the author notes. On the other hand, 'accommodating to the needs of others, and demonstrating an active concern for other people, was seen as positively related to leadership effectiveness' for female senior executives, but not for males.

Another key difference: seeking out authority figures to exert influence was perceived as strongly related to leadership effectiveness for males but not for females. The author concludes that bosses continue to sex-role stereotype along traditional lines. However, in terms of perceived leadership effectiveness only, the study didn't turn up gaps between males and females.

Men	a) They are more direct in their dealings with employees
	b) They tend to avoid taking risks.
	c) They spend more time at the workplace.
Women	d) They are more determined to reach targets.

	e) They are more reserved.
	f) They are more thoughtful towards other people.
Not mentioned	g) They are more likely to learn from their mistakes.
	h) They are more energetic.
	i) They are more conventional in the way they deal with difficulties.
	j) They are more likely to devote their whole lives to their job.

Answer key:

1. Men – b, e, g, i

2. Women – a, d, f, h

3. Not mentioned – c, j

➤ **ТЗ** для СК рівня сформованості **вмінь** **детального розуміння** **прочитаного тексту.**

Об'єкт СВК: вміння розуміти деталі **тексту.**

Тип, вид ТЗ: ТЗ з вільноконструйованою відповіддю.

Інструкція. *You are going to read a cover letter and some tips for its writing.*

Find out as many details as possible.

10 High Street

Newtown

N99 9AZ

28th February

Dear Sir or Madam,

I am writing to you to express interest in the voluntary work placement at your animal sanctuary which I saw advertised on your website.

I am eighteen years old and in my final year at secondary school, due to sit my A levels next summer. I am planning on taking a degree in veterinary science at university and have received two conditional offers. As you will see from my CV, I have always shown an interest in working with animals and have relevant experience from voluntary work which I carried out at a local dogs' home. In this position I had sole responsibility for taking care of some dogs' daily needs, such as

feeding, cleaning and exercise. In addition to this, I regularly spend time on my uncle's farm throughout the year and usually help him take care of the animals. This hands-on experience has reinforced my decision to seek a career working with animals. Both the dogs' home and my uncle would be willing to provide references.

I am hard-working, punctual and willing to help out with any kind of job at the sanctuary. My decision to undertake a degree in veterinary science confirms my interest in and commitment to the field. I am certain that experience working at your animal sanctuary will provide an invaluable insight into working with animals and a unique opportunity to acquire a range of skills and expertise.

I hope I have shown that I am an ideal candidate for this position and please find attached my CV.

I look forward to hearing from you.

Yours faithfully,

E. Jones

Emily Jones

Top Tips for writing

1. Begin and end the letter appropriately.

- Beginning: Dear Sir or Madam with no name — Closing: Yours faithfully
- Beginning: Dear Mr / Mrs / Ms + surname — Closing: Yours sincerely

2. Give clear reason for writing.

- I am writing with regard to... / to enquire about... / to apply for... / to express interest in...

3. Use linking words to join similar ideas into paragraphs.

4. Include a summary comment near the end of your letter.

- I hope you will find this information useful.
- I would be very grateful for your assistance in this matter.

5. Close your letter with a set phrase.

- I look forward to hearing from you.

Fill in the gaps with the right information. There is one example (0) at the beginning. E. g. The girl's name is _____.

The girl's name is **Emily**.

1. Emily writes a letter to _____.
2. She wants to work _____.
3. She found an advertisement on _____.
4. Emily is _____ years old.
5. She studies at _____.
6. She wants to study _____ at the university.
7. Her every day responsibilities at local dog's home were _____, _____, _____.
8. _____ reinforced her decision to have a career connected with animals.
9. Emily has references from _____.
10. The beginning of every cover letter should be as follows _____ or _____.
11. There are two variants to end up a cover letter _____ or _____.
12. _____ must be used to join ideas into paragraphs.
13. *I hope you will find this information useful* is a _____.
14. Phrases *I am writing with regard to...* / *to enquire about...* / *to apply for...* / *to express interest in* are used to _____.
15. The following set phrase _____ should close your letter.

Answer key:

1. Apply for a job	6. Veterinary science	11. Yours faithfully, Yours sincerely
2. At animal sanctuary	7. Feed, clean and exercise dogs	12. Linking words
3. A website	8. Working on her uncle's farm	13. A summary comment near the end of a cover letter
4. Eighteen	9. The dogs' home and my uncle	14. Give clear reason for writing
5. A secondary school	10. Dear Sir or Madam with no name, Dear Mr / Mrs / Ms + surname	15. I look forward to hearing from you

ДОДАТОК И

Зразки завдань перед- і післяекспериментального зрізів для перевірки рівня сформованості компетентності у діалогічному мовленні (автор І. В. Зайцева)

Аналогічні завдання укладаються для проведення зрізів до пробного навчання та після.

Зразок завдань передекспериментального зрізу

Task 1. *We are going to speak about family life.*

- *Read the article to find information about a woman's marriage and family life.*

Family challenge

My husband and I have been together for 17 years and have two lovely children, one and three years old. Shortly after the first was born, he took a new job – a big step up in career and pay, and so we moved to a town where we knew no one. He loves his work, spending long hours at the office, often travelling abroad, and there is also a social side, so he spends evenings at events or networking drinks. Since our second child was born I have felt increasingly estranged from him. He tells me he has neither time nor headspace to deal with anything outside his work – including the children. When I protest he gets defensive, as he is the sole income provider. I worked in the same field, but that career is irrecoverable without up-to-date contacts. Besides, he has said the cost of childcare would be far in excess of my earning capability so it's not viable for both of us to work. I love my husband, but I feel trapped, without any prospect of a better future, and find myself fantasizing about running away with the children. Is our marriage doomed?

Task 2. a) *Read Mariella's reply to find out the advice she gives her.*

No, not necessarily. But you'll have to learn to spot the light through the cracks in the brick wall you're staring at. I could make it the sole topic of my column and never run out of material from my mailbag. Your dilemma reflects the single largest post-feminist question confronting men and women. Who is to keep the home fires burning, and what deal should be cut for them? Whether they are working in or outside the home, millions of women share your frustration.

Just look at your husband, who is laboring under the delusion that his paid work takes precedence over your round-the-clock servicing position. Where's the give and take in that? You need to disabuse him of that notion. His salary and your wedding ring aren't enough of a payoff for such generous expectation. You need to outline what you consider to be acceptable terms with which to continue the

arrangement. Immediately I'd go for something tangible, like a night off once a week to experience the simple delights of being an adult without two toddlers. The only cost that would involve is to your husband's busy social activities, a price it sounds like he can afford. I'd also insist on a night out together once in a while, so you can remind him you're not just staff. I'm sure you love your kids to bits, but if you want to save your family you need to start putting your foot down and demanding respect and breathing space. Pick a night a week or a weekend afternoon and do something you'll enjoy, whether it's a salsa class, a writing course or a book club with friends. Once your kids are at nursery and then school, such activities may lead to new contacts and even a new career. Meanwhile your husband needs to be reminded that he's got responsibilities outside the workplace, and the best way to make a start is to absent yourself occasionally, but emphatically, for the sake of all concerned.

b) Say what statements T\F

1. The husband is laboring under the delusion that his paid work takes precedence over his wife's round-the-clock servicing position.
2. The couple needs to spend time with their kids.
3. The woman needs to do something she'll enjoy.
4. Mariella wants the couple to divorce.
5. The husband needs to be reminded that he's got responsibilities outside the workplace.

Task 3. a) Work in pairs. St. A is a psychologist; St. B. is a marriage counselor. Discuss the situation, the following statements (pieces of advice). express your opinion and find ways of solving the problem. Give your reasons.

1. Just look at your husband, who is laboring under the delusion that his paid work takes precedence over your round-the-clock servicing position. Where's the give and take in that? You need to disabuse him of that notion.
2. You need to outline what you consider to be acceptable terms with which to continue the arrangement. Immediately I'd go for something tangible, like a night off once a week to experience the simple delights of being an adult without two toddlers.
3. I'm sure you love your kids to bits, but if you want to save your family you need to start putting your foot down and demanding respect and breathing space. Pick a night a week or a weekend afternoon and do something you'll enjoy, whether it's a salsa class, a writing course or a book club with friends.

4. Once your kids are at nursery and then school, such activities may lead to new contacts and even a new career. Meanwhile your husband needs to be reminded that he's got responsibilities outside the workplace, and the best way to make a start is to absent yourself occasionally, but emphatically, for the sake of all concerned.

Зразки завдань післяекспериментального зрізу

Task 1. a) *We are going to speak about student spending.*

Work in small groups.

Discuss Ukrainian students spending.

Fill in the left column of the table below.

<i>Ukrainian students spending</i>	<i>British students spending</i>

Task 2. *Read at article about British students spending and saving money. After reading the article, fill in the right column of the table.*

Student spending is a hot topic right now – but what are you wasting your money on, and what could you do to save those precious pennies?

1. *Gadgets – When loan comes through it's all too tempting to blow it all on a new phone or iPod. Just remember gadgets are expensive and let's face it, a non-necessity. If the gadget is essential then shop around, and don't be afraid to buy second hand. Alternatively, just wait until Christmas/ your birthday - it's not as far away as you think.*

2. *Textbooks – It may surprise you that buying textbooks is considered a 'waste' of money, but not all textbooks need to be bought. Every university will have a library where you can access books for free, rather than spending £20 on a book you'll only use once. If you're the kind of student who needs to highlight sections/ quotes in your book whilst reading (i.e., an English student), Amazon can provide you with used textbooks at a fraction of the price - as can cash-strapped final years who no longer need their fresher-year intro tomes.*

3. *Travelling – Driving back and forth between home and university can be extremely costly, as can paying for train tickets on the day of travel. If you don't need*

a car ditch it, and always try and plan visits home ahead so you can buy tickets early. If you can bear it, use low-cost coach companies when you'retravelling home or to visit friends – this can save you a lot of cash.

4. *Eating out – Going to a restaurant is costly, even if it is only a beer and a burger at your local Wetherspoons. Try keeping it to a minimum. Instead of eating out, why not get everyone to chip in a few pounds and create a big communal meal together? Curry, stir-fry and pasta bake can go on long way and will be satisfying to most student stomachs. It's not only healthier, but will save you a pretty penny.*

5. *Clothes – Impulse buys such as clothes are generally expensive and not essential. Of course every once in a while a treat is well deserved, but keep it to once in a while, not every time you pop into town! To save on purchases try looking for sales and going where student discount is available - which is most places. Attempt to be sensible. Yes, there's a sale on. But do you really need both pairs of shoes? Would just one do? The answer, probably, is yes.*

6. *Gym membership – Student membership might be cheaper than standard, but this does not necessarily mean it is cheap. University gyms will be the cheapest option available, but to avoid a monthly charge all together, try going for a run, or following online yoga or pilates videos.*

7. *Takeaways – That pizza might be oh so tempting, especially when offers like 'Two for Tuesdays' exist, but at the end of the day, you are spending £10 on one meal that can be done for half the price if not less at home. A takeaway is a weekend treat, so if you want to keep within your budget try not to make it a regular habit.*

8. *Food shopping – So many students will shop for convenience and stock up on ready meals or packaged snack type food. This is not only expensive, but not particularly healthy. Try planning meals ahead, making them from scratch with fresh ingredients, or even cooking extra and freezing for another day. Also avoid going to the shop once a day; one weekly shop is much cheaper.*

9. *Daily treats – That mid lecture coffee and chocolate bar might not seem like a huge cost, but when you add it up over the course of a week it certainly does. Look around for the cheapest place to buy coffee on campus or in town, or better still be prepared and make yourself a flask and take a packed lunch with you. Buy your treats from the supermarket rather than individually – this will save you precious pounds.*

10. *Alcohol – No surprises here that alcohol is a large part of what students spend their money on. Going out for a drink even twice a week will add up. Avoid buying rounds, instead only pay for what you drink, and know when to stop. Don't keep drinking because you don't want to sober up! Also don't be tempted to pay with your card on a night out - card payments at the bar can be expensive. (на матеріалі статті з журналу "National Student" (<http://www.thenationalstudent.com>)).*

Task 3.

- *Work in small groups.*
- *Discuss British and Ukrainian students spending.*
- *Are they similar or different?*

Task 4.

- *Work in small groups.*
- *Discuss your ways to save money.*
- *Fill in the mind map below.*

Task 5.

- *Work in pairs.*
 - *St. A is a British student. St. B. is a Ukrainian student.*
 - *Discuss the ways to save money in your country.*
- Try to be persuasive.*

ДОДАТОК К

Зразки оформлення таблиць (автор Ю. А. Петрусевич)

Таблиця 3.2.1

Середні показники письмового передекспериментального зрізу, в балах

Об'єкти оцінювання	Максимальний бал	Середній бал ЕГ-1	Коефіцієнт навченості ЕГ-1	Середній бал ЕГ-2	Коефіцієнт навченості ЕГ-2
рецептивні навички вживання засобів міжфразового зв'язку	10	6	0,6	4	0,55
уміння відновлювати порушену логіку висловлювання	10	4	0,45	3	0,44
середній показник	10	5	0,53	3,5	0,5

Таблиця 3.2.2

Середні показники результатів усного передекспериментального зрізу в групах ЕГ-1, ЕГ-2, в балах

Об'єкти оцінювання	Максимальний бал	Середній бал ЕГ-1	Коефіцієнт навченості ЕГ-1	Середній бал ЕГ-2	Коефіцієнт навченості ЕГ-2
відповідність висловлювання ситуації спілкування і його цілеспрямованість	5	3,9	0,78	3,4	0,68
зв'язність і логічність монологічного висловлювання	5	2,3	0,48	1,9	0,37

мовна та мовленнєва правильність висловлювання	5	3,2	0,64	2,8	0,57
відповідність висловлювання обраному виду монологу	5	2,6	0,52	1,9	0,37
уживання засобів міжфразового зв'язку в ММ	5	2,2	0,43	2	0,4
обсяг монологічного висловлювання	5	2,9	0,59	2	0,4
середній показник	5	2,85	0,57	2,3	0,5

Таблиця 3.2.3

Середній коефіцієнт навченості

складати монологи-роздуми і монологи-переконання за результатами
передекспериментального зрізу

Група	Коефіцієнт письмового зрізу	Коефіцієнт усного зрізу	Середній коефіцієнт навченості
ЕГ-1	0,53	0,57	0,55
ЕГ-2	0,5	0,5	0,5

Таблиця 3.2.5

Середні показники результатів усного післяекспериментального зрізу
в групах ЕГ-1, ЕГ-2

Об'єкти оцінювання	Максимальний бал	Середній бал ЕГ-1	Коефіцієнт навченості ЕГ-1	Середній бал ЕГ-2	Коефіцієнт навченості ЕГ-2
відповідність висловлювання	5	4,5	0,9	4,1	0,83

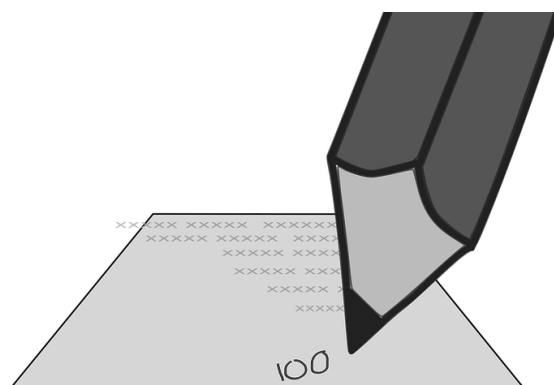
ситуації спілкування і його цілеспрямованість					
зв'язність і логічність монологічного висловлювання	5	3,4	0,68	3	0,61
мовна та мовленнєва правильність висловлювання	5	4,2	0,84	3,9	0,77
відповідність висловлювання обраному виду монологу	5	3,7	0,73	2,9	0,6
наявність засобів міжфразового зв'язку	5	3,8	0,77	3,5	0,7
обсяг монологічного висловлювання	5	3,9	0,77	3,7	0,74
середній показник	5	3,9	0,8	3,5	0,7

Таблиця 3.2.6

Середній коефіцієнт навченості

складати монологи-роздуми і монологи-переконання за результатами післяекспериментального зрізу

Група	Коефіцієнт письмового зрізу	Коефіцієнт усного зрізу	Середній коефіцієнт навченості
ЕГ-1	0,73	0,8	0,77
ЕГ-2	0,71	0,7	0,7

ДОДАТОК Л

Зразки оформлення рисунків

Зразок 1. (автор О. В. Ярошенко)

Рис. 2.4. Кореляція професійно орієнтованих знань з професійно орієнтованими вміннями

Зразок 2. (автор О. В. Ярошенко)

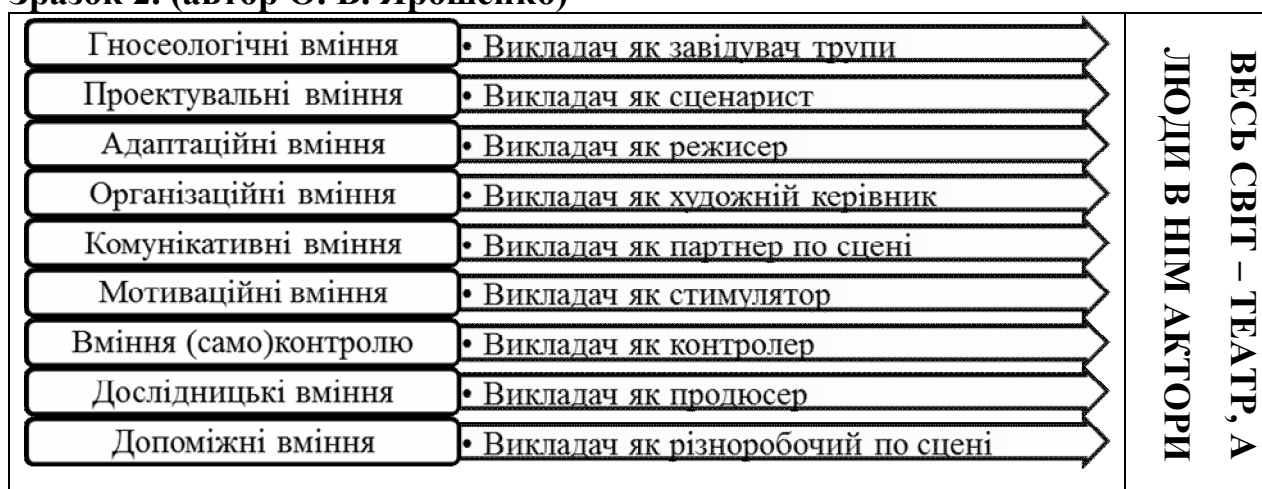

Рис. 2.5. Рольовий репертуар викладача іноземної мови

Зразок 3. (автор О. О. Дідух)

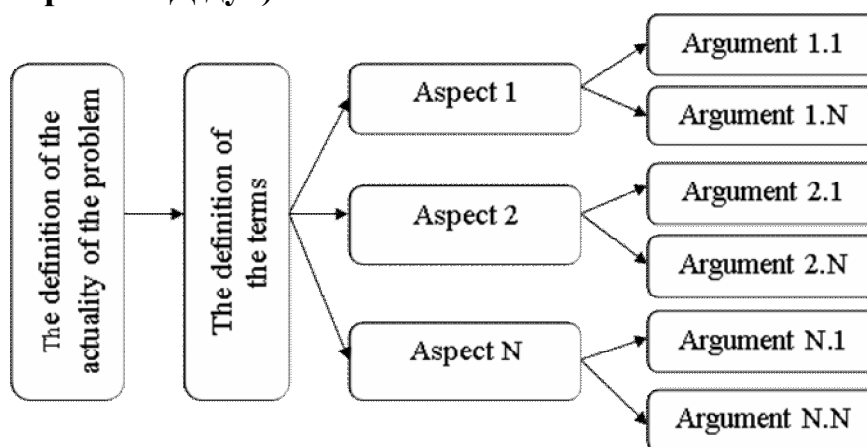

Рис. 2.3.2. Схема кейсу

ДОДАТОК М

Зразки гістограм (автор О. О. Дідух)

Варіант 1.

Варіант 2. Які з запропонованих нижче тем можна використати для проведення дебатів:

(Світлим кольором позначено неправильні варіанти відповіді).

ДОДАТОК Н

Зразки опису вправ (автор О. В. Ярошенко)

Вправа 1.

Практична мета: ознайомити студентів з темою кейсу, шляхом читання заголовку тексту та дотичних Інтернет-ресурсів.

Професійна мета: вчити студентів добирати тематичну ілюстративну наочність.

Розвивальні цілі: розвивати: 1) механізм антиципації, 2) вміння декодувати інформацію.

Тип вправи: рецептивна умовно-комунікативна.

За місцем виконання: позааудиторна.

Режим виконання: індивідуальний.

Забезпечення опорами: штучно створена зображальна опора

Інструкція: Look at the illustration of the story “A Good Man is Hard to Find” (Flannery O’Connor). Think what the story is about. Find on the Internet other illustrations of this story.

ДОДАТОК П

Зразок автентичної англomовної анотації до дипломної роботи магістра

(Author: Yushan Xie, University of Cambridge, 2017)

Abstract

This explanatory mixed-methods research examined the self-reported social network structure and English oral proficiency gains of 88 Chinese international students at a UK university, and analysed the relationship between their network structures and oral proficiency gains. Quantitative results were obtained through surveying the students, followed by interviews with four purposively-selected, typical respondents to qualitatively explore those results, in relation to how network structure contributes to language development.

Intracultural ties were the major source of the students' social networks. Fifty-six students developed strong and frequent relationships with both intracultural and cross-cultural ties. High density networks tended to be associated with a greater number of domestic peers. Students reported gains in oral proficiency: greater gains were found to be associated with higher-level performance-related descriptors, while lower-level descriptors produced smaller gains. The regression model showed that four network variables (density, strength, frequency and size) were found to significantly predict 17.7% of oral proficiency gains. Dense networks with only intracultural ties, with high frequency of communication, were perceived to limit access to language learning resources, while strong cross-cultural ties were perceived as beneficial for gains in oral proficiency.

Key words: social network analysis, oral proficiency gains, study abroad, higher education

ДОДАТОК Р

Зразок автентичного англomовного «Summary» до дипломної роботи магістра (Author: Laura Su, Bath Spa University, 2017)

Summary

Why do teachers perceive the language barrier as the most significant challenge?

This study has identified three contributing factors. See Figure 5 below:

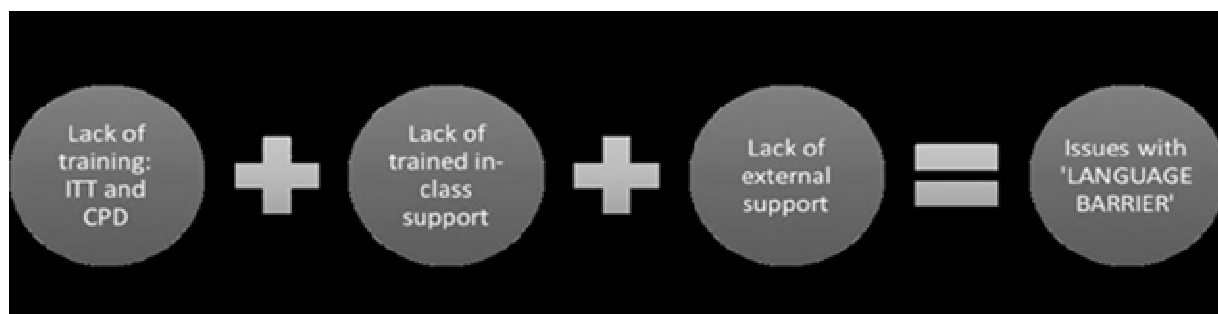

Figure 5. *Contributing factors to the 'language barrier'?*

An understanding of language learning and language development would come from access to relevant training and professional development. This study has revealed that the majority of participants are not receiving training in EAL, and it appears to be less of a whole-school focus than dyslexia. Furthermore, the lack of trained support staff in the classroom could call into question the efficacy of any interventions delivered and impact on a child's progress. Lastly, if a child learning EAL is still not making expected progress, professional guidance from a local authority agency such as EMA/TES would be sought. However, EMA/TES appear to be limited in their end-service delivery, assessing language but not learning issues. These three elements lead to, and perpetuate the challenges of overcoming the language barrier with children learning EAL.

This study is the first to explore the challenges of identifying dyslexia in children learning EAL from the perspective of the teacher. Although this is a small scale local study, it offers valuable insight into a nationwide issue and should act as a springboard for further research into ways we can better prepare and support our teachers to meet the needs of children with dyslexia learning EAL. Every teacher has a responsibility for provisions for these children. Furthermore, every school and local authority have a responsibility to provide regular continued professional development for their teachers. This report has exposed that there is little to no provision for children with dyslexia learning EAL in Somerset. Teachers are not receiving adequate training, they do not feel they have access to enough trained support staff in their classrooms or reliable professional guidance from local authority support agencies. The symptom of this threefold shortfall is the teachers' perceived challenge of the *language barrier* when identifying dyslexia in children learning EAL (see Figure 5).

ДОДАТОК С

Приклади оформлення бібліографічного опису використаних джерел

Наукова письмова робота завершується списком використаних джерел. **Джерело** – носій інформації (книга, стаття, сайт), що містить важливу інформацію з теми наукової роботи.

Джерела можна розміщувати:

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний);
- у хронологічному порядку;
- за послідовністю посилань у тексті.

Рекомендуємо алфавітний порядок!

Авторів з однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора – за алфавітом перших літер назв його праць; праці одного автора з однаковою назвою – за хронологією.

Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, далі – латиною і мовами з особливою графікою (за алфавітом назв мов – арабською, вірменською, грузинською тощо). Публікації мовами з особливою графікою подають в українській транслітерації або в перекладі українською мовою.

Крім того, є певний порядок розташування літературних джерел: нормативні акти (закони, постанови та ін.); книжкові видання; статті в журналах та інших періодичних виданнях; матеріали з Інтернету.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	
	Бігич О. Б. Посібник для самостійної роботи студентів магістратури з вибірових дисциплін «Сучасні технології навчання іноземних мов і культур» і «Інноваційні підходи до навчання іноземних мов і культур» : навч. посіб. Київ, 2018. 60 с. Зінукова Н. В. Усний переклад у зовнішньоекономічній сфері: теорія і методика навчання магістрів-філологів : монографія. Дніпро, 2017. 424 с. Biggam J. Succeeding with Your Master's Dissertation. London : McGraw-Hill Education, 2015. 346 p.
Два автори	
	Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро: Ун – т ім. Альфреда Нобеля, 2019. 256 с. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам.

Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун – тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений. 3 – е изд. стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2006. 336 с.	
Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. Deutsch lehren und lernen. München: Klett – Langenscheidt, 2014. 189 S.	
Три автори	
Воротіна Л. І., Воротін В. Є., Гуткевич С.О. Магістерська робота: методика написання і захисту: навч. посібник для освітньо-кваліфікаційного рівня повної вищої освіти «магістр». Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. 81 с.	
Tarone E., Gass S., Cohen A. Research Methodology in Second-Language Acquisition . New York: Routledge, 2013. 384 p.	
Чотири і більше авторів	
Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.	
Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовн. спец. осв.-квал. рівня «магістр» / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.	
Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 444 с.	
Колективний автор	
Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія. Педагогіка. Вип. 4 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка; голов. ред. Г. Терещук. Тернопіль, 2014. 114 с.	
The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, :Companion Volume with New Descriptors. Education Department, Council of Europe, 2018. 235 p.	
Багатотомне видання	
Мова і культура = Язык и культура. Вип. 4. Культурологічний компонент мови / Ін-т філології Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Фонд культури і мистецтв "Парад Планет"; голов. ред. Д. С. Бураго. Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2002. Т. 2. Ч. 1. 207 с.	
За редакцією	
Якісна мовна освіта у сучасному глобалізованому світі: тенденції, виклики,	

перспективи : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 23–24 листопада 2017 року) / ред. В. А. Глущенко. Суми, 2017. 264 с.
 Деловые игры в учебном процессе: сб. статей / ред. Н. Н. Скобля. Минск, 1985. 116 с.

**Укладачі,
перекладачі**

Теоретичні і методичні основи профорієнтації учнів загальноосвітніх шкіл та психолого-педагогічний відбір абітурієнтів на педагогічні спеціальності вищих навчальних закладів : посібник / уклад.: В. В. Вареник та ін. Черкаси : Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2006. 128 с.

Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.

Вимоги до виконання і захисту дипломної роботи з Методики навчання іноземних мов для атестації здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми «Англійська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих навчальних закладах» зі спеціальності 014 Середня освіта. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма навчання денна / уклад. Н. В. Майер. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2018. 18 с.

ЧАСТИНА ДОКУМЕНТА

Бібліографічний опис частини документа може містити такі елементи:

- **заголовок** – ім'я автора та основна назва документа;
- **назву документа** – журналу, збірника, газети тощо, в якому опубліковано, наприклад, статтю;
- **вихідні дані** – місце, видавець, рік випуску документа;
- **відомості про місцезнаходження частини документа** – номер сторінки в документі.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Розділ книги	
	<p>Ніколаєва С. Ю. Система навчання іноземних мов і культур <i>Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика</i> : підручник для студ./ під ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. Розд. 3. С. 78 –153.</p> <p>Chernysh V. Competence-based approach to the development of professionally oriented competence of foreign languages teacher-trainees in the intercultural context. <i>Development trends in pedagogical and psychological sciences: the</i></p>

<i>experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine</i> : monograph. Riga: SIA Izdevnieciba Baltija Publishing, 2018 P. 559 – 584.	
Тези доповідей, матеріали конференцій	
<p>Майер Н. В. Квазіпрофесійна діяльність майбутніх викладачів французької мови у процесі оволодіння методичними вміннями .<i>Україна і світ: діалог мов та культур</i>: зб. наук. ст. Київ, 2017. С. 591– 593.</p> <p>Бориско Н. Ф. Креативне письмо – шлях до професії вчителя. <i>Ad orbem per linguas. До світу через мови</i>: зб. наук. ст. Київ, 2019. С. 501– 502.</p>	
Статті з продовжуючих та періодичних видань	
<p>Бігич О. Б. Блог і подкаст технології формування міжкультурної компетентності на різних ступенях навчання іноземної мови. <i>Іноземні мови</i>. 2017. № 3. С. 3 – 9.</p> <p>Maiier N. V.Distance learning technologies in organizing self-study work of students majoring in philology. <i>Information Technologies and Learning Tools</i>, 2017. Vol. 59. № 3. P. 96 – 102.</p> <p>Бігич О. Б. Технології формування методичної компетентності викладача іноземної мови : зб. Наук. Праць. Сер. <i>Педагогіка та психологія</i> / гол. ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ. 2018. № 28. С. 189 – 197.</p>	

ЕЛЕКТРОННІ ДОКУМЕНТИ

Джерелом інформації для складання бібліографічного опису на електронний ресурс є титульний екран, основне меню, програма, головна сторінка сайту чи порталу, які містять відомості про автора, назву, відповідальність, перевидання (версію), місце та рік видання.

Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак «навскісна риска» (/).

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Електронні ресурси локального доступу	

<p>Словники України: Словозміна. Транскрипція. Фразеологія. Синонімія. Антонімія [Електронний ресурс] / Укр. Мовно-інформ. Фонд НАН України. Версія 1.03. Київ : Довіра, 2003. 1 електрон. Опт. Диск (CD-ROM). Систем. Вимоги: Microsoft Windows 2000/XP, Internet Explorer 5.0+</p> <p>Стародавня Греція [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Т-во «Просвіта». Київ: Просвіта : Атлантик, 2006. 1 електрон. Опт. Диск (CD-ROM).</p>	
<p>Електронні ресурси віддаленого доступу</p>	
<p>Nikolaeva S., Zadorozhna I., Datsriv O. Development of Pre -Service English Teachers' Language Skills and Learner Autonomy via Blended Learning. <i>Revista Românească pentru Educație Multidimensională</i>, 2019. Vol. 11. Issue 2. URL: http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1352 (дата звернення 15.07.2029).</p> <p>Бориско Н. Ф. Цели и задачи межкультурной подготовки переводчиков в Украине. <i>World Science</i>, 2017 . № 1(17), Vol.3. URL: http://journals.indexcopernicus.com/International+sci (дата звернення 20.08.2019).</p> <p>Черниш В.В. Стратегічний компонент змісту навчання майбутніх учителів іноземної мови професійно орієнтованого говоріння : зб. Наук. Праць. Сер. <i>Педагогіка</i>. Київ : Вид. центр КНУ ім. Тараса Шевченка 2017. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/fonds/visnyk/poshuk.php3?them_key=%CF%E5%E4%E0%E3%EE%E3%B3%EA%E0 (дата звернення 05.08.2019)</p>	

ІНШІ ДОКУМЕНТИ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p>Дисертації, автореферати дисертацій</p>	
<p>Зінукова Н. В. Методична система навчання студентів магістратури усного перекладу у зовнішньоекономічній сфері (на матеріалі англійської та української мов): дис. На здобуття наук. Ступеня док. Пед. Наук: 13.02.02 / наук. Кер. С. Ю. Ніколаєва; Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. Київ, 2018. 500 с.</p> <p>Осадча Н. В. Формування у старшокласників лінгвосоціокультурної компетентності в англійськомовному читанні на уроках країнознавства: автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Пед. Наук: 13.02.02 / наук. Кер. В. В. Черниш; Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. Київ, 2018. 27 с.</p>	

Стандарти
ДСТУ 3582-2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984., NEQ ; ISO 832:1994, NEQ). Офіц. Вид. На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 01.01.2014. Київ : Держспоживстандарт України, 2014. 15 с. (Національний стандарт України : інформація та документація).
ISO 9001:2008. Quality management systems – Requirements. 4th ed. Geneva, 2008. 27 p.

При складанні бібліографічного опису необхідно використовувати скорочення, подані в ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою», ДСТУ 7093:2009 «Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами» (ГОСТ 7.11-2004, MOD) та ГОСТ 7.12–93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке».

Рекомендації укладено на основі документу **«Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних джерел у кваліфікаційних, курсових та інших письмових роботах студентів Київського національного лінгвістичного університету**, укладеного директором бібліотеки Київського національного лінгвістичного університету Л. І. Скуратовською.

Навчальне видання

Ніколаєва Софія Юріївна

**Методи та організація
сучасних досліджень
з методики навчання
іноземних мов і культур**

***Навчально-методичний посібник
для студентів магістратури***

Підписано до друку 10.09. 2019 р. Формат 60x84 1/16
Папір друк. №1 Спосіб друку офсетний. Умов. друк. арк. 9,33
Умов. фарб. відб. 9,44 Обл. вид. арк. 9,44
Тираж 100. Зам. № 19 -

Видавничий центр КНЛУ
Свідоцтво: серія ДК № 1596 від 08.12.2003 р.

Віддруковано «Видавництво Ліра – К»
03115, м. Київ, вул. Ф. Пушиної, 27, офіс 20-22
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
серія ДК № 3981